

SUOMEN
KIELI
JA KIRJALLISUUS

Suomi
TOISENÄ
KIELINÄ
JA KIRJALLISUUS

Ruotsi
A2

Ruotsi
B1

ENGLISH
LANTTI

RANSKA
B2

Saksan
B2

Venäjän
B2

MATEMATIIKKA

Biologia

Maan
tietö

Fysiikka

KeMIA

TERVEYSTIETO

Uskonto
EVANKELISLUTERILAINEN

Uskonto
ISLAM

Uskonto
JUUTALAIKUUS

Uskonto
KATOLISUUS

Uskonto
ORTODOKSISUUS

ELÄMÄNKATSO
TIETO

HISTORIA

YHTEISKUNTA
OPPI

MUSIIKKI

Kuva
TAIDE

KÄSI
TYÖ

LIIKUNTA

Kotitalous

OPPILAN
OHJAUS

ETELÄPOHJALAINEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA VUOSILUOKAT 7-9

S U O M E N

K i E L I

JA KIRJALLISUUS

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Äidinkieli ja kirjallisuus / suomen kieli ja kirjallisuus -kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

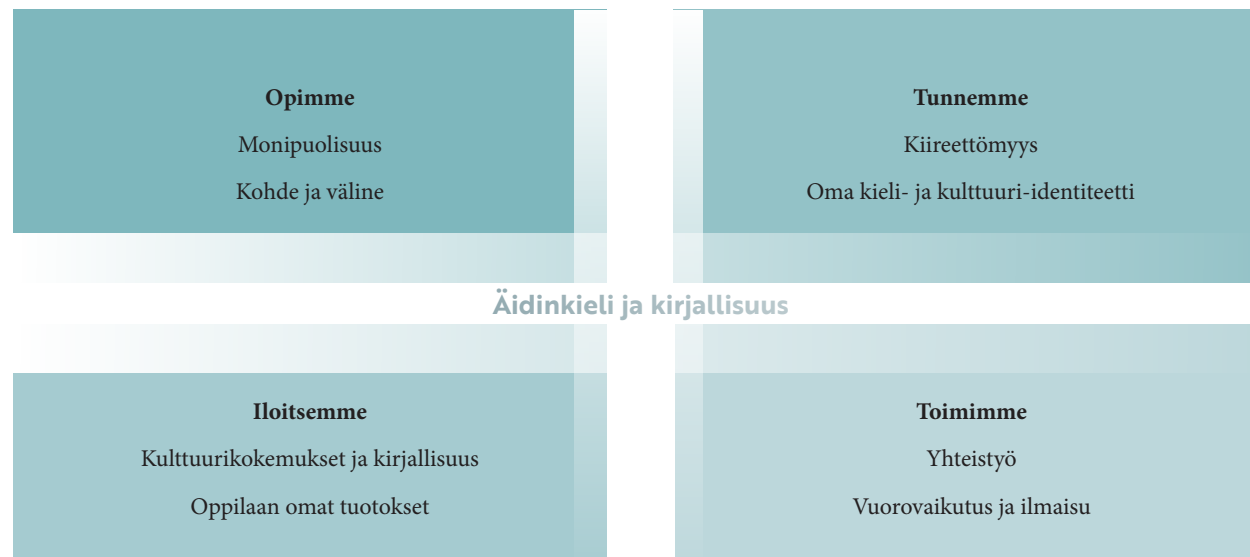
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/466341?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, äidinkieli ja kirjallisuus / suomen kieli ja kirjallisuus:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/3059268/vlk/3061402/vuosi/3077302>

Luovut 2-8 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet T1-T17 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteosuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot äidinkielessä ja kirjallisuudessa

3. Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimis- ympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Esimerkkejä oppimisympäristöistä:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja op- piainerajojen
- yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa
- virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut
- vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut

S2 Tekstien tulkitseminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein
- sähköinen tiedonhaku
- lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat
- sanomalehdet
- koululinkki

S3 Tekstien tuottaminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja op- piainerajojen
- pelit, kilpailut, visailut
- erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset
- virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut
- lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- teatteri
- esitykset

- elokuvateatteri, Koulukino, <http://www.koulukino.fi/etusivu>
- kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat
- Lukukeskus, <http://www.lukukeskus.fi/>
- Mediakasvatuskeskus Metka, <http://mediametka.fi/>
- yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa

Esimerkkejä osallistavista työtavoista:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- lukumamat ja -paapat
- lukukoirat
- todelliset asioimistilanteet
- haastattelu
- tutustumis- ja ryhmäytymisleikit
- lautapelit ja virtuaalipelit
- omien vuorovaikutustaitojen pohdinta
- draama esim. roolileikit

S2 Tekstien tulkitseminen

- toiminnalliset menetelmät
- tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat
- omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta

S3 Tekstien tuottaminen

- digitarinat
- tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö
- omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin
- luokka- ja koululehdet
- suulliset esitykset
- vertaispalaute
- ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen

- projektityöt
- omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- lukumamat ja -paapat
- lukukoirat
- diplomit
- lukuhaaste vanhemmille
- kirjavinkkaus
- trailerit
- animaatiot
- lukupiirit, -hetket ja -kerhot
- kirjailijavierailut, myös virtuaaliset
- oman kulttuuri-identiteetin pohdinta

4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa

- joustavat ryhmittelyt, esim. lukuryhmät, samanaikais- opetus
- kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa
- toistuvat asiat näkyviin, esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana sei- nälle
- tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä
- vaihtelevat oppimisympäristöt, esim. kirjasto, tietoko- neluokka
- oppimateriaalien eriyttäminen, mm. helpotetut kirjat, selkokirjat, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, vi- deot
- vertaisoppiminen

- eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta
- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot ja sanakirja mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet
- itsearviointi, esim. ”Mitä ja miten opin tällä tunnilla?”
- osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu
- tukiopetus, myös ennakoiva
- koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus
- tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

S2 Tekstien tulkitseminen

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

S3 Tekstien tuottaminen

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat il-

maisutavat.

- Ymmärretään tekstintuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

6. Oppilaan oppimisen arviointi äidinkielellä ja kirjallisuudessa vuosiluokilla 7-9

Arvioinnin tapoja äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa:

- suullinen
- kirjallinen
- itsearviointi, esim. omien taitojen kuvailu, oman ja/tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta
- vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki)
- arviointikeskustelu
- sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa, esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit
- testit ja kokeet, esim. mekaanisen lukutaidon ja luetunymmärtämisen mittaamiseksi
- arviointiyhteistyö kodin kanssa, esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen

- prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)
- portfoliot
- arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen, esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi)
- arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi)
- oppiainerajat ylittävä arviointi

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T17
8	T1-T17
9	T1-T17

8. Äidinkielen ja kirjallisuuden taulukot

	Vuosiluokkien 1-2 ydin- sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3-6 ydin- sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7-9 ydin- sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämi- sen ja tuen keinoja	Arvioinnin keinoja
S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Harjoitellaan nimeä- mistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.	Vahvistetaan toisten kuuntelemista. Harjoitellaan ja ha- vainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilan- teissa. Harjoitellaan ilmai- sukeinoja (mielipide, esitykset).	Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaiku- tustilanteissa ja viestin- täympäristöissä. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypil- lisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.	Toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luok- ka- ja oppiainerajojen. Yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa. Virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokes- kustelut. Vuorovaikutusta edistä- vät tilaratkaisut.	Lukumammat ja -paapat. Lukukoirat. Draama esim. roolileikit. Haastattelu. Tutustumis- ja ryhmä- tymisleikit. Lautapelit ja virtuaal- lipelit. Omien vuorovaikutus- taitojen pohdinta.	Joustavat ryhmittelyt esim. lukuryhmät, samaaikäisopetus. Kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa. Toistuvat asiat näkyviin esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle. Tunnin keskeiset käsit- teet, tavoite ja rakenne näkyvillä. Vaihtelevat oppimisympä- ristöt esim. kirjasto, tietokoneiluokka.	Suullinen Kirjallinen Itsearviointi esim. omien taitojen kuvailu, oman- ja tai ryhmän toi- minnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta Vertaisarviointi: kave- ripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki) Arviointikeskustelu Sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit
	L1, L2, L3, L7	L1, L2, L3, L4, L7	L1, L2, L3, L6, L7				
S2 Tekstien tul- kistseminen	Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä ääne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetus- merkki. Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa. Keskustellaan tekstien sisällöistä. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä ha- vaintoja ja tulkitsemalla kuvia.	Harjoitellaan monipuol- listen tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinym- märtämisen strategioita. Täydennetään sana- ja käsitevarastoa. Harjoitellaan selit- tämistä, vertailua ja pohtimista. Luokitellaan ja taivute- taan sanoja. Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.	Syvennetään tekstin tul- kinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.	Kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto Lähiympäristön hyödyn- täminen kaikin aistein Sähköinen tiedonhaku Lukumajat ja muut lukemiseen houkuttele- vat paikat Sanomalehdet Koululinkki	Toiminnalliset mene- telmät Tutkielmat ja muut pro- sessimaiset työtavat Omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta	Oppimateriaalien eriyttäminen mm. hel- potetut kirjat, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot Vertaisoppiminen Eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta	Testit ja kokeet esim. mekaanisen lukutaidon ja luetunymmärtämisen mittaamiseksi Arviointiyhteistyö kodin kanssa esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaa- minen
	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5, L6				

	Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja	Arvioinnin keinoja
S3 Tekstin tuottaminen	<p>Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.</p> <p>Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja.</p> <p>Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla.</p> <p>Harjoitellaan käyttämään sanaväliä, tavutusta, virkkeitä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.</p>	<p>Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.</p> <p>Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.</p> <p>Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen anatomista ja vastaanottamista.</p> <p>Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.</p> <p>Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.</p>	<p>Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.</p> <p>Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.</p> <p>Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.</p> <p>Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.</p>	<p>Toimitaan pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen</p> <p>Pelit, kilpailut visailut</p> <p>Erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset</p> <p>Virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut</p> <p>Lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt</p>	<p>Digitarinat</p> <p>Tekstikäsittely- ja esitysohjelmien käyttö</p> <p>Omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin</p> <p>Luokka- ja koululehdet</p> <p>Suulliset esitykset</p> <p>Vertaispalaute</p> <p>Ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen</p> <p>Projektityöt</p> <p>Omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta</p>	<p>Koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot ja sanakirja mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koeky-symykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet</p> <p>Itsearviointi esim. Mitä ja miten opin tällä tunnilla?</p> <p>Osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu</p> <p>Tukiopetus, myös ennakoiva</p>	<p>Prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)</p> <p>Portfoliot</p> <p>Arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi)</p> <p>Arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi)</p> <p>Oppiainerajat ylittävä arviointi</p>
	L1, L2, L4, L5, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7	L2, L4, L5, L6, L7				
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	<p>Leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.</p> <p>Etsitään itseä kiinnostavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.</p> <p>Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.</p> <p>Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.</p>	<p>Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.</p> <p>Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.</p> <p>Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.</p> <p>Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.</p> <p>Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä</p>	<p>Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.</p> <p>Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.</p> <p>Luetaan monipuolisesti.</p>	<p>Kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto</p> <p>Teatteri</p> <p>Esitykset</p> <p>Elokuvateatteri, Koulukino</p> <p>Kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat</p> <p>Lukukeskus</p> <p>Mediakasvatuskeskus</p> <p>Metka</p> <p>Yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa</p>	<p>Lukumammat ja -paapat</p> <p>Lukukoirat</p> <p>Diplomit</p> <p>Lukuhaaste vanhemmille</p> <p>Kirjavinkkaus</p> <p>Trailerit</p> <p>Animaatiot</p> <p>Lukupiirit, -hetket ja -kerhot</p> <p>Kirjailijavierailut, myös virtuaaliset</p> <p>Oman kulttuuri ja kieli-identiteetin pohdinta</p>	<p>Koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus</p> <p>Tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin paino-alueisiin</p>	
	L2, L3, L4, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7	L1, L2, L4, L6, L7				

<p>Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin</p>	<p>Vuosiluokkaistus</p>	<p>Huomioita</p>
<p>Vuorovaikutustilanteissa toimiminen</p>			<p>Vuorovaikutustilanteissa toimiminen</p>			
<p>T1: Ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L6, L7</p>	<p>SI</p>		<p>Vuosiluokka 7: T1: Oppilas osallistuu ideointi- ja neuvottelutilanteisiin.</p> <p>Vuosiluokka 8: T1: Oppilas harjoittelee väittely- ja ongelmanratkaisutaitoja.</p> <p>Vuosiluokka 9: T1: Oppilas laajentaa taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä.</p>	<p>SI Vuorovaikutustilanteissa toimiminen Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä. ▪ Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ lukemisen ja kirjoittamisen strategiat ▪ kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita ▪ tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä ▪ tieto kielestä ja sen käyttötavoista 	<p>Vuosiluokat 7-9: T1-T17</p>	<p>Huom! Katso myös äidinkielen laaja taulukko, jossa tarkennuksia myös oppimisympäristöihin, osallistaviin työtapoihin, eriyttämisen ja tuen keinoihin sekä arviointiin.</p>
<p>T2: Kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L3, L7</p>	<p>SI</p>		<p>Vuosiluokka 7: T2: Oppilas tutustuu viestintätilanteille tyypillisiin kielen keinoihin.</p> <p>Vuosiluokka 8: T2: Oppilas omaksuu viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja ottaa niitä osaksi kielenkäyttöään.</p> <p>Vuosiluokka 9: T2: Oppilas monipuolistaa ryhmäviestintätaitojaan ja kehittää taitoaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä että viestinnällisiä valintoja.</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ilmaisutaidot, draama ▪ puhe- ja keskustelutaidot ▪ oman kulttuurin tuottaminen ▪ media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen ▪ oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ tiedonhaku ▪ lähdekritiikki ▪ eri viestintäympäristöissä toimiminen <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa ▪ vuorovaikutustaitojen harjoittelu ▪ yhteistyötaitojen harjoittelu <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvottelemine ja päätöksenteko ▪ tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen 		

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluok-kaistus	Huomioita
<p>T3: Ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L3, L7</p>	S1		<p>Vuosiluokka 7: T3: Oppilas tutustuu teatteriin ja teatteri-ilmaisuun. Oppilas harjoittelee puhe-esityksen pitämistä.</p> <p>Vuosiluokka 8: T3: Oppilas havainnoi omaa ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Oppilas harjoittelee puhe-esityksen havainnollistamista.</p> <p>Vuosiluokka 9: T3: Oppilas monipuolistaa taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Oppilas harjoittelee spontaanin sekä valmistellun puhe-esityksen pitämistä.</p>			
<p>T4: Kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisaalueitaan erilaisissa, myös monimediasissa viestintäympäristöissä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L6, L7</p>	S1		<p>Vuosiluokka 7: T4: Oppilas harjoittelee palautteen antamista ja vastaanottamista.</p> <p>Vuosiluokka 8: T4: Oppilas etsii kehittämisaalueitaan ja vahvuuksiaan erilaisissa viestintäympäristöissä.</p> <p>Vuosiluokka 9: T4: Oppilas syventää viestijäkuvaansa niin, että oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistaa vahvuutensa ja kehittämisaalueensa myös monimediasissa viestintäympäristöissä.</p>			

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluok-kaistus	Huomioita
<p>Tekstien tulkitseminen</p> <p>T5: Ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämistä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	<p>S2</p>	<p>S2 Tekstien tulkitseminen:</p> <p>Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin poh-tiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektii-visuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoituksiperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.</p>	<p>Tekstien tulkitseminen</p> <p>Vuosiluokka 7: T5: Oppilas pohtii ja kehittää tekstien ymmärtämisen ja tulkinnan taitojaan.</p> <p>Vuosiluokka 8: T5: Oppilas vahvistaa tekstien ymmärtämisen ja tulkinnan taitojaan.</p> <p>Vuosiluokka 9: T5: Oppilas osaa valita kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivan lukustrategian.</p>	<p>S2 Tekstien tulkitseminen:</p> <p>Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt</p> <ul style="list-style-type: none"> Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan. <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> lukemisen ja kirjoittamisen strategiat kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämis-alueita tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä tieto kielestä ja sen käyttöavoista <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ilmaisutaidot, draama puhe- ja keskustelutaidot oman kulttuurin tuottaminen media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle autenttisten tekstien tutkiminen tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoittelu erilaisissa oppimisympäristöissä <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä eettinen toiminta eri medioissa näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa vuorovaikutustaitojen harjoittelu yhteistyötaitojen harjoittelu 	<p>Vuosiluokat 7-9:</p> <p>T1-T17</p>	<p>Huom!</p> <p>Katso myös äidinkielen laaja taulukko, jossa tarkennuksia myös oppimisympäristöihin, osallistaviin työtapoihin, eriyttämisen ja tuen keinoihin sekä arviointiin.</p>

<p>T6: Tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L5</p>	<p>S2</p>		<p>Vuosiluokka 7: T6: Oppilas harjoittelee monimuotoisten tekstien valintaa, käyttöä, arviointia ja tulkintaa.</p> <p>Vuosiluokka 8: T6: Oppilas vahvistaa taitoaan valita, käyttää, arvioida ja tulkita erilaisia tekstejä.</p> <p>Vuosiluokka 9: T6: Oppilas osaa valita, käyttää, arvioida ja tulkita erilaisia tekstejä.</p>			
<p>T7: Ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	<p>S2</p>		<p>Vuosiluokka 7: T7: Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa ja tekstien tulkitsemista.</p> <p>Vuosiluokka 8: T7: Oppilas vahvistaa taitoaan eritellä ja tulkita tekstejä sekä lukea kriittisesti.</p> <p>Vuosiluokka 9: T7: Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti, tunnistaa tekstilajeja ja käyttää sopivia käsitteitä kuvaaillessaan ja tulkitessaan tekstejä.</p>			

<p>T8: Kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L5, L6</p>	<p>S2</p>		<p>Vuosiluokka 7: T8: Oppilas harjoittelee taitoa arvioida ja käyttää eri lähteistä hankittua tietoa.</p> <p>Vuosiluokka 8: T8: Oppilas vahvistaa taitoaan arvioida ja käyttää eri lähteistä hankittua tietoa.</p> <p>Vuosiluokka 9: T8: Oppilas osaa arvioida ja käyttää eri lähteistä hankittua tietoa.</p>			
<p>T9: Kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L5</p>	<p>S2</p>		<p>Vuosiluokka 7: T9: Oppilas tutustuu itselleen uudenlaisiin fiktiivisiin teksteihin ja fiktion keinoihin sekä laajentaa luku-, katselu- ja kuuntelukokemuksiaan.</p> <p>Vuosiluokka 8: T9: Oppilas syventää tietämystään erilaisista fiktiivisistä teksteistä ja fiktion keinoista.</p> <p>Vuosiluokka 9: T9: Oppilas ymmärtää fiktion keinojen merkityksen teksteissä ja osaa käyttää tulkinnassaan keskeisimpiä käsitteitä sekä pystyy jakamaan lukukokemuksiaan muille.</p>			

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluok-kaistus	Huomioita
<p>Tekstien tuottaminen</p> <p>T10: Rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatukseen kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L5, L7</p>	<p>S3</p>	<p>S3 Tekstien tuottaminen:</p> <p>Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kerto-ville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuottaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omista teksteissä.</p> <p>Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä omista teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuottaessa.</p>	<p>Tekstien tuottaminen</p> <p>Vuosiluokka 7: T10: Oppilas tuottaa monimuotoisia tekstejä.</p> <p>Vuosiluokka 8: T10: Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan kirjoittajana.</p> <p>Vuosiluokka 9: T10: Oppilas kehittää kirjoitustaitojaan monipuolisesti.</p>	<p>S3 Tekstien tuottaminen:</p> <p>Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt</p> <ul style="list-style-type: none"> Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat. Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys. Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen. <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ilmaisutaidot, draama puhe- ja keskustelutaidot oman kulttuurin tuottaminen media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle autenttisten tekstien tutkiminen tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoittelu erilaisissa oppimisympäristöissä <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä eettinen toiminta eri medioissa näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa vuorovaikutustaitojen harjoittelu yhteistyötaitojen harjoittelu <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvottelemine ja päätöksenteko tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen 	<p>Vuosiluokat 7-9:</p> <p>T1-T17</p>	<p>Huom!</p> <p>Katso myös äidinkielen laaja taulukko, jossa tarkennuksia myös oppimisympäristöihin, osallistaviin työtapoihin, eriyttämisen ja tuen keinoihin sekä arviointiin.</p>

<p>T11: Tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L5</p>	<p>S3</p>		<p>Vuosiluokka 7: T11: Oppilas pääsee kokeilemaan erityyppisten tekstien tuottamista.</p> <p>Vuosiluokka 8: T11: Oppilas tuottaa pohtivia tekstejä.</p> <p>Vuosiluokka 9: T11: Oppilas harjoittelee kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.</p>			
<p>T12: Ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L5, L6</p>	<p>S3</p>		<p>Vuosiluokka 7: T12: Oppilas kehittyä tuottamaan tekstejä eri muodoissaan.</p> <p>Vuosiluokka 8: T12: Oppilas pääsee kokeilemaan tekstien tuottamista yhdessä muiden kanssa.</p> <p>Vuosiluokka 9: T12: Oppilas on rohkea palautteen antaja ja vastaanottaja sekä omien tekstiensä arvioija.</p>			

<p>T13: Ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L5, L6</p>	<p>S3</p>		<p>Vuosiluokka 7: T13: Oppilas vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tekstien tuottamisessa</p> <p>Vuosiluokka 8: T13: Oppilas käyttää kirjoitettua kieltä ja sen rakenteita sujuvasti viestinnän välineenä.</p> <p>Vuosiluokka 9: T13: Oppilas soveltaa kirjoitetun kielen käytötapoja omassa tekstissään.</p>			
<p>T14: Harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L5, L7</p>	<p>S3</p>		<p>Vuosiluokka 7: T14: Oppilas harjoittelee tiedon keräämistä eri lähteistä ja opettelee muistiinpanojen tekemistä.</p> <p>Vuosiluokka 8: T14: Oppilas harjaannuttaa monipuolista lähteiden käyttöä teksteissään.</p> <p>Vuosiluokka 9: T14: Oppilas syventää tiedonhallinnan ja käyttämisen taitojaan sekä noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet.</p>			

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluok-kaistus	Huomioita
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p> <p>T15: Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyyli- ja äänne- ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	<p>S4</p>	<p>S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen:</p> <p>Tutkitaan tekstejä ja niiden rakenteita merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyli- ja äänne- ja sävyille tyyppillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyyppisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhe- ja mediakulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyyli- ja äänne- ja sävyihin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.</p>	<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p> <p>Vuosiluokka 7: T15-T17: Kieli</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan. <p>T15-T17: Kirjallisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilas tuntee kirjallisuuden pääajat ja avartaa kirjallisuuskäsitystään. Oppilas lukee monipuolisesti. <p>T15-T17: Kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa omaa kulttuuriaan ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista. <p>Vuosiluokka 8: T15-T17: Kieli</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia. <p>T15-T17: Kirjallisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilas tutustuu nykykirjallisuuteen ja sen eri lajeihin. Oppilas lukee sovitut kirjat. <p>T15-T17: Kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilas osaa hyödyntää kulttuuritarjontaa ja tuntee kulttuurin tekemisen mahdollisuudet <p>Vuosiluokka 9: T15-T17: Kieli</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilas tuntee Suomen kielitilanteen ja suomen kielen ominaispiirteet sekä omaan kieleen vaikuttavat asiat. Oppilas osaa kuvailla äidinkielen merkitystä. <p>T15-T17: Kirjallisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilas tutustuu kirjallisuuden historiaan ja pohtii kirjallisuuden merkitystä omassa elämässään. Oppilas osaa hyödyntää kirjaston tarjontaa. <p>T15-T17: Kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta sekä pohtia paikallisen kulttuurin suhdetta muihin kulttuureihin. 	<p>S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt</p> <ul style="list-style-type: none"> Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyyppillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin. Luetaan monipuolisesti. <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> lukemisen ja kirjoittamisen strategiat kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä tieto kielestä ja sen käyttötavoista <p>L2 Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ilmaisu- ja draama puhe- ja keskustelutaidot oman kulttuurin tuottaminen media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle autenttisten tekstien tutkiminen tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoittelu erilaisissa oppimisympäristöissä <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa vuorovaikutustaitojen harjoittelu yhteistyötaitojen harjoittelu <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvottelemine ja päätöksenteko tapahtumien suunnittelu ja järjestäminen 	<p>Vuosiluokat 7-9: T1-T17</p>	<p>Huom! Katso myös äidinkielen laaja taukko, jossa tarkennuksia myös oppimisympäristöihin, osallistaviin työtapoihin, eriyttämisen ja tuen keinoihin sekä arviointiin.</p>

<p>T16: Kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	<p>S4</p>					
<p>T17: Ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L6, L7</p>	<p>S4</p>					

Koulun/opettajan omat tarkennukset:

S u o m m i

T o i s e n n a

K i e l e n ä

JA KIRJALLISUUS

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Äidinkielen ja kirjallisuus / suomi toisena kielenä ja kirjallisuus kuvaus ePerusteet-palvelussa

(www.eperusteet.opintopolku.fi):

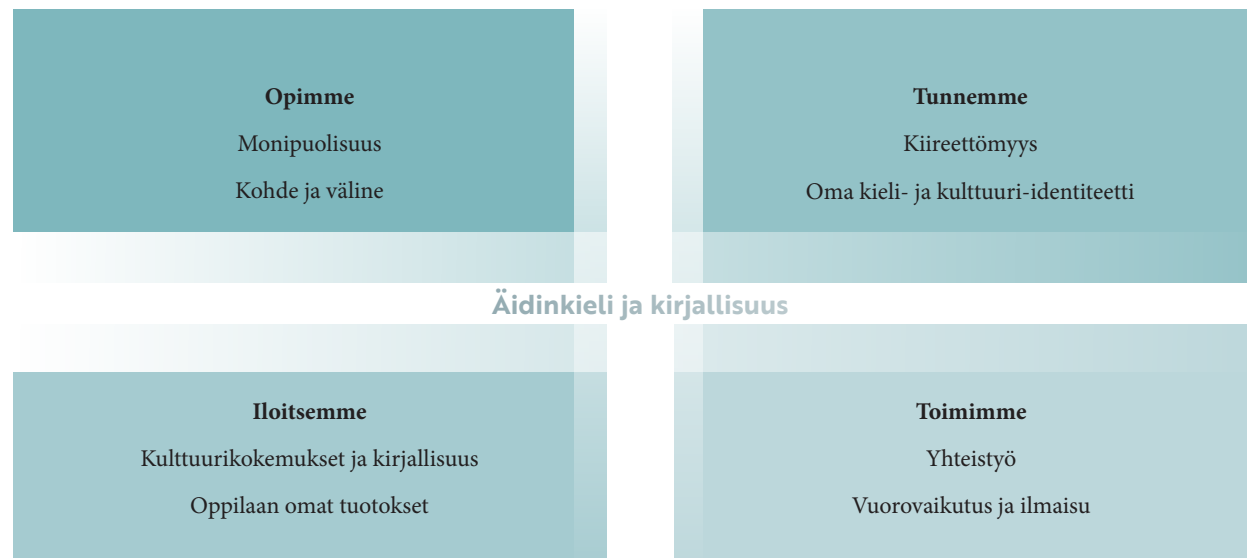
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/692137?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, äidinkieli ja kirjallisuus / suomi toisena kielenä ja kirjallisuus:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/3081657/vlk/3086397/vuosi/3095700>

Luvut 2-8 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus-oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu Suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden tavoitteet T1-T13 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot äidinkielessä ja kirjallisuudessa

3. Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Esimerkkejä oppimisympäristöistä:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja op- piainerajojen
- yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa
- virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut
- vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut

S2 Tekstien tulkitseminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein
- sähköinen tiedonhaku
- lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat
- sanomalehdet
- koululinkki

S3 Tekstien tuottaminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja op- piainerajojen
- pelit, kilpailut, visailut
- erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset
- virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut
- lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- teatteri
- esitykset

- elokuvateatteri, Koulukino, <http://www.koulukino.fi/etusivu>
- kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat
- Lukukeskus, <http://www.lukukeskus.fi/>
- Mediakasvatuskeskus Metka <http://mediametka.fi/>
- yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- oppiainerajat ylittävä yhteistyö

Esimerkkejä osallistavista työtavoista:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- lukumamat ja -paapat
- lukukoirat
- todelliset asioimistilanteet
- haastattelu
- tutustumis- ja ryhmäytymisleikit
- lautapelit ja virtuaalipelit
- omien vuorovaikutustaitojen pohdinta
- draama esim. roolileikit

S2 Tekstien tulkitseminen

- toiminnalliset menetelmät
- tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat
- omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta

S3 Tekstien tuottaminen

- digitarinat
- tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö
- omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin
- luokka- ja koululehdet
- suulliset esitykset

- vertaispalaute
- ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen
- projektityöt
- omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- lukumamat ja -paapat
- lukukoirat
- diplomit
- lukuhaaste vanhemmille
- kirjavinkkaus
- trailerit
- animaatiot
- lukupiirit, -hetket ja -kerhot
- kirjailijavierailut, myös virtuaaliset
- oman kulttuuri-identiteetin pohdinta

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- elaborointi eli tekstin avaaminen
- eri lukustrategioiden käyttö

4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Ohjauksen ja eriyttämisen tuen keinoja

- joustavat ryhmittelyt, esim. lukuryhmät, samanaikais-opetus
- kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa
- **ennakointiin ohjaaminen: opeta oppilaat hyödyntämään aikaisempia tietojaan ja kokemuksiaan**
- toistuvat asiat näkyviin, esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle
- tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä
- **oppiaineen tehtävänantokielen opettaminen, esim. määrittele, pohdi, tulkitse, selitä, luettele, vertaile**
- vaihtelevat oppimisympäristöt, esim. kirjasto, tietokone-luokka
- oppimateriaalien eriyttäminen, mm. helpotetut kirjat, **selkokirjat**, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot
- vertaisoppiminen
- eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta
- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot ja **sanakirja** mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koe-kysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet
- itsearviointi, esim. ”Mitä ja miten opin tällä tunnilla?”
- osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu
- tukiopetus, myös ennakoiva ja **maahanmuuttajien tukiopetus**

- koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiohjaus
- tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puheesityksen pitämistä ja havainnollistamista.

S2 Tekstien tulkitseminen

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

S3 Tekstien tuottaminen

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti.
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi äidinkielessä ja kirjallisuudessa vuosiluokilla 7-9

Arvioinnin tapoja äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa:

- suullinen
- kirjallinen
- itsearviointi, esim. omien taitojen kuvailu, oman ja/tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta
- vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki)
- arviointikeskustelu
- sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa, esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit
- testit ja kokeet, esim. mekaanisen lukutaidon ja luetunymmärtämisen mittaamiseksi
- arviointiyhteistyö kodin kanssa, esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaminen
- prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)
- portfoliot
- arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen, esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi)

- arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi)
- oppiainerajat ylittävä arviointi
- **Kielitaidon ei aina tarvitse olla arvioinnin kohde.** Miten oppilas voi osoittaa osaamistaan kielitaidon puutteista huolimatta?

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T13
8	T1-T13
9	T1-T13

8. Äidinkielen ja kirjallisuuden taulukot

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärä

	Vuosiluokkien 1-2 ydin- sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3-6 ydin- sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7-9 ydin- sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämi- sen ja tuen keinoja	Arvioinnin keinoja
S1 Vuorovaikutustilan- teissa toimiminen	Harjoitellaan kohte- liasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielen- käyttötilanteissa.	Harjoitellaan kertomis- ta, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.	Harjoitellaan muodolli- sempia vuorovaikutusti- lanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnol- listamista.	Toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luok- ka- ja oppiainerajojen. Yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa. Virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokes- kustelut. Vuorovaikutusta edistä- vät tilaratkaisut.	Lukumammat ja -paapat. Lukukoirat. Todelliset asioimisti- lanteet. Haastattelu. Tutustumis- ja ryhmäy- tymisleikit. Lautapelit ja virtuaa- lipelit. Omien vuorovaikutus- taitojen pohdinta. Draama esim. roolileikit.	Joustavat ryhmittelyt esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus. Kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa. Ennakointiin ohjaaminen: opeta oppilaat hyödyntämään aiemmat tietonsa ja kokemuksensa. Toistuvat asiat näkyviin esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle. Tunnin keskeiset käsit- teet, tavoite ja rakenne näkyvillä.	Suullinen Kirjallinen Itsearviointi esim. omien taitojen kuvailu, oman- ja tai ryhmän toi- minnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta Vertaisarviointi: kave- ripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki) Arvointikeskustelu Sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit
	L1, L2, L4, L7	L1, L2, L4	L1, L2, L4, L5				
S2 Tekstien tulkitse- minen	Edistetään lukemaan op- pimista (äänne, kirjain, tavu, sana) ja tekstin merkityksen ymmärtä- mistä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strate- gioita.	Harjoitellaan suju- vaa lukemista, sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Opitaan verbien tai- puminen persoona- ja aikamuodoissa. Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa. Tutustutaan sijamuoto- jen merkityksiin. Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.	Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.	Kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto Lähiympäristön hyödyn- täminen kaikin aistein Sähköinen tiedonhaku Lukumajat ja muut lukemiseen houkuttele- vat paikat Sanomalehdet Koululinkki	Toiminnalliset mene- telmät Tutkielmat ja muut pro- sessimaiset työtavat Omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta	Vaihtelevat oppimisympä- ristöt esim. kirjasto, tietokoneiluokka	
	L1, L2, L4	L1, L2, L4	L1, L2, L4				

	Vuosiluokkien 1-2 ydin- sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3-6 ydin- sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7-9 ydin- sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämi- sen ja tuen keinoja	Arvioinnin keinoja
S3 Tekstin tuottaminen	Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.	Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itenäisesti ja ryhmässä.	Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoja, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.	Toimitaan pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen Pelit, kilpailut visailut Erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset Virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut Lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt	Digitarinat, tekstikäsittely- ja esitysohjelmien käyttö Omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin Luokka- ja koululehdet Suulliset esitykset, vertaispalautte, ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen, projektityöt Omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta	Oppimateriaalien eriyttäminen mm. helpotetut kirjat, selkokirjat , äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot Vertaisoppiminen Eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta Koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot ja sanakirja mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävyytyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet Itsearviointi esim. Mitä ja miten opin tällä tunnilla? Osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu	Prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit) Portfoliot Arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi) Arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi) Oppiainerajat ylittävä arviointi Kielitaidon ei aina tarvitse olla arvioinnin kohde
	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L3, L4				
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.	Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuvaan ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Opetellaan sanojen taitutusta ja sanaluokkia.	Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja,	Kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto Teatteri Esitykset Elokuvateatteri, Koulukino Kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat Lukukeskus Mediakasvatuskeskus Metka Yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa	Lukumamat ja -paapat Lukukoirat Diplomit Lukuhaaste vanhemmille Kirjavinkkaus Trailerit Animaatiot Lukupiirit, -hetket ja -kerhot Kirjailijavierailut, myös virtuaaliset Oman kulttuuri ja kieli-identiteetin pohdinta		
	L2, L4, L6, L7	L2, L4	L2, L4				

	Vuosiluokkien 1-2 ydin- sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3-6 ydin- sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7-9 ydin- sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämi- sen ja tuen keinoja	Arvioinnin keinoja
S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.	Harjoitellaan eri oppi- aineiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön otta- mista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnas- sa, oppimisessa. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamia kieliä kaiken oppimisen tukena.	Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuunte- lemisen ja puhumisen taitoja. Syvennyttään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.	Oppiainerajat ylittävä yhteistyö	Elaborointi eli tekstin avaaminen ja rikasta- minen Eri lukustrategioiden käyttö	Tukiopetus, myös enna- koiva ja maahanmuut- tajien tukiopetus Koulun tasolla: valin- naiset aineet, kerhot, monialaiset oppimisko- konaisuudet, oppiainei- den välinen yhteistyö, tiimiopettajuus Tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskitty- minen erityisiin paino- alueisiin	
	L1, L2, L4,	L1, L2, L4, L6, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7				

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluok-kaistus	Huomioita
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	S1	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen:	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Vuosiluokat 7-9:	Huom!
<p>T1: Rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	<p>S1</p>	<p>Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.</p>	<p>Vuosiluokka 7: T1: Oppilas kehittää taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen.</p> <p>Vuosiluokka 8: T1: Oppilas kehittää monipuolisesti taitoaan toimia tavoitteellisesti koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.</p> <p>Vuosiluokka 9: T1: Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa rakentavasti.</p>	<p>Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt</p> <ul style="list-style-type: none"> Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p><i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> lukemisen ja kirjoittamisen strategiat kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä tieto kielestä ja sen käyttötavoista <p><i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ilmaisutaidot, draama puhe- ja keskustelutaidot oman kulttuurin tuottaminen media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen <p><i>L4 Monilukutaito</i></p> <ul style="list-style-type: none"> luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle autenttisten tekstien tutkiminen tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoittelu erilaisissa oppimisympäristöissä <p><i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä eettinen toiminta eri medioissa näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot 	<p>T1-T13</p>	<p>Katso myös äidinkielen laaja taulukko, jossa tarkennuksia myös oppimisympäristöihin, osallistaviin työtapoihin, eriyttämisen ja tuen keinoin sekä arviointiin.</p>

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaistus	Huomioita
<p>T2: Ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L5</p>	S1	Katso yllä	<p>Vuosiluokka 7: T2: Oppilas harjoittelee muodollisia puhetilanteita sekä opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.</p> <p>Vuosiluokka 8: T2: Oppilas syventää muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.</p> <p>Vuosiluokka 9: T2: Oppilas ymmärtää muodollisia puhetilanteita, opetuspuhetta ja mediaa.</p>	Katso yllä	Vuosiluokat 7-9: T1-T13	Huom! Katso myös äidinkielen laaja taulukko, jossa tarkennuksia myös oppimisympäristöihin, osallistaviin työtapoihin, eriyttämisen ja tuen keinoihin sekä arviointiin.
<p>T3: Kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	S1		<p>Vuosiluokka 7: T3: Oppilas harjoittelee esiintymistaitojaan.</p> <p>Vuosiluokka 8: T3: Oppilas kehittää itseilmaisuaan erilaisissa tilanteissa ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.</p> <p>Vuosiluokka 9: T3: Oppilas osaa valmistella itsenäisesti esityksen ja osaa esiintyä ja ilmaista itseään tilanteen mukaisesti.</p>			

Tekstien tulkitseminen		Tekstien tulkitseminen		
<p>T4: Ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	S2	<p>S2 Tekstien tulkitseminen:</p> <p>Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyyllivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.</p>	<p>Vuosiluokka 7: T4: Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoituksiperiä.</p> <p>Vuosiluokka 8: T4: Oppilas osaa kuvailla kertovia, ohjaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstin tekstilajipiirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.</p> <p>Vuosiluokka 9: T4: Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajit.</p>	<p>S2 Tekstien tulkitseminen:</p> <p>Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt</p> <ul style="list-style-type: none"> Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti. <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> lukemisen ja kirjoittamisen strategiat kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä tieto kielestä ja sen käyttötavoista <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ilmaisutaidot, draama puhe- ja keskustelutaidot oman kulttuurin tuottaminen media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle autenttisten tekstien tutkiminen tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoittelu erilaisissa oppimisympäristöissä
<p>T5: Ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	S2		<p>Vuosiluokka 7: T5: Oppilas harjoittelee päätelmien tekemistä tekstistä.</p> <p>Vuosiluokka 8: T5: Oppilas harjoittelee kriittisten kysymysten tekemistä tekstistä.</p> <p>Vuosiluokka 9: T5: Oppilas osaa tehdä tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä.</p>	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluok-kaistus	Huomioita
Tekstien tuottaminen		S3 Tekstien tuottaminen:		Tekstien tuottaminen	S3 Tekstien tuottaminen:	Vuosiluokat 7-9:	Huom!
T6: Ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä	S3	Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyyllilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.		Vuosiluokka 7: T6: Oppilas kehittyä tuottamaan tekstejä eri muodoissaan.	Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt ▪ Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisiä rakenteita monipuolisesti ▪ Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen ▪ lukemisen ja kirjoittamisen strategiat ▪ kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämis-alueita ▪ tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä ▪ tieto kielestä ja sen käyttötavoista L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu ▪ ilmaisutaidot, draama ▪ puhe- ja keskustelutaidot ▪ oman kulttuurin tuottaminen ▪ media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen ▪ oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot ▪ tiedonhaku ▪ lähdekritiikki ▪ eri viestintäympäristöissä toimiminen L4 Monilukutaito ▪ luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle ▪ autenttisten tekstien tutkiminen ▪ tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoittelu erilaisissa oppimisympäristöissä	T1-T13	Katso myös äidinkielen laaja taulukko, jossa tarkennuksia myös oppimisympäristöihin, osallistaviin työtapoihin, eriyttämisen ja tuen keinoihin sekä arviointiin.
Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L5				Vuosiluokka 8: T6: Oppilas pääsee kokeilemaan tekstien tuottamista yhdessä muiden kanssa.			
				Vuosiluokka 9: T6: Oppilas hyödyntää tekstien kirjallisessa ja suullisessa tuottamisessa tietoa kertovan, kuvaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteistä.			

<p>T7: Auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3</p>	<p>S3</p>		<p>Vuosiluokka 7: T7: Oppilas vahvistaa kirjoitetun yleiskielen ja eri tekstilajien sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa.</p> <p>Vuosiluokka 8: T7: Oppilas käyttää kirjoitettua kieltä ja sen rakenteita sujuvasti viestinnän välineenä.</p> <p>Vuosiluokka 9: T7: Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosin kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.</p>			
--	------------------	--	---	--	--	--

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaistus	Huomioita
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	S4	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen:	Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen:		
<p>T8: Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>		<p>Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.</p>	<p>Vuosiluokka 7: T8-10: Kieli</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan. <p>Kirjallisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilas tutustuu kirjallisuuden lajeihin. <p>Kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa kulttuuriaan ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista. <p>Vuosiluokka 8: T8-10: Kieli</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia. Oppilas tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä. <p>Kirjallisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilas tutustuu suomalaisen kirjallisuuden ja sen historiaan. <p>Kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilas tutkii kulttuurien samanlaisuuksia sekä eri ilmiöiden kulttuurisidonnaisuuksia. Oppilas tutkii kriittisesti median toimintatapoja. 	<p>Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista. ▪ Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä. ▪ Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. ▪ Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja. <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ilmaisutaidot, draama ▪ puhe- ja keskustelutaidot ▪ oman kulttuurin tuottaminen ▪ media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen ▪ oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle ▪ autenttisten tekstien tutkiminen ▪ tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoittelu erilaisissa oppimisympäristöissä 		

<p>T9: Innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	<p>S4</p>		<p>Vuosiluokka 9:</p> <p>T8-10:</p> <p>Kieli</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja. <p>Kirjallisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen. <p>Kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä. 			
<p>T10: Auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	<p>S4</p>					

<p>Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena</p>		<p>S5 Kielen käyttö oppimisen tukena: Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.</p>	<p>Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena</p>	
<p>T11: Ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L7</p>	<p>S5</p>	<p>Vuosiluokka 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> T11: Oppilas harjoittelee tunnistamaan erilaisia oppimistyylejä ja oppimaan muilta. <p>Vuosiluokka 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> T11: Oppilas harjoittelee ja rohkaistuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan viestijänä ja kielenoppijana. <p>Vuosiluokka 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> T11: Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita. 	<p>S5 Kielen käyttö oppimisen tukena: Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt</p> <ul style="list-style-type: none"> Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja. <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> lukemisen ja kirjoittamisen strategiat kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä tieto kielestä ja sen käyttötavoista <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ilmaisutaidot, draama puhe- ja keskustelutaidot oman kulttuurin tuottaminen media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle autenttisten tekstien tutkiminen tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoittelu erilaisissa oppimisympäristöissä <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä eettinen toiminta eri medioissa näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa vuorovaikutustaitojen harjoittelu yhteistyötaitojen harjoittelu <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvottelemisen ja päätöksenteko tapahtumien suunnittelu ja järjestäminen 	

<p>T12: Ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L6</p>	<p>S5</p>		<p>Vuosiluokka 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ T12: Oppilas harjoittelee eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. <p>Vuosiluokka 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ T12: Oppilas vahvistaa tuntemustaan eri tiedonalojen tavoista ja niiden lukustrategioista. <p>Vuosiluokka 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ T12: Oppilas tuntee eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. 		
<p>T13: Kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L5, L6</p>	<p>S5</p>		<p>Vuosiluokka 7: T13: Oppilas kehittää tiedonhankinta- ja työskentelytaitojaan.</p> <p>Vuosiluokka 8: T13: Oppilas syventää oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä.</p> <p>Vuosiluokka 9: T13: Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.</p>		
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>					

R

u

T

S

|

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin: http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Ruotsin A2-oppimäärän kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi): <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/605631?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, Ruotsi A2-oppimäärä: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/3133038/vlk/3153950/vuosi/3158247>

Luvut 2-5 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin A2 ruotsi -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu A2 ruotsin tavoitteet T1-T10 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot ruotsin A2-kielessä

Opimme

Vastuu
Yrittelijäisyys
Monilukutaito
Suvaitsevaisuus
Humanismi

Tunnumme

Tasa-arvo
Yhdenvertaisuus
Ihmisoikeudet
Monikulttuurisuus
Oppimisen ilo

Ruotsi, englanti, saksa, ranska, venäjä, muut vieraat kielet

Iloitsemme

Vuorovaikutus ja kulttuuritaidot
Kotikansainvälisyys
Kansainväliset yhteydet
Teknologian mahdollisuudet

Toimimme

Lähdekriittisyys
Avarakatseisuus
Vienti
Markkinointi
Globalisaatio

3. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

- Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.
- Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja.
- Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.
- Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.
- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

4. Oppilaan oppimisen arviointi A2-kielessä vuosiluokilla 7-9

Ruotsin kielen A-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

5. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T6
8	T1-T8
9	T1-T10

Vuosiluokittain jaetuttujen aihepiirien ja rakenteiden käsittelyjärjestys voi vaihdella yksittäisten aihepiirien, vuorovaikutustilanteiden ja rakenteiden osalta opetusjärjestelyistä riippuen. Samoja aihepiirejä ja rakenteita kerrataan ja syvennetään eri vuosiluokilla.

Vuosiluokka	Tavoitteet	Aihepiirit	Rakenteet
7	T1-T6 S1-S3 L1-L5, L7	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koti ja vapaa-aika ▪ Kouluelämä ▪ Arkielämän viestintätilanteita (esim. matkalipunosto, vaateostokset) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Perfekti ja pluskvamperfekti ▪ Lauseoppia
8	T1-T8 S1-S3 L1-L7	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pohjoismaat ja matkustaminen ▪ Arkielämän viestintätilanteita (esim. ravintolassa asioiminen) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verbirakenteita (esim. konditionaali) ▪ Adverbejä ▪ Pronomineja ▪ Adjektiivin ja substantiivin taivutus (ns. neljän taivutus) ▪ Sivulauseen sanajärjestys
9	T1-T10 S1-S3 L1-L7	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Monikulttuurisuus ▪ Opiskelusuunnitelmat ja tulevaisuus ▪ Ympäristö ja kestävä kehitys 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Passiivi-ilmauksia ▪ Kysyvä sivulause ▪ Verbirakenteita

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	S1	S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen:	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen:	Vuosiluokka 7: T1-T6	Vuosiluokka 7: Aihepiirit
<p>T1: Edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaille valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2</p>	S1	<p>Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.</p>	<p>T1: Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallisuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 7-9</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä. ▪ Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä ja oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulleen. ▪ Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. ▪ Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan. 	<p>Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.</p>	<p>Vuosiluokka 8: T1-T8</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T10</p>	<p>▪ koti ja vapaa-aika</p> <p>▪ kouluelämä</p> <p>▪ arkielämän viestintätilanteita (esim. matkali-punosto, vaateostokset)</p> <p>Rakenteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ perfekti ja pluskvamperfekti ▪ lauseoppia <p>Vuosiluokka 8: Aihepiirit</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pohjoismaat ja matkustaminen ▪ arkielämän viestintätilanteita (esim. ravintolassa asioiminen) <p>Rakenteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ verbirakenteita (esim. konditionaali) ▪ adverbejä ▪ pronomineja ▪ adjektiivin ja substantiivin taivutus (ns. neljän taivutus) ▪ sivulauseen sanajärjestys

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>T2: Kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L5</p>	<p>S1</p>		<p>T2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto ja luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voitaisiin tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja muiden järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjola-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra). ▪ Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoitteluun. <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 7-9</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tutustutaan monipuolisesti kulttuuriperintöön ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen. <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. 			<p>Vuosiluokka 9:</p> <p>Aihepiirit</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ monikulttuurisuus ▪ opiskelusuunnitelmat ja tulevaisuus ▪ ympäristö ja kestävä kehitys <p>Rakenteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ passiivi-ilmauksia ▪ kysyvä sivulause ▪ verbirakenteita

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>T3: Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4</p>	S1		<p>T3: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 7-9</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä ja oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan. Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä asioiden välisten vuorovaikutussuhteiden ja keskinäisten yhteyksien huomaamiseen ja siten systemaattiseen ajatteluun. <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä. 			
<p>Kielenopiskelutaidot</p> <p>T4: Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L7</p>	S2	<p>S2 Kielenopiskelutaidot:</p> <p>Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.</p>	<p>Kielenopiskelutaidot</p> <p>T4: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 7-9</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisessa, työn suunnittelussa ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnissa. Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelevaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä. <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <ul style="list-style-type: none"> Harjoitellaan sosiaalisia taitoja ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa. <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi. 	<p>S2 Kielenopiskelutaidot:</p> <p>Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.</p>		

<p>T5: Tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	<p>S2</p>	<p>Katso yllä</p>	<p>T5: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 7-9 L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etene- misen arvioinnista. ▪ Pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle. 	<p>Katso yllä</p>		
<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa</p>		<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p>	<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa</p>	<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p>		
<p>T6: Rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>	<p>S3</p>	<p>Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.</p>	<p>T6: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 7-9 L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoitteluun eri tilanteissa ja eri yhteyksissä. 	<p>taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.</p>		
<p>T7: Ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttäen ruotsinkielisiä viestintäkeinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>	<p>S3</p>	<p>Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.</p>	<p>T7: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 8-9 L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista lukutaitoa ja ympäristölukutaitoa. 			

<p>T8: Ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista.</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L6</p>	<p>S3</p>		<p>T8: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 8-9 L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja. <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. ▪ Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti. 			
<p>Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin</p>	<p>Vuosiluokkaisuus</p>	<p>Huomioita!</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>			<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>			
<p>T9: Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päätteilytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>	<p>S3</p>		<p>T9: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 8-9 L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. 			

<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p>		<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p>			
<p>T10: Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3, L4, L5</p>	<p>S3</p>	<p>T10: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokalla 9</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lisätään oppilaiden mahdollisuuksia osallistua koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen. <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa. <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaat syventävät tieto- ja viestintäteknologian taitojaan ja hyödyntävät opiskelussaan koulun ulkopuolella opittua ▪ Oppilaita kannustetaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaan. ▪ Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. 			
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>					

R

u

B1

T

S

|

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Ruotsin B1-oppimäärän kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/605637?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, ruotsi B1-oppimäärä:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/2938529/vlk/2938569/vuosi/3061729>

Luvut 2-5 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin B1 ruotsi -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu B1 ruotsin tavoitteet T1-T9 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot ruotsin B1-kielessä

Opimme

Vastuu

Yrittelijäisyys

Monilukutaito

Suvaitsevaisuus

Humanismi

Tunnumme

Tasa-arvo

Yhdenvertaisuus

Ihmisoikeudet

Monikulttuurisuus

Oppimisen ilo

Ruotsi, englantia, saksa, ranska, venäjä, muut vieraat kielet

Iloitsemme

Vuorovaikutus ja kulttuuritaidot

Kotikansainvälisyys

Kansainväliset yhteydet

Teknologian mahdollisuudet

Toimimme

Lähdekriittisyys

Avarakatseisuus

Vienti

Markkinointi

Globalisaatio

3. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

- Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä.
- Verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.
- Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla.
- Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käyttöön erilaisissa tilanteissa.
- Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.
- Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen..

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

4. Oppilaan oppimisen arviointi B1-kielessä vuosiluokilla 7-9

Ruotsin kielen B-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

5. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T6
8	T1-T8
9	T1-T9

Vuosiluokittain jaettujen aihepiirien ja rakenteiden käsittelyjärjestys voi vaihdella yksittäisten aihepiirien, vuorovaikutustilanteiden ja rakenteiden osalta opetusjärjestelyistä riippuen. Samoja aihepiirejä ja rakenteita kerrataan ja syvennetään eri vuosiluokilla.

Vuosiluokka	Tavoitteet	Aihepiirit	Rakenteet
7	T1-T6 S1-S3 L1-L2, L4-L5, L7	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alemman vuosiluokan kertausta ▪ Lisäksi uusia arkielämän viestintätilanteita (esim. voinnista kertominen ja ravintolassa asioiminen) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alemman vuosiluokan rakenteiden kertaamista ja syventämistä ▪ Imperfekti ▪ Pronomineja
8	T1-T8 S1-S3 L1-L2, L4-L7	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Säästä kertominen ▪ Matkustaminen ja tienneuvominen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Perfekti ja pluskvamperfekti ▪ Lauseoppia (esim. man-rakenne) ▪ Järjestysluvat ja päiväys
9	T1-T9 S1-S3 L1-L2, L4-L7	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opiskelusuunnitelmat ja ammatit ▪ Pohjoismaat ▪ Maat, kielet ja kansallisuudet ▪ Ympäristö ja kestävä kehitys 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verbirakenteita (esim. konditionaali, imperatiivi, att ja perusmuoto, passiivi) ▪ Sivulauseen sanajärjestys ▪ Adjektiivin vertailu ▪ Adverbejä

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokalla 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokalla 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	SI	SI Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen:	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	SI Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen:	Vuosiluokka 7: T1-T6	Vuosiluokka 7: Aihepiirit:
<p>T1: Ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L5</p>		<p>Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsin-ruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin.</p> <p>Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.</p>	<p>T1: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 7-9</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. 	<p>Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.</p>	<p>Vuosiluokka 8: T1-T8</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T9</p>	<p>Aihepiirit:</p> <ul style="list-style-type: none"> alemman vuosiluokan kertausta lisäksi uusia arkielämän viestintätilanteita (esim. voinnista kertominen ja ravintolassa asioiminen) <p>Rakenteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> aiemman vuosiluokan rakenteiden kertaamista ja syventämistä imperfekti pronomineja <p>Vuosiluokka 8:</p> <p>Aihepiirit:</p> <ul style="list-style-type: none"> säästä kertominen matkustaminen ja tienneuvominen <p>Rakenteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> perfekti ja pluskvamperfekti lauseoppia (esim. man-rakenne) järjestysluvut ja päiväys <p>Vuosiluokka 9:</p> <p>Aihepiirit:</p> <ul style="list-style-type: none"> opiskelusuunnitelmat ja ammatit Pohjoismaat

<p>T2: Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4</p>	<p>S1</p>		<p>T2: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 7-9</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä ja oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan. Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua. <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä. 		<ul style="list-style-type: none"> maat, kielet ja kansallisuudet ympäristö ja kestävä kehitys <p>Rakenteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> verbirakenteita (esim. konditionaali, imperatiivi, att ja perusmuoto, passiivi) sivulauseen sanajärjestys adjektiivin vertailu adverbeja
---	-----------	--	---	--	--

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokalla 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokalla 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
Kieltenopiskelutaidot	S2	S2 Kielenopiskelutaidot:	Kieltenopiskelutaidot	S2 Kielenopiskelutaidot:	Vuosiluokka 7: T1-T6	
<p>T3:</p> <p>Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen:</p> <p>L1</p>	S2	<p>Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.</p>	<p>T3: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 7-9</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisessa, työn suunnittelussa ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnissa. ▪ Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä. 	<p>Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.</p>	Vuosiluokka 8: T1-T8	
<p>T4:</p> <p>Kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.</p> <p>Laaja-alainen osaaminen:</p> <p>L2, L7</p>	S2		<p>T4: Maakunnallisia lisäyksiä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto ja luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voitaisiin tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja muiden järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjola-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra). ▪ Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoitteluun. ▪ Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallisuus pohjoismaisessa yhteistyössä. 		Vuosiluokka 9: T1-T9	

			<p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 7-9</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia mahdollisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin. ▪ Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy. <p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä. Perustellaan ruotsin kielen taitoa ja sen merkitystä yhtenä vahvuutena osana oppilaan osaamista. ▪ Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä. 			
<p>Opetussuunnitelman perusteet:</p> <p>Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokalla 7-9</p> <p>Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokalla 7-9</p> <p>Tarkennukset sisältöalueisiin</p>	<p>Vuosiluokkaisuus</p>	<p>Huomioita!</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa</p> <p>T5:</p> <p>Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen:</p> <p>L4</p>	<p>S3</p>	<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.</p>	<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa</p> <p>T5: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 7-9</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan sekä tulkitsemaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoitteluun. ▪ Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa. 	<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.</p> <p>Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.</p>	<p>Vuosiluokka 7: T1-T6</p> <p>Vuosiluokka 8: T1-T8</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T9</p>	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokalla 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokalla 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>T6: Tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4</p>	S3		<p>T6: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 7-9</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa. <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla. 		<p>Vuosiluokka 7: TI-T6</p> <p>Vuosiluokka 8: TI-T8</p> <p>Vuosiluokka 9: TI-T9</p>	
<p>T7: Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L6</p>	S3		<p>T7: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokilla 8-9</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja. <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista lukutaitoa sekä ympäristölukutaitoa. ▪ Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoitteluun. <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. ▪ Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti. 			

<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>		<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>			
<p>T8: Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</p>	<p>S3</p>	<p>T8: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokat 8-9</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua ja ilmenevää tietoa. ▪ Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. 			
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p>		<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p>			
<p>T9: Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin</p>	<p>S3</p>	<p>T9: Laaja-alaisen osaamisen painotukset vuosiluokka 9</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin. <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaa. ▪ Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. 			
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>					

E N N C

L a N T i

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin: http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Englannin A-oppimäärään kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi): <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/600171?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, englannin A-oppimäärä: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/2820454/vlk/2822704/vuosi/2821568>

Luvut 2-6 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin englanti-oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu englannin A-oppimäärän tavoitteet T1-T10 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteosuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot englannin kielessä

Opimme

Vastuu
Yrittelijäisyys
Monilukutaito
Suvaitsevaisuus
Humanismi

Tunemme

Tasa-arvo
Yhdenvertaisuus
Ihmisoikeudet
Monikulttuurisuus
Oppimisen ilo

Ruotsi, englanti, saksa, ranska, venjä, muut vieraat kielet

Iloitsemme

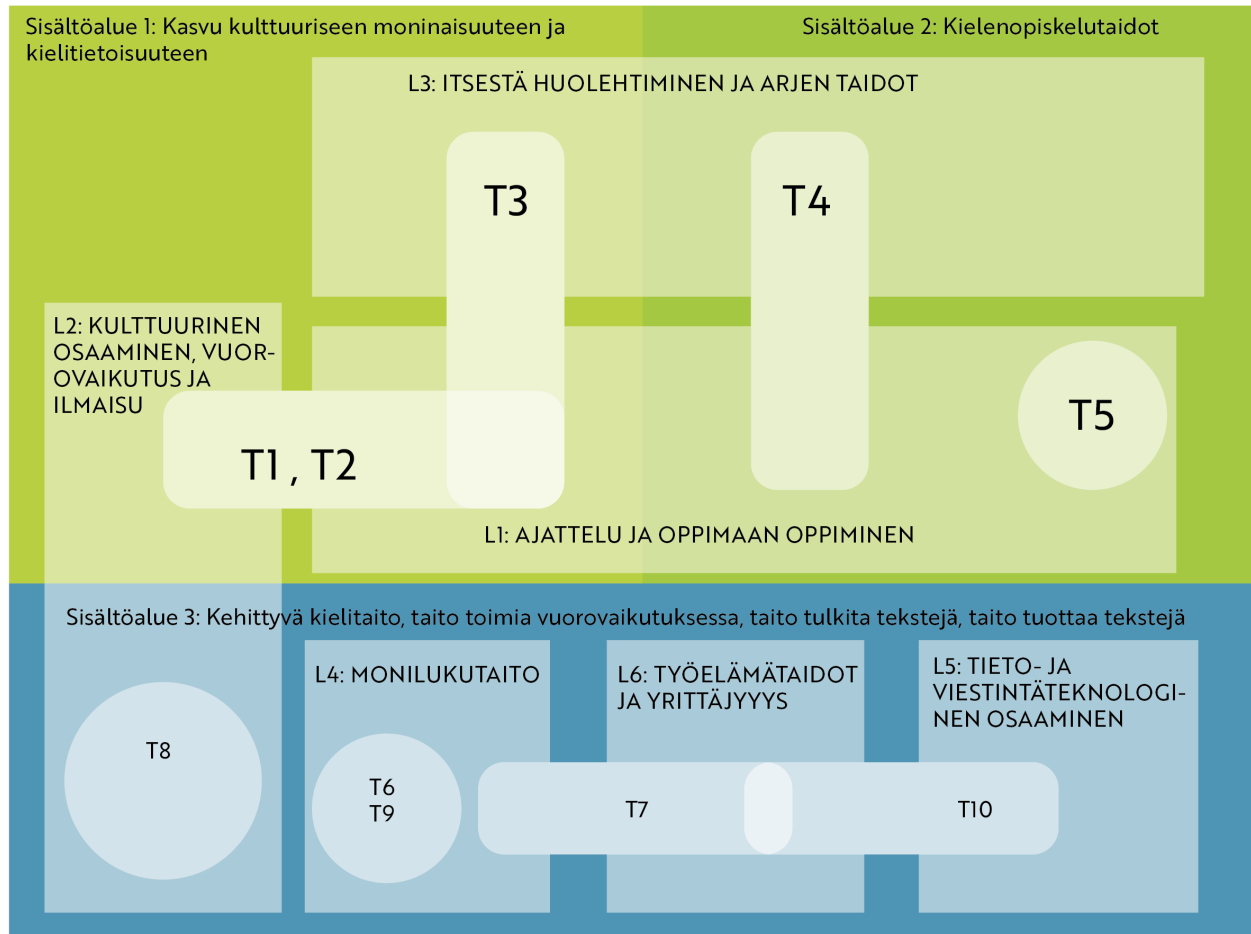
Vuorovaikutus ja kulttuuritaidot
Kotikansainvälisyys
Kansainväliset yhteydet
Teknologian mahdollisuudet

Toimimme

Lähdekriittisyys
Avarakatseisuus
Vienti
Markkinointi
Globalisaatio

Tässä keskitytään esittelemään oppiaineen tavoitteet, sisällöt ja laaja-alaisten osa-alueiden painotukset. Arvoja on käsitelty toisen kotimaisen kielen (ruotsi) ja vieraiden kielten (englanti, saksa, ranska ja venäjä) erillisessä yhteisessä esityksessä. Yrittäjämönteisellä Etelä-Pohjanmaalla englannin taito koetaan tärkeäksi ammatilliseksi pääomaksi, mitä kyseinen arvokuvaikin osaltaan heijastaa.

Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen yhdistettyinä.

<p>Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen</p> <p>T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaa ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä.</p> <p>S1 Perehdytään britti- ja amerikanenglannin eroihin. Tutustutaan keskeisimpiin englanninkielisiin maihin ja kulttuureihin (Yhdistynyt-kuningaskunta, Irlanti, USA, Kanada ja Australia).</p>
<p>T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista.</p> <p>S1 Tutustutaan joihinkin maihin ja kulttuureihin, joissa englanti on keskeinen käyttökieli. Tehdään huomiota maailmankielistä ja rinnakkaiskielisyysdestä.</p>
<p>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.</p> <p>S1 Käsitellään englannin kielen keskeisiä käsitteitä kuten aikamuotoja ja ajanilmauksia. Harjoitellaan englanninkielisen tekstin rakentamista luettavaksi ja ymmärrettäväksi siten, että käytetään yleisimpiä kielelle tyypillisiä rakenteita.</p>
<p>Kielenopiskelutaidot</p> <p>T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen.</p> <p>S2 Arvioidaan oppimaan oppimista eri tavoin. Asetetaan tavoitteita säännöllisesti uudelleen.</p>
<p>T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia.</p> <p>S2 Käsitellään tavallisia tilanteita, joissa englannin käyttö on tarpeen, kuten matkustamista ja muuta vapaa-ajan viettoa. Käsitellään myös jonkin verran vaativimpia tilanteita, joissa englantia tarvitaan. Näin pyritään pojustamaan tulevissa opinnoissa ja työelämässä tarvittavia englannin kielen taitoja.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa</p> <p>T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäkokemukselle sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä.</p> <p>S3 Käsitellään ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivia, monenlaisia tekstejä, joissa keskitytään jokapäiväisiin viestintätilanteisiin, jotka voivat edellyttää myös omien mielipiteiden ilmaisemista.</p>
<p>T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä.</p> <p>S3 Käsitellään tekstejä ja tilanteita, joissa toimiminen tai joista selviytyminen edellyttää aloitteellisuutta sekä vastaanotto- ja neuvottelutaitoja. Harjoitellaan kompensatiokeinoja sekä eri medioiden hyödyntämistä.</p>
<p>T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää.</p> <p>S3 Käsitellään tekstejä, joiden avulla oppilas pystyy tunnistamaan eri kulttuureille tyypillisiä viestinnän piirteitä kuten kohteliaisuuskäytäntöjä. Käsitellään myös tilanteita, joissa oppilas kykenee kertomaan omasta kulttuuristaan ja joistakin sen erityispiirteistä.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p> <p>T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita.</p> <p>S3 Tutustutaan monelaisiin sellaisiin yleistietoon perustuviin teksteihin ja viestintätilanteisiin, joista oppilas harjaantuu löytämään olennaisen sisällön ja merkityksen sekä joitakin yksityiskohtia. Oppilas käyttää erilaisia tulkintakeinoja.</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p> <p>T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen.</p> <p>S3 Harjoitetaan oppilasta käyttämään ja tuottamaan sisällöltään johdonmukaista ja selkeää kirjallista ja suullista viestintää. Tuotoksissaan oppilas käyttää sujuvasti laajahkoa ilmaisuvarastoa, joka sisältää myös yleisiä fraaseja ja idiomeja.</p>

Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen

T	S	L	L	Sisältöalue	Aihepiirit, tilanteet tai rakenteet
1	1	1	2	Aihepiirit, tilanteet	Britti- ja amerikanenglannin erot Tärkeimpiä englanninkielisiä maita/kulttuureja Amerikanenglanti, muita variantteja Yleisimpiä englanninkielisiä maita/kulttuureja
2	1	1	2	Aihepiirit, tilanteet	Esim. perhe, asuminen, kaupunki, luonto, ruoka, lemmikit, kielet ja kansallisuudet Vieraampia englanninkielisiä maita/kulttuureja Maat, laajemmin englanninkielisiä maita/kulttuureja
3	1	1	3	Rakenteet	Aikamuotokertaus: preesen, imperfekti ja perfekti, uutena pluskvamperfekti, apuverbit, adjektiivien vertailu, adverbit, epämääräisen ajan adverbit, tavan adverbit, epäsäännölliset verbit, kestopreesens, kestoimperfekti, liikkuvat määreet, artikkelit, spotpa, it, there, paikan prepositioita, ajan prepositioita, prepositioilmauksia, will ja won't, would-lause sekä if-lauseet, genetiivi, indefiniitti-, demonstratiivi-, relatiivi- ja refleksiivipronomit, liitekysymys, can/be able to, must/have to, paljous sanat ja maantieteelliset nimet
4	2	1	3	Aihepiirit, tilanteet	Oppimaan oppiminen ja sen arviointi
5	2	1		Aihepiirit, tilanteet	Esim. ostaminen, matkustaminen, tien neuvominen, harrastukset Markkinat, lääkärissä, lipun ostaminen Ammatti- ja työsanastoa, koulutus, matkan suunnittelu, matkaileminen, nuoren elämästä, tulevaisuudesta, menneisyydestä
6	3	4		Aihepiirit, tilanteet	Esim. ihmisen kuvailu, musiikki Mielipiteen ilmaiseminen, samaa ja eri mieltä oleminen, ohjeiden antaminen Harrastukset, sää ja ilmansuunnat, kotityöt Puhelimessa, työhaastattelussa, kielisalkku, ammatinvalinnasta keskustelu
7	3	4	6	Aihepiirit, tilanteet	Viestin ymmärtäminen, vaihtoehtoista neuvottelemineen, mielipiteen perusteleminen, suostuttelemineen, väittely, ehdottaminen, sopiminen, median käytöstä, keskustelun täytesanoja
8	3	2		Aihepiirit, tilanteet	Esim. kotipaikasta kertominen Suomesta ja ruokakulttuurista kertominen
9	3	4		Aihepiirit, tilanteet	Esim. villieläimistä, yleisurheilusta, eläinten suojelusta, kestävästä kehityksestä, ympäristöstä, uutisista, kirjallisuudesta sekä tiedettä, taidetta, tekniikkaa, musiikkia, designia jne.
10	3	5	6	Rakenteet	Epäsuora esitys ja kysymys, infinitiivi, verbin -ing-muoto, adverbien vertailu, passiivin aikamuodot, agentti, passiivin vastineet, apuverbit ja korvaavat muodot, 2. konditionaali ja ehtolause Laskettavia ja ei-laskettavia substantiiveja, yksilöllisiä englannissa ja monikollisia suomessa

3. Englannin A-oppimäärän sisällöt vuosiluokittain luokilla 7-9

Vuosiluokkakohtaiset sisällöt on laadittu ohjeellistaviksi. Koska kielenosaaminen on luonteeltaan kumuloituvaa ja sisällöt eri vuosiluokilla edelleen kertaantuvat ja nivoutuvat toisiinsa, voidaan tavoitteiden puitteissa kuitenkin sallia jonkin verran vaihtelua vuosiluokkaistettujen aihepiirien, tilanteiden ja rakenteiden käsittelyjärjestyksessä.

LK	TAVOITTEET	SISÄLLÖT	
		AIHEPIIRIT JA TILANTEET	RAKENTEET
7	T1-T7 S1-S3 L1-L4, L6 NUORI JA YMPÄRISTÖ	S1 britti- ja amerikanenglannin erot S1 tutuimpia englanninkielisiä maita/kulttuureja S1 esim. perhe, ystävät, asuminen, ruoka, kaupunki, luonto, lemmikit... S2 esim. ostaminen, matkustaminen, tien neuvominen, harrastukset... S3 esim. ihmisen kuvailu, musiikki... S3 viestin ymmärtäminen, mielipiteen ilmaiseminen, samaa ja eri mieltä oleminen S2 oppimaan oppiminen ja sen arviointi	S1 aikamuodot, it, there, ajan ja paikan prepositioita, prepositioilmauksia, apuverbit, adjektiivien vertailu, adverbbit, epä-säännölliset verbit, kestopreesens, kestoimperfekti, liikkuvat määreet, artikkelit, spotpa, will ja won't
8	T1-T9 S1-S3 L1-L4, L6 NUORI JA YHTEISKUNTA	S1 amerikanenglanti ja muita variantteja S1 tutuimpia ja vieraampia englanninkielisiä maita/kulttuureja S1 kielet ja kansallisuudet S2 esim. markkinoilla, lääkärissä, lippua ostamassa... S3 esim. kotityöt, harrastukset, urheilu, kotipaikasta kertominen, villieläimet, sää- ja ilmansuunnat... S3 mielipiteen ilmaiseminen ja vaihtoehtoista neuvottelemisen S2 oppimaan oppiminen ja sen arviointi	S1 aikamuotokertaus, apuverbit, artikkelit, will- ja would-lauseet sekä if-lauseet, genetiivi, idefiniitti-, demonstratiivi-, reliitivi- ja refleksipronominin, liitekysymys, can/be able to, must/have to, prepositiosanontoja
9	T2-T10 S1-S3 L1-L6 NUORI JA MAAILMA	S1 vieraampia englanninkielisiä maita/kulttuureja S1 maat S2 esim. koulutuksesta, työelämästä, matkailusta, nuorten elämästä... S3 esim. ammatinvalinnasta, Suomesta ketomisesta, ympäristöstä, taiteesta, tieteestä, tekniikasta, kulttuurista, mediasta... S3 mielipiteen perusteleminen, suostuttelemisen, väittely, ehdottaminen ja sopiminen sekä täytesanoja S2 oppimaan oppiminen ja sen arviointi	S1 aikamuotokertaus, artikkelit, prepositiosanontoja, maantieteelliset nimet, paljoussanat S3 epäsuora esitys ja kysymys, infinitiivi, verbin -ing-muoto, adverbien vertailu, passiivin aikamuodot, agentti, passiivin vastineet, apuverbit ja korvaavat muodot, 2. konditionaali ja ehtolause, laskettavia ja ei-laskettavia, substantiiveja, yksilöllisiä englannissa ja monikollisia suomessa

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

- Edistetään oppilaan taitoa pohtia englannin asemaa ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja sekä annetaan oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä.
 - Perehdytään britti- ja amerikanenglannin eroihin. Tutustutaan keskeisiin englanninkielisiin maihin ja kulttuureihin (Yhdistynyt kuningaskunta, Irlanti, USA, Kanada ja Australia).
- Kannustetaan oppilasta löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja oppilaan mahdollisuuksista toimia osana sitä.
 - Tutustutaan joihinkin maihin ja kulttuureihin, joissa englanti on keskeinen käyttökieli. Tehdään huomioita maailmankielistä ja rinnakkaiskielisyydestä.
- Ohjataan oppilasta havaitsemaan, millaisia säännön mukaisuuksia englannin kielessä on ja miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kieli-tiedon käsitteitä oppimisensa tukena.
 - Käsitellään englannin kielen keskeisiä käsitteitä kuten aikamuotoja ja ajanilmauksia. Harjoitellaan englanninkielisen tekstin rakentamista luettavaksi ja ymmärrettäväksi siten, että käytetään yleisimpiä kielelle tyypillisiä rakenteita.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

5. Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Englannin A-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetus-suunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

6. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T7
8	T1-T9
9	T2-T10

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 37-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen:		S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: VUOSILUOKAT 7-8 T1: Pehdytään britti- ja amerikanenglannin eroihin. Tutustutaan keskeisimpiin englanninkielisiin maihin ja kulttuureihin (Yhdistynyt kuningaskunta, Irlanti, USA, Kanada, Australia). Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu <ul style="list-style-type: none"> Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä. 	Vuosiluokka 7: T1-T7 Vuosiluokka 8: T1-T9 Vuosiluokka 9: T2-T10	
T1: Edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaa ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä Laaja-alainen osaaminen: L1, L2	S1	Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaalisti lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.		S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: VUOSILUOKAT 7-9 T2: Tutustutaan joihinkin maihin ja kulttuureihin, joissa englanti on keskeinen käyttökieli. Tehdään huomioita maailmankielistä ja rinnakkaiskielisyydestä. Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu <ul style="list-style-type: none"> Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen, myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta. 		
T2: Kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista Laaja-alainen osaaminen: L1, L2	S1			S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: VUOSILUOKAT 7-9 T3: Käsitellään englannin kielen keskeisiä käsitteitä kuten aikamuotoja ja ajanilmauksia. Harjoitellaan englanninkielisen tekstin rakentamista luettavaksi ja ymmärrettäväksi siten, että käytetään yleisimpiä kielelle tyypillisiä rakenteita. Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot <ul style="list-style-type: none"> Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelevaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä. 		
T3: Ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena Laaja-alainen osaaminen: L1, L3	S1					

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 37-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
Kielenopiskelutaidot		S2 Kielenopiskelutaidot:		S2 Kielenopiskelutaidot:	Vuosiluokka 7:	
T4: Rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen Laaja-alainen osaaminen: L1, L3	S2	Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.		VUOSILUOKAT 7-9 T4: Arvioidaan oppimaan oppimista eri tavoin. Asetetaan tavoitteita säännöllisesti uudelleen. Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot <ul style="list-style-type: none"> Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti. 	T1-T7	
T5: Kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia Laaja-alainen osaaminen: L1	S2			S2 Kielenopiskelutaidot: VUOSILUOKAT 7-9 T5: Käsitellään tavallisia tilanteita, joissa englannin käyttö on tarpeen, kuten matkustamista ja muuta vapaa-ajan viettoa. Käsitellään myös jonkin verran vaativampia tilanteita, joissa englantia tarvitaan. Näin pyritään pohjustamaan tulevissa opinnoissa ja työelämässä tarvittavia englannin kielen taitoja. Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen <ul style="list-style-type: none"> Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan. 	Vuosiluokka 8: T1-T9	
					Vuosiluokka 9: T2-T10	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 37-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:		S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:	Vuosiluokka 7: T1-T7	
T6: Rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäntilanteeseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3	Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalissa kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.		VUOSILUOKAT 7-9 T6: Käsitellään monenlaisia oppilaiden ikätasolle ja elämäntilanteeseen sopivia tekstejä, joissa keskitytään jokapäiväisiin viestintätilanteisiin, jotka voivat edellyttää myös omien mielipiteiden ilmaisemista. Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L4 Monilukutaito <ul style="list-style-type: none"> Harjoittelun painopiste on analyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa. Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. 	Vuosiluokka 8: T1-T9	
T7: Tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.		S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:	Vuosiluokka 9: T2-T10	
Laaja-alainen osaaminen: L4				VUOSILUOKAT 7-9 T7: Käsitellään tekstejä ja tilanteita, joissa toimiminen tai joista selviytyminen edellyttää aloitteellisuutta sekä vastaanotto- ja neuvottelutaitoja. Harjoitellaan kompensatiokeinoja sekä eri medioiden hyödyntämistä. Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys <ul style="list-style-type: none"> Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla. Harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. 		

<p>T8: Auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurivälistöä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	<p>S3</p>		<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T8: Käsitellään tekstejä, joiden avulla oppilas pystyy tunnistamaan eri kulttuureille tyypillisiä viestinnän piirteitä kuten kohteliaisuuskäytäntöjä. Käsitellään myös tilanteita, joissa oppilas kykenee kertomaan omasta kulttuuristaan ja joistakin sen erityispiirteistä.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja. ▪ Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti. 		
<p>Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>			<p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 37-9</p> <p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen</p>	<p>Vuosiluokkaisuus</p>	<p>Huomioita!</p>
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p>			<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T9: Tutustutaan monenlaisiin sellaisiin yleistietoon perustuviin teksteihin ja viestintätilanteisiin, joista oppilas harjaantuu löytämään olennaisen sisällön tai merkityksen sekä joitakin yksityiskohtia. Oppilas käyttää erilaisia tulkintakeinoja.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin. ▪ Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla. 	<p>Vuosiluokka 7: T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 8: T1-T9</p> <p>Vuosiluokka 9: T2-T10</p>	
<p>T9: Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>	<p>S3</p>				

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<p>T10: ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5, L6</p>	S3		<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>VUOSILUOKKA 9</p> <p>T10: Harjoitetaan oppilasta käyttämään ja tuottamaan sisällöltään johdonmukaista ja selkeää kirjallista ja suullista viestintää. Tuotoksissaan oppilas käyttää sujuvasti laajahkoa ilmaisuvarastoa, joka sisältää yleisimpiä fraaseja ja idiomeja.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita ohjataan monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen sekä harjoitellaan lähdekriittisyyttä. ▪ Keskustellaan kouluissa vierailevien henkilöiden kanssa ja vierailaan yrityksissä. Kouluissa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti. 	
Koulun/opettajan omat tarkennukset:				

R a n s k a

B2

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Vieraiden kielten B2-oppimäärän kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/692134>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, ranska B2-oppimäärä:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/3261668/vlk/3262318/vuosi/3268572>

Luvut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin ranska B2-oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu ranskan B2-oppimäärän tavoitteet T1-T7 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot ranskan kielessä

Opimme

Vastuu

Yrittelijäisyys

Monilukutaito

Suvaitsevaisuus

Humanismi

Tunemme

Tasa-arvo

Yhdenvertaisuus

Ihmisoikeudet

Monikulttuurisuus

Oppimisen ilo

Ruotsi, englantia, saksa, ranska, venäjä, muut vieraat kielet

Iloitsemme

Vuorovaikutus ja kulttuuritaidot

Kotikansainvälisyys

Kansainväliset yhteydet

Teknologian mahdollisuudet

Toimimme

Lähdekritiittisyys

Avarakatseisuus

Vienti

Markkinointi

Globalisaatio

3. Ranskan B2 -oppimäärän sisällöt vuosiluokittain luokilla 7-9

Vuosiluokka	Aihepiirit	Rakenteet
8. luokka	Koti ja lähipiiri Vapaa-aika Kouluelämä Arkielämän viestintätilanteita	Lukusanat Kellonajat I säännöllinen verbi- ja sanaluokka sekä avoir, être, aller ja lähifuturi Pronomineja Artikkelin käyttö Sanajärjestys (päälause) Kysymyssanoja ja kysymyslauseita Monikko Prepositioita
9. luokka Uusien opiskeltavien asioiden lisäksi kerrataan ja syvennetään 8. luokalla esiin tulleita aihepiirejä ja rakenteita.	Matkustaminen Mielipiteen ilmaisu	Perfekti Epäsäännöllisiä verbejä Refleksiiviverbit II ja III säännöllinen verbi- ja sanaluokka Modaaliverbit ja yleiset epäsäännölliset verbit Komparatiivi

4. B2-kielet (tavoitteet eurooppalaisen viitekehksen pohjalta)

Kuullun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja lyhyehköjä lauseita, jotka liittyvät arkielämään ja oppilaan henkilökohtaiseen elämään.
- Oppilas tarvitsee kuitenkin paljon apua, kuten hidastamista ja toistoa.

9. luokka

- Oppilas kykenee seuraamaan yksinkertaisia keskusteluita ja ymmärtää niiden ydinsisällön.

Luetun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aihepiireistä itsen ja lähipiiriin liittyen.

9. luokka

- Oppilas ymmärtää tekstejä jo useammasta eri aihepiiristä ymmärtäen tekstien pääajatuksia ja joitakin yksityiskohtia.

Puhuminen

8. luokka

- Oppilas osaa kertoa yksinkertaisesti itsestään ja lähipiiristään.
- Ääntäminen on ymmärrettävää siten, että oppilas hallitsee ääntämisen perussäännöt, vaikka ääntämisen ymmärrettävyyden suhteen voi olla vielä jonkin verran ongelmia.

9. luokka

- Oppilas osaa käyttää yksinkertaista kieltä vuorovaiku-

tuksessa toisten kanssa.

- Osaa ilmaista itseään yksinkertaisissa arkielämän tilanteissa (esim. ostosilanteet).

Kirjoittaminen

8. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään.

9. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä arkielämän kielenkäyttötilanteisiin liittyen.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

- Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella.
- Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä.
- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille
- Ohjataan oppilaita näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Rohkaistaan oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista.
- Ohjataan oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustetaan häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.

- Tutkitaan, mihin kieltä voi käyttää, ja asetetaan omia tavoitteita.
- Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.
- Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.
- Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet
- Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi ranskan B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Ranskan kielen B2-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
8	T1-T7
9	T1-T7

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen</p> <p>TI: Auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaa kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	<p>S1</p>	<p>S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen:</p> <p>Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennako-oletuksia</p>	<p>S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>TI: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennako-oletuksia.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. ▪ Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. ▪ Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti. ▪ On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja. <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. ▪ Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan. ▪ Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja. ▪ Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy ▪ Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin. <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. ▪ Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa. 	<p>Vuosiluokka 8: TI-T7</p> <p>Vuosiluokka 9: TI-T7</p>	<p>Vuosiluokka 8: Aihepiirit</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ koti ja lähipiiri ▪ vapaa-aika ▪ kouluelämä ▪ arkielämän viestintätilanteita <p>Rakenteet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ lukusanat ▪ kellonajat ▪ I säännöllinen verbiluokka sekä avoirit, être, aller ja lähifutuuri ▪ pronomineja ▪ artikkelin käyttö ▪ sanajärjestys (päälause) ▪ kysymyssanoja ja kysymyslauseita ▪ monikko ▪ prepositioita

					<p>Vuosiluokka 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> 9. luokalla uusien opiskeltavien asioiden lisäksi kerrataan ja syvennetään 8. luokalla esiin tulleita aihepiirejä ja rakenteita. Yksittäisten rakenteiden ja aihepiirien käsittelyjärjestys saattaa vaihdella. <p>Aihepiirit</p> <ul style="list-style-type: none"> matkustaminen mielipiteen ilmaisu <p>Rakenteet</p> <ul style="list-style-type: none"> perfekti epäsäännöllisiä verbejä refleksiiviverbit II ja III säännöllinen verbiluokka modaaliverbit ja yleiset epäsäännölliset verbit komparatiivi
<p>Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen</p>	<p>Vuosiluokkaisuus</p>	<p>Huomioita!</p>
<p>Kielenopiskelutaidot</p> <p>T2: Rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3</p>	<p>S2</p>	<p>S2 Kielenopiskelutaidot:</p> <p>Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.</p>	<p>S2 Kielenopiskelutaidot:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T2: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita ja opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta. 	<p>Vuosiluokka 8: T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T7</p>	

<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa</p> <p>T3: Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>	<p>S3</p>	<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.</p> <p>Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.</p>	<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T3: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla. ▪ Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa. 		
<p>T4: Tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>	<p>S3</p>	<p>Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.</p>	<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T4: Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä. 		
<p>Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen</p>	<p>Vuosiluokkaisuus</p>	<p>Huomioita!</p>
<p>T5: Auttaa oppilasta laajentamaan kohdellaaseen kielenkäyttöön kuuluviin ilmausten tuntemustaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4, L6</p>	<p>S3</p>		<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T5: Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytävien tekstien avulla. ▪ Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa. <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet. ▪ Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. 	<p>Vuosiluokka 8: T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T7</p>	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p> <p>T6: Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>	S3		<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T6: Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla. 	<p>Vuosiluokka 8: T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T7</p>	
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p> <p>T7: Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5</p>	S3		<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T7: Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön. 		
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>					

S a K S A

B2

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Vieraiden kielten B2-oppimäärän kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/692134>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, saksa B2-oppimäärä:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/3247737/vlk/3251339/vuosi/3266342>

Luvut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin saksa B2-oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu saksan B2-oppimäärän tavoitteet T1-T7 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot saksan kielessä

Opimme

Vastuu

Yrittelijäisyys

Monilukutaito

Suvaitsevaisuus

Humanismi

Tunemme

Tasa-arvo

Yhdenvertaisuus

Ihmisoikeudet

Monikulttuurisuus

Oppimisen ilo

Ruotsi, englanti, saksa, ranska, venäjä, muut vieraat kielet

Iloitsemme

Vuorovaikutus ja kulttuuritaidot

Kotikansainvälisyys

Kansainväliset yhteydet

Teknologian mahdollisuudet

Toimimme

Lähdekriittisyys

Avarakatseisuus

Vienti

Markkinointi

Globalisaatio

3. Saksan B2 -oppimäärän sisällöt vuosiluokittain luokilla 7-9

Vuosiluokka	Aihepiirit	Rakenteet
8. luokka	Koti ja lähipiiri Vapaa-aika Kouluelämä Arkielämän viestintätilanteita	Lukusanat Kellonajat ja muita ajanilmauksia Verbin taivutusta ja verbimuotoja Pronomineja Artikkelin käyttö Sanajärjestys (päälause) Kysymyssanoja ja kysymyslauseita Kielto sanat Modaaliapuverbejä Monikko Prepositioita Sijamuotoja (akkusatiivi)
9. luokka Uusien opiskeltavien asioiden lisäksi kerrataan ja syvennetään 8. luokalla esiin tulleita aihepiirejä ja rakenteita. Yksittäisten rakenteiden ja aihepiirien käsittelyjärjestys saattaa vaihdella opetusjärjestelyistä riippuen.	Matkustaminen	Perfekti Epäsäännöllisiä verbejä Sanajärjestys (sivulause) Sijamuotoja (datiivi)

4. B2-kielet (tavoitteet eurooppalaisen viitekehksen pohjalta)

Kuullun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja lyhyehköjä lauseita, jotka liittyvät arkielämään ja oppilaan henkilökohtaiseen elämään.
- Oppilas tarvitsee kuitenkin paljon apua, kuten hidastamista ja toistoa.

9. luokka

- Oppilas kykenee seuraamaan yksinkertaisia keskusteluita ja ymmärtää niiden ydinsisällön.

Luetun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aihepiireistä itsen ja lähipiiriin liittyen.

9. luokka

- Oppilas ymmärtää tekstejä jo useammasta eri aihepiiristä ymmärtäen tekstien pääajatuksukset ja joitakin yksityiskohtia.

Puhuminen

8. luokka

- Oppilas osaa kertoa yksinkertaisesti itsestään ja lähipiiristään.
- Ääntäminen on ymmärrettävää siten, että oppilas hallitsee ääntämisen perussäännöt, vaikka ääntämisen ymmärrettävyyden suhteen voi olla vielä jonkin verran ongelmia.

9. luokka

- Oppilas osaa käyttää yksinkertaista kieltä vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Kirjoittaminen

8. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään.

9. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä arkielämän kielenkäyttötilanteisiin liittyen.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

- Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella.
- Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä.
- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille
- Ohjataan oppilaita näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Rohkaistaan oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista.
- Ohjataan oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustetaan häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.
- Tutkitaan, mihin kieltä voi käyttää, ja asetetaan omia

tavoitteita.

- Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.
- Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.
- Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet
- Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi saksan B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Saksan kielen B2-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
8	T1-T7
9	T1-T7

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen</p> <p>TI: Auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päätelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	<p>SI</p>	<p>S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen:</p> <p>Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennako-oletuksia</p>	<p>S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>TI: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennako-oletuksia.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. ▪ Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. ▪ Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti. ▪ On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja. <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohdaisesti myönteisenä voimavarana. ▪ Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan. ▪ Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja. ▪ Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyä ▪ Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin. <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. ▪ Painotetaan analyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa. 	<p>Vuosiluokka 8: TI-T7</p> <p>Vuosiluokka 9: TI-T7</p>	<p>Vuosiluokka 8:</p> <p>Aihepiirit</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ koti ja lähipiiri ▪ vapaa-aika ▪ kouluelämä ▪ arkielämän viestintätilanteita <p>Rakenteet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ lukusanat ▪ kellonajat ja muita ajanilmauksia ▪ verbin taivutusta ja verbi-muotoja ▪ pronomineja ▪ artikkelin käyttö ▪ sanajärjestys (päälause) ▪ kysymyssanoja ja kysymyslauseita ▪ kieltosanat ▪ modaaliapuverbejä ▪ monikko ▪ prepositioita ▪ sijamuotoja (akkusatiivi) <p>Vuosiluokka 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 9. luokalla uusien opiskeltavien asioiden lisäksi kerrataan ja syvennetään 8. luokalla esiintulleita aihepiirejä ja rakenteita. Yksittäisten rakenteiden ja aihepiirien käsittelyjärjestys saattaa vaihdella. <p>Aihepiirit</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ matkustaminen <p>Rakenteet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ perfekti ▪ epäsuorallisia verbejä ▪ sanajärjestys (sivulause) ▪ sijamuotoja (datiivi)

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>Kielenopiskelutaidot</p> <p>T2: Rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3</p>	<p>S2</p>	<p>S2 Kielenopiskelutaidot:</p> <p>Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.</p>	<p>S2 Kielenopiskelutaidot:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T2: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita ja opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta. 	<p>Vuosiluokka 8: T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T7</p>	

<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa</p> <p>T3:</p> <p>Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>	<p>S3</p>	<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.</p>	<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T3: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla. Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa. 		
<p>T4:</p> <p>Tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>	<p>S3</p>	<p>Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.</p>	<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T4: Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä. 		
<p>T5:</p> <p>Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4, L6</p>	<p>S3</p>		<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T5: Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla. Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa. <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet. Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. 	<p>Vuosiluokka 8: T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T7</p>	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: VUOSILUOKAT 8-9	Vuosiluokka 8: T1-T7	
T6: Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä Laaja-alainen osaaminen: L4	S3		T6: Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L4 Monilukutaito ▪ Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoja laajentamalla.	Vuosiluokka 9: T1-T7	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: VUOSILUOKAT 8-9		
T7: Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin Laaja-alainen osaaminen: L5	S3		T7: Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ▪ Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.		
Koulun/opettajan omat tarkennukset:					

V e N ä J Ä

B2

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin: http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Vieraiden kielten B2-oppimäärän kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/692134>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, venäjä B2-oppimäärä:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/3267322/vlk/3265487/vuosi/3271684>

Luvut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin venäjä B2-oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu venäjän B2-oppimäärän tavoitteet T1-T7 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot venäjän kielessä

Opimme

- Vastuu
- Yrittelijäisyys
- Monilukutaito
- Suvaitsevaisuus
- Humanismi

Tunnumme

- Tasa-arvo
- Yhdenvertaisuus
- Ihmisoikeudet
- Monikulttuurisuus
- Oppimisen ilo

Ruotsi, englantia, saksa, ranska, venäjä, muut vieraat kielet

Iltoisemme

- Vuorovaikutus ja kulttuuritaidot
- Kotikansainvälisyys
- Kansainväliset yhteydet
- Teknologian mahdollisuudet

Toimimme

- Lähdekirittisyys
- Avarakatseisuus
- Vienti
- Markkinointi
- Globalisaatio

3. Venäjän B2 -oppimäärän sisällöt vuosiluokittain luokilla 7-9

Vuosiluokka	Aihepiirit	Rakenteet	Viestintätilanteet
8. luokka	<p>Perustietoa Venäjästä, venäjän kielestä ja ääntämisestä, vertailu muiden kielten kanssa (slaavilaiset kielet)</p> <ul style="list-style-type: none"> Kyrilliset aakkoset, kaunokirjoitus, sananpaino, soinnilliset ja soinnittomat konsonanttiparit Tervehdykset, tapaaminen, esittely, nimen kertominen Tutustuminen, kansallisuudet Perheenjäsenet ja kodin esittely Ammateista keskustelu, kielitaidosta kertominen, koulutus 	<ul style="list-style-type: none"> Substantiivien suku Nominatiivi Persoona- ja possessiivipronominit Kielto- ja kysymyslauseita Kellonajat (tasatunnit), numerot 1-100 Mennyt aika-preteriti Prepositioiden käyttöä Intonaatio 	<ul style="list-style-type: none"> Tervehtiminen, esittäytyminen, toisen henkilön esittelemine, hyvästely Kohteliaat tilanteet Itsestä ja perheenjäsenistä sekä kotipaikasta kertominen Henkilökuvaus län ilmaiseminen Omistuksen ilmaisu
9. luokka	<ul style="list-style-type: none"> Paikan etsiminen kartalta, kirjeen kirjoittaminen, puhelimessa Kulkuvälineet, tien kysyminen ja neuvominen, lipun ostaminen ja varaaminen, metrossa matkaiminen Ulkonäön ja luonteen kuvaus Viikonpäivät, kuukaudet, vuodenaajat Sää Lukusanoja Vapaa-aika ja urheilu, harrastuksista kertominen Ostoksien teko, kahvilassa, hotellissa, apteekissa Värit, vaatteet, pukeutuminen Mielipiteen ilmaiseminen Ruokapöydässä, pienet maljapuheet 	<ul style="list-style-type: none"> Monikko Prepositionaali Adjektiivien taipuminen Numerot 100-1000, järjestysluvut Ajanilmauksia Liittofuturi, futuuri Ketjut-verbien + asua-verbien presens Vitjat-verbit Akkusatiivi Preteriti- mennyt aika Datiivi: ikä, miltä tuntuu ja kenelle? Instrumentaali-harrastuksista kertominen Genetiivi: omistus, kielto, prepositioiden käyttö 	<ul style="list-style-type: none"> Mielipiteen ilmaiseminen Paikan kysyminen ja kertominen Harrastuksista kertominen Suostuminen ja kieltäytyminen Ostosten tekeminen Kylässä käynti, lahjat, kulttuuri

4. B2-kielet (tavoitteet eurooppalaisen viitekehksen pohjalta)

Kuullun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja lyhyehköjä lauseita, jotka liittyvät arkielämään ja oppilaan henkilökohtaiseen elämään.
- Oppilas tarvitsee kuitenkin paljon apua, kuten hidastamista ja toistoa.

9. luokka

- Oppilas kykenee seuraamaan yksinkertaisia keskustelua ja ymmärtää niiden ydinsisällön.

Luetun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tuista aihepiireistä itseen ja lähipiiriin liittyen.

9. luokka

- Oppilas ymmärtää tekstejä jo useammasta eri aihepiiristä ymmärtäen tekstien pääajatuksukset ja joitakin yksityiskohtia.

Puhuminen

8. luokka

- Oppilas osaa kertoa yksinkertaisesti itsestään ja lähipiiristään.
- Ääntäminen on ymmärrettävää siten, että oppilas hallitsee ääntämisen perussäännöt, vaikka ääntämisen ymmärrettävyyden suhteen voi olla vielä jonkin verran ongelmia.

9. luokka

- Oppilas osaa käyttää yksinkertaista kieltä vuorovaiku-

tuksessa toisten kanssa.

- Osaa ilmaista itseään yksinkertaisissa arkielämän tilanteissa (esim. ostopilanteet).

Kirjoittaminen

8. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään.

9. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä arkielämän kielenkäyttötilanteisiin liittyen.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

- Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteellisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella.
- Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä.
- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille
- Ohjataan oppilaita näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Rohkaistaan oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista.
- Ohjataan oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustetaan häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.
- Tutkitaan, mihin kieltä voi käyttää, ja asetetaan omia

tavoitteita.

- Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.
- Havainnoidaan kohdekielen rytmiiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.
- Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet
- Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi venäjän B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Venäjän kielen B2-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjauksien huomioiden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
8	T1-T7
9	T1-T7

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	S1	S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen:	S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: VUOSILUOKAT 8-9	Vuosiluokka 8: T1-T7	Huomioita!
<p>T1:</p> <p>Auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelimiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaa kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen:</p> <p>L1, L2, L4</p>	S1	<p>Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennako-oletuksia</p>	<p>T1: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennako-oletuksia.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. ▪ Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. ▪ Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti. ▪ On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja. <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. ▪ Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan. ▪ Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja. ▪ Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyä ▪ Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin. <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. ▪ Painotetaan analyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa. 	<p>Vuosiluokka 8: T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T7</p>	<p>Vuosiluokka 8:</p> <p>Aihepiirit</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Perustietoa Venäjistä, venäjän kielestä ja ääntämisestä, vertailu muiden kielten kanssa (slaavilaiset kielet) ▪ Kyrilliset aakkoset, kaunokirjoitus, sananpaino, soinnilliset ja soinnittomat konsonanttiparit ▪ Tervehdykset, tapaaminen, esittely, nimen kertominen ▪ Tutustuminen, kansallisuudet ▪ Perheenjäsenet ja kodin esittely ▪ Ammateista keskustelu, kielitaidosta kertominen, koulutus <p>Rakenteet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Substantiivien suku ▪ Nominatiivi ▪ Persoon- ja possessiivipronomit

					<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kielto- ja kysymyslauseita ▪ Kellonajat (tasatunnit), numerot 1-100 ▪ Mennyt aika: preteriti ▪ Prepositioiden käyttöä ▪ Intonaatio <p>Viestintätilanteet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tervehtiminen, esittäytyminen, toisen henkilön esittelemine, hyvästely ▪ Kohteliaat tilanteet ▪ Itsestä ja perheenjäsenistä sekä kotipaikasta kertominen ▪ Henkilökuvaus ▪ Iän ilmaiseminen ▪ Omistuksen ilmaisu
<p>Kielenopiskelutaidot</p> <p>T2:</p> <p>Rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivaranon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella</p> <p>Laaja-alainen osaaminen:</p> <p>L3</p>	<p>S2</p>	<p>S2 Kielenopiskelutaidot:</p> <p>Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.</p>	<p>S2 Kielenopiskelutaidot:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T2: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita ja opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta. 	<p>Vuosiluokka 8:</p> <p>T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9:</p> <p>T1-T7</p>	<p>Vuosiluokka 9:</p> <p>Aihepiirit</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Paikan etsiminen kartalta, kirjeen kirjoittaminen, puhelimesta keskusteleminen ▪ Kulkuvälineet, tien kysyminen ja neuvominen, lipun ostaminen ja varaaminen, metrossa matkaaminen ▪ Ulkonäön ja luonteen kuvaus ▪ Viikonpäivät, kuukaudet, vuodenaajat ▪ Sää ▪ Lukusanoja ▪ Vapaa-aika ja urheilu, harrastuksista kertominen ▪ Ostoksien teko, kahvilassa, hotellissa, apteekissa, ▪ Värit, vaatteet, pukeutuminen ▪ Mielipiteen ilmaiseminen ▪ Ruokapöydässä, pienet maljapuheet

<p>Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa</p> <p>T3:</p> <p>Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen:</p> <p>L4</p>	<p>S3</p>	<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielissä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.</p>	<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T3: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielissä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.</p> <p>Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla. Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa. 		<p>Rakenteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Monikko Prepositionaali Adjektiivien taipuminen Numerot 100-1000, järjestysluvut Ajanilmauksia Liittofutuuri, futuuri Ketjut-verbien + asuaverbin preesens Vitjat-verbis Akkusatiivi Preteriti: mennyt aika Datiivi: ikä, miltä tuntuu ja kenelle? Instrumentaali: harrastuksista kertominen Genetiivi: omistus, kiello, prepositioiden käyttö <p>Viestintätilanteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Mielipiteen ilmaiseminen Paikan kysyminen ja kertominen Harrastuksista kertominen Suostuminen ja kieltäytyminen Ostosten tekeminen Kylässä käynti, lahjat, kulttuuri
<p>T4:</p> <p>Tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen:</p> <p>L4</p>	<p>S3</p>	<p>Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.</p>	<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T4: Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä. 		
<p>T5:</p> <p>Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen:</p> <p>L4, L6</p>	<p>S3</p>		<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä:</p> <p>VUOSILUOKAT 8-9</p> <p>T5: Laaja-alaisen osaamisen painotukset:</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla. Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa. <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet. Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. 	<p>Vuosiluokka 8:</p> <p>T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9:</p> <p>T1-T7</p>	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä</p> <p>T6: Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>	<p>S3</p>		<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: VUOSILUOKAT 8-9 T6: Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla. 	<p>Vuosiluokka 8: T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T7</p>	
<p>Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä</p> <p>T7: Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5</p>	<p>S3</p>		<p>S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: VUOSILUOKAT 8-9 T7: Laaja-alaisen osaamisen painotukset: L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön. 		
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>					

M A T E m A

T I i K K A

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Matematiikan kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/466344?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, matematiikka:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/40439/vlk/40560/vuosi/3557208>

uvut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin matematiikka -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu matematiikan tavoitteet T1-T20 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteosuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot matematiikassa

Opimme

Pitkäjänteisyys
 Looginen ajattelu
 Täsmällisyys
 Tavoitteellisuus
 Yhdessä pohtiminen

Tuntemme

Erilaiset oppimiskokemukset
 Hyödyn opitusta

Matematiikka

Iloitsemme

Luova ja kriittinen ajattelu
 Opitun tiedon soveltaminen
 Oppimisen ilo
 Vuorovaikutus

Toimimme

Havainnollistaminen
 Kokeelliset tutkimukset
 Tiedon käsitteleminen ja esittäminen
 Yhteistyötaidot

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. **Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.** (Esimerkiksi Geogebra- ja Socrative- yms. ohjelmistoja käyttäen)

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvaamatematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. **Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.** Opetuksen tavoitteena on luoda toimintamalleja, jotka edistävät ja tukevat yrittäjämäistä toimintatapaa.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 7–9 matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita havaitsemaan ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. **Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan.** Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.

Ohjelmointia, sisältäen väitelauseiden totuusarvon päätelyä, ja matemaattisen todistamisen harjoittelua on kaikilla vuosiluokilla.

Yrittäjämäinen toimintatapa näkyy matematiikassa muun muassa:

- sitkeytenä tehtävien loppuun saattamisessa
- työn tekemisessä
- ongelmien ratkaisemisessa yhteistyönä

- erilaisten ratkaisuvaihtoehtojen etsimisessä ja johtopäätösten tekemisessä
- saatujen ratkaisujen esittelemisessä ja arvioinnissa
- taloustaitojen oppimisessa
- toisten ajatusten ja ideoiden kunnioittamisen oppimisessa
- epäonnistumisista oppimisessa ja niiden kääntämisessä voimavaraksi

3. Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtöihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aihepiireistä, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Oppilaita rohkaistaan käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä, ja opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. **Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.**

4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan tarvittaessa enakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokalla 7:

Luvut ja laskutoimitukset

- Peruslaskutoimitukset kokonais-, murto- ja desimaaliluvuilla
- Arviointi

Algebra

- Muuttujakäsite
- Lausekkeen arvon laskeminen
- Yhtälön ratkaiseminen

Geometria

- Kulmien välisiä yhteyksiä
- Tasokuvioiden (monikulmiot ja ympyrä) liittyviä käsitteitä ja osia
- Tasokuvioiden piirin ja pinta-alan laskeminen
- Pituuden ja pinta-alan yksiköitä
- Koordinaatisto

Vuosiluokalla 8:

Luvut ja laskutoimitukset

- Prosentin käsite
- Prosenttilasku ja korkolasku
- Osuus prosentteina, prosenttiluvun osoittama määrä

- Muutos- ja vertailuprosentti

käyttökelpoisessa muodossa

Algebra

- Yhtälöiden ratkaiseminen
- Suhde
- Verrantomuotoisen yhtälön ratkaiseminen
- Suoraan ja kääntäen verrannollisuus

Geometria

- Yhdenmuotoisuus ja yhtenevyys, mittakaava
- Pythagoraan lause ja käänteislause

Vuosiluokalla 9:

Funktiot

- Riippuvuuden havaitseminen ja sen esittäminen muut-
tujen avulla
- Funktion arvon laskeminen
- Funktion kuvaajan tutkimista: nollakohta, suurin ja pie-
nin arvo, kasvaminen ja väheneminen
- Lineaarinen funktio
- Suoran piirtäminen

Geometria

- Ympyrän kehän pituus, ala, kaaren pituus
- Avaruuskappaleiden piirtäminen
- Yksikön muunnoksien kertaaminen
- Avaruuskappaleiden tilavuuden ja pinta-alan laskemi-
nen

Todennäköisyys ja tilastot

- Todennäköisyys ja tilastot
- Keskiarvo
- Diagrammien piirtäminen ja tulkinta
- Tietojen kerääminen, muuntaminen ja esittäminen

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteis-
työn tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakun-
nallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7
ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Matematiikka arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitel-
man perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun
6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T12, T14, T16, T18, T20
8	T1-T14, T16, T17, T18, T20
9	T1-T20

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin Opiskelun erityiset painoalueet tummennettu	Vuosiluokkaistus	Huomioita!
Merkitys, arvot ja asenteet		S1 Ajattelun taidot ja menetelmät:				
T1: Vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana Laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L5	S1-S6	Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.	S2 Luvut ja laskutoimitukset Vuosiluokka 7: <ul style="list-style-type: none"> ▪ vastaluku, itseisarvo, käänteisluku ▪ peruslaskutoimitukset kokonais-, murto- ja desimaaliluvuilla myös negatiivisilla luvuilla ▪ luvun jakaminen alkutekijöihin, lukujen jaollisuussääntöjä ▪ lukujonot ▪ lausekkeiden sieventäminen ▪ potenssi, eksponenttina luonnollinen luku ▪ tarkka arvo, pyöristäminen ja arviointi Vuosiluokka 8: <ul style="list-style-type: none"> ▪ prosentin käsite ▪ prosenttilasku ja korkolasku, liuoslaskut ▪ osuus prosentteina, prosenttiluvun osoittama määrä ▪ muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti ▪ kerrataan laskutoimituksia reaalityyppisillä 	VUOSILUOKKA 7: T1-T12, T14, T16, T18, T20 VUOSILUOKKA 8: T1-T14, T16, T17, T18, T20 VUOSILUOKKA 9: T1-T20		
T2: Kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien Laaja-alainen osaaminen: L3, L7	S1-S6					

<p>Työskentelyn taidot</p>		<p>S2 Luvut ja laskutoimitukset:</p> <p>Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaali lukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.</p>	<p>S3 Algebra</p> <p>Vuosiluokka 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ muuttujakäsité ▪ lauseke ja sen sieventäminen ▪ lausekkeen arvon laskeminen ▪ potenssilauseke ja sen sieventäminen ▪ yhtälön ratkaiseminen ▪ taitojen soveltaminen sanallisten tehtävien ratkaisussa <p>Vuosiluokka 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ potenssiopin kertausta, eksponenttina nolla, kymmenen potenssit ▪ polynomin käsite, polynomien yhteen- ja vähennyslasku ▪ polynomin kertominen monomilla ▪ polynomien kerto- ja jakolasku ▪ yhtälöiden ratkaiseminen, identtiset ja nimittäjiä sisältävät yhtälöt ▪ yhtälöiden käyttö sanallisten tehtävien ratkaisussa ▪ suhde ▪ verrantomuotoisen yhtälön ratkaiseminen ▪ suoraan ja kääntäen verrannollisuus <p>Vuosiluokka 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ potenssiopin kertaus, negatiivinen eksponentti ja luvun kymmenpotenssimuoto ▪ polynomiopin kertaus, binomin neliön muistikaavat ▪ rationaalilausekkeiden laskutoimitukset ▪ yhtälö ja epäyhtälö ▪ vaillinaisen toisen asteen yhtälön ratkaiseminen ▪ yhtälöpari ja sen ratkaiseminen algebrallisesti ja graafisesti ▪ sanallisten tehtävien ratkaiseminen yhtälöparin avulla ▪ lukujonojen tutkimista ja muodostamista 		
<p>T3:</p> <p>Ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4</p>	<p>S1-S6</p>				
<p>T4:</p> <p>Kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L5</p>	<p>S1-S6</p>				
<p>T5:</p> <p>Tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L4, L5, L6</p>	<p>S1-S6</p>				

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin Opiskelun erityiset painoalueet tummennettu	Vuosiluokkaistus	Huomioita!
<p>T6: Ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L4, L6</p>	S1-S6	<p>S3 Algebra:</p> <p>Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeitä ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.</p>	<p>S4 Funktiot Vuosiluokka 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ riippuvuuden havaitseminen ja sen esittäminen muuttujien avulla ▪ funktion määritelmä ja määrittelyjoukko ▪ funktion arvon laskeminen ▪ funktion kuvaajan piirtäminen ja tulkinta ▪ funktion kuvaajan tutkimista: nollakohta, suurin ja pienin arvo, kasvaminen ja väheneminen ▪ lineaarinen funktio ▪ suoran piirtäminen ▪ suoran yhtälö ▪ paraabelin piirtäminen 	<p>VUOSILUOKKA 7: T1-T12, T14, T16, T18, T20</p> <p>VUOSILUOKKA 8: T1-T14, T16, T17, T18, T20</p> <p>VUOSILUOKKA 9: T1-T20</p>	
<p>T7: Rohkaista oppilasta soveltamaan matemaatiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1-L7</p>	S1-S6		<p>S5 Geometria Vuosiluokka 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kulmien välisiä yhteyksiä ▪ tasokuvioihin (monikulmiot ja ympyrä) liittyviä käsitteitä ja osia ▪ tasokuvioiden piirin ja pinta-alan laskeminen ▪ pituus- ja pinta-ala yksiköitä ▪ erilaisia suoraa ▪ geometrista piirtämistä ▪ koordinaatisto <p>Vuosiluokka 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ yhdenmuotoisuus ja yhtenevyys, mittakaava ▪ peilaukset ▪ yhdenmuotoisten kuvioiden pinta-ala ▪ trigonometriaa ▪ juuren käsite ja laskutoimituksia neliöjuurella ▪ Pythagoraan lause ja käänteislause <p>Vuosiluokka 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ trigonometrian kertaaminen ▪ ympyrän kehän pituus, ala, kaaren pituus ja sektorin pinta-ala ▪ kehäkulma ja keskuskulma, Thaleen lause ▪ avaruuskappaleiden nimeäminen ja luokittelu ▪ avaruuskappaleiden piirtäminen ▪ yksikön muunnoksien kertaaminen ▪ avaruuskappaleiden tilavuuden ja pinta-alan laskeminen 		
<p>T8: Ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L5</p>	S1, S4, S6				
<p>T9: Opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5</p>	S1.S6				

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin Opiskelun erityiset painoalueet tummennettu	Vuosiluokkaistus	Huomioita!
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			S4 Funktiot: Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suorja ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.	S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys Vuosiluokka 9: <ul style="list-style-type: none"> ▪ todennäköisyys ja tilastot ▪ todennäköisyyden käsite ▪ frekvenssi ja suhteellinen frekvenssi ▪ keskiarvon, tyyppiarvon ja mediaanin määrittäminen ▪ hajonnan käsite ▪ diagrammien piirtäminen ja tulkinta ▪ tietojen kerääminen, muuntaminen ja esittäminen käyttökelpoisessa muodossa 	VUOSILUOKKA 7: T1-T12, T14, T16, T18, T20	
T10: Ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa Laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L4	S1, S2				VUOSILUOKKA 8: T1-T14, T16, T17, T18, T20	
T11: Ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla Laaja-alainen osaaminen: L1, L4	S2	S5 Geometria Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.			VUOSILUOKKA 9: T1-T20	
T12: Tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalityöihin Laaja-alainen osaaminen: L1, L4	S2					
T13: Tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta Laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L6	S2, S6					

<p>T14: Ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4</p>	<p>S3, S4</p>	<p>S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys:</p> <p>Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyypiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.</p>			
<p>T15: Ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L5</p>	<p>S3, S4</p>				
<p>T16: Tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L5</p>	<p>S5</p>				
<p>T17: Ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L5</p>	<p>S5</p>				

<p>T18: Kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4</p>	<p>S5</p>				
<p>T19: Ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3, L4, L5</p>	<p>S6</p>				
<p>T20: Ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L5, L6</p>	<p>S1</p>				

Koulun/opettajan omat tarkennukset:

B

|

O

L

O

C

|

A

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.opi.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Biologian kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/478970>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, biologia:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/40437/vlk/40497/vuosi/3359653>

Luvut 2-6 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin biologia -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu biologian tavoitteet T1-T14 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot biologiassa

Opimme

Oppilaslähtöisyys
Oppimiskokonaisuudet ja tavoitteet
Osallisuus ja vaikuttaminen

Tunemme

Innostuminen ja innostuksen ylläpito
Vastuu omasta itsestä, oppimisesta sekä lähioppimisympäristöstä
Itsetunto, henkinen hyvinvointi, tasa-arvo, elämänhallinta taidot
Kestävä kehitys

Arvoissa on huomioitu maakunnallisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset, joita ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus.

Ympäristöoppi, biologia ja maantieto

Iloitsemme

Onnistumisen kokemukset

Toimimme

Omat havainnot, tutkiminen ja päätelmä
Yhdessä tekeminen
Aistien käyttö monipuolisesti
Ulos oppimaan!

3. Laaja-alainen osaaminen kestävän kehityksen näkökulmasta eri vuosiluokilla 7-9

7.-9.lk: Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Innostetaan oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Tuetaan oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

Nivelvaiheen perusosaaminen määrittänyt keskeisten tavoitteiden ja niihin liittyvien sisältöjen mukaan.

Maakunnallisia erityispiirteitä ovat muun muassa Kyrönjoki, lakeus, tulvat, suo, maaseutu, lähiruoka, Lappajärvi, pohjavesialueet, maakunnan raaka-aineiden jatkojalostus, kansallispuistot, metsästys ja kalastus.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet:

Toimimme vaihtelevasti erilaisissa oppimisympäristöissä sisällä, ulkona ja sähköisissä ympäristöissä. Työtapoina käytetään esimerkiksi tutkimista, havainnointia, tiedonhakua eri lähteistä ja kriittistä tiedon arviointia sekä projektityöskentelyä. Työskentelyssä pyritään mahdollisimman paljon yhdessä tekemiseen.

Oppimisympäristöjä:

Ulos oppimaan! – konkreettisia esimerkkejä eri luokkatasoille biologian ja maantiedon opetuksessa:

7.lk:

- Kalastusretki yhdistettynä saaliskalojen dissektioon
- Vesistön tutkiminen (planktonhaavinta, pohjaeläinhaavinta, ranta- ja vesikasvit)
- Linturetki
- Retki suolle
- Metsäretket
- Kasvien tunnistaminen

- Puiden pituuden mittaaminen
- Metsätyypit
- Puiden iän arviointi kannoista ja taimista
- Sieniretki
- Mitä löytyy (kuolleeseen) puun kaarnan alta?
- Kasvillisuusruutu
- Perhoshavainta

8.lk:

- Tutkimuksen toteuttamiseen soveltuvat maastotyöt
- Digitaalisen eliökokeelman keräämiseen liittyvät asiat

9.lk

- Kunnan/kaupungin kaavoittaminen
- Paikallisiin elinkeinoin tutustuminen
- Jääkauden jäljet lähiympäristössä
- Maaperä-/kivilajiretki pihalle

4. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

7. luokka

- Metsäekosysteemin rakenne ja toiminta
- Luonnonsuojelu
- Peruslajintuntemus

8. luokka

- Eliökokeelma
- Mikä on solu?

- Mikä on laji?
- Evoluutio ja luonnonvalinta
- Eliökunnan rakenne

9. luokka

- Ihmisen elimistön rakenne ja toiminta
- Ihmisen lisääntyminen

Rajataan sisällöt keskeisiin käsitteisiin ja annetaan riittävästi aikaa esimerkiksi projektin tai kokeen tekemiseen. Osaamista voi näyttää myös suullisesti. Eriyttäminen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

5. Oppilaan oppimisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologia arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T3, T6-T8, T11-T14
8	T2, T4, T7-T12
9	T4-T5, T7-T8, T10-T11

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisällöt	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaistus
Biologinen tieto ja ymmärrys			S1 Biologinen tutkimus:	S1 Biologinen tutkimus:	VUOSILUOKKA 7:
T1: Ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja	S1-S4, S6		Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.	Vuosiluokka 8: ▪ Tutkimus: esim. kasvatus, kasvio, eliökokoelma, maastotutkimus Vuosiluokka 9: ▪ Tutkimus: esim. veriryhmämääritys, sisäelinten preparointi	T1-T3, T6-T8, T11-T14
Laaja-alainen osaaminen: L4, L5					VUOSILUOKKA 8: T2, T4, T7-T12
T2: Auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta	S1-S5	S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön:	Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.	S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön:	VUOSILUOKKA 9:
Laaja-alainen osaaminen: L4, L5				Vuosiluokka 7: ▪ Tutkimusretket lähiympäristöön ja lajintuntemus Vuosiluokka 8: ▪ Maastoon mennään (S1) tutkimusta varten	T4-T5, T7-T8, T10-T11
T3: Ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle	S1-S4, S6				
Laaja-alainen osaaminen: L4, L7					
T4: Ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution peruseräitä	S1, S4, S5	S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta:	Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.	S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta:	
Laaja-alainen osaaminen: L1				Vuosiluokka 7: ▪ Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta (painottuu metsäekosysteemiin) Vuosiluokka 8: ▪ Eliökokoelma	

<p>T5: Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3</p>	<p>S5</p>			
<p>T6: Ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalvelujen merkitys</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4, L7</p>	<p>S6</p>			
<p>Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät sisällöt</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin</p>	<p>Vuosiluokkaistus</p>
<p>Biologiset taidot</p>		<p>S4 Mitä elämä on?:</p>	<p>S4 Mitä elämä on?:</p>	<p>VUOSILUOKKA 7:</p>
<p>T7: Ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	<p>S1-S6</p>	<p>Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.</p>	<p>Vuosiluokka 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta <p>Vuosiluokka 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Solu, elämä, evoluutio, eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen) <p>Vuosiluokka 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Perinnöllisyys ihmisen kannalta, bioteknologia 	<p>T1-T3, T6-T8, T11-T14</p> <p>VUOSILUOKKA 8:</p> <p>T2, T4, T7-T12</p> <p>VUOSILUOKKA 9:</p> <p>T4-T5, T7-T8, T10-T11</p>
<p>T8: Opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tietoja viestintäteknologiaa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L5</p>	<p>S1-S5</p>			

<p>T9: Ohjata oppilasta koostamaan eliö-kokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5, L6, L7</p>	<p>S1-S4, S6</p>	<p>S5 Ihminen:</p> <p>Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.</p>	<p>S5 Ihminen: Vuosiluokka 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ihminen 	
<p>T10: Ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L5</p>	<p>S1-S6</p>			
<p>T11: Kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L7</p>	<p>S6</p>	<p>S6 Kohti kestävää tulevaisuutta:</p> <p>Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnon- varojen kestäväan käyttöön ja muutoksiin lähi- ympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestäväan käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eet- tisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestäväan tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnon- suojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.</p>	<p>S6 Kohti kestävää tulevaisuutta: Vuosiluokka 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> Monimuotoisuuden vaaliminen, luonnonsuojelu <p>Vuosiluokka 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kestävä kehitys bioteknologian mahdollisuuksien ja haasteiden kannalta 	
<p>Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät sisäl- töalueet</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin</p>	<p>Vuosiluokkaistus</p>
<p>Biologian asenne- ja arvotavoitteet</p>				
<p>T12: Innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L7</p>	<p>S1-S6</p>			<p>VUOSILUOKKA 7: T1-T3, T6-T8, T11-T14</p> <p>VUOSILUOKKA 8: T2, T4, T7-T12</p> <p>VUOSILUOKKA 9: T4-T5, T7-T8, T10-T11</p>

<p>T13: Ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L7</p>	<p>S6</p>			
<p>T14: Innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5, L7</p>	<p>S6</p>			

Koulun/opettajan omat tarkennukset:

M a A N
t I E T O

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.opi.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Maantiedon kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/478971>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, maantieto:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/39922/vlk/40023/vuosi/3370046>

Luvut 2-6 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin maantieto -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu maantiedon tavoitteet T1-T13 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteos on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot maantiedossa

Opimme

Oppilaslähtöisyys

Oppimiskokonaisuudet ja tavoitteet

Osallisuus ja vaikuttaminen

Tuntemme

Innostuminen ja innostuksen ylläpito

Vastuu omasta itsestä, oppimisesta sekä lähioppimisympäristöstä

Itsetunto, henkinen hyvinvointi, tasa-arvo, elämäntaitoja

Kestävä kehitys

Arvoissa on huomioitu maakunnallisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset, joita ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus.

Ympäristöoppi, biologia ja maantieto

Iloitsemme

Onnistumisen kokemukset

Toimimme

Omat havainnot, tutkiminen ja päätelmä

Yhdessä tekeminen

Aistien käyttö monipuolisesti

Ulos oppimaan!

3. Laaja-alainen osaaminen kestävän kehityksen näkökulmasta eri vuosiluokilla 7-9

7-9.lk: Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Innostetaan oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Tuetaan oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

Nivelvaiheen perusosaaminen määrittynyt keskeisten tavoitteiden ja niihin liittyvien sisältöjen mukaan.

Maakunnallisia erityispiirteitä ovat mm. Kyrönjoki, lakeus, tulvat, suo, maaseutu, lähiruoka, Lappajärvi, pohjavesialueet, maakunnan raaka-aineiden jatkojalostus, kansallispuistot, metsästys ja kalastus

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet:

Toimimme vaihtelevasti erilaisissa oppimisympäristöissä sisällä, ulkona ja sähköisissä ympäristöissä. Työtapoina käytetään esimerkiksi tutkimista, havainnointia, tiedonhakua eri lähteistä, tiedon kriittistä arviointia sekä projektityöskentelyä. Työskentelyssä pyritään mahdollisimman paljon yhdessä tekemiseen.

Oppimisympäristöjä:

Ulos oppimaan! – konkreettisia esimerkkejä eri luokkatasoille maantiedon ja biologian opetuksessa:

7.lk:

- Kalastusretki yhdistettynä saaliskalojen dissektioon
- Vesistön tutkiminen (planktonhaavinta, pohjaeläinhaavinta, ranta- ja vesikasvit)
- Linturetki
- Retki suolle
- Metsäretket
- Kasvien tunnistaminen

- Puiden pituuden mittaaminen
- Metsätyypit
- Puiden iän arviointi kannoista ja taimista
- Sieniretki
- Mitä löytyy (kuolleeseen) puun kaarnan alta?
- Kasvillisuusruutu
- Perhosaavinta

8.lk:

- Tutkimuksen toteuttamiseen soveltuvat maastotyöt
- Digitaalisen eliökokeelman keräämiseen liittyvät asiat

9.lk

- Kunnan/kaupungin kaavoittaminen
- Paikallisiin elinkeinoihin tutustuminen
- Jääkauden jäljet lähiympäristössä
- Maaperä-/kivilajiretki pihalle

4. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

7. luokka:

- Perusnimistö maapallon kartasta
- Maapallon rakenne ja mannerlaatat
- Lämpövyöhykkeet ja kasvillisuus
- Eroosio käsitteenä, sen aiheuttajat ja ongelmat
- Vuodenajat maapallolla (käsitteet vuosi, päivä ja kuu-kaus)

8. luokka:

- Perusnimistö Euroopan kartasta
- Luonnonvarojen käyttö ja niiden riittävyys maapallolla (ekosysteemipalvelut)

- Kulutusvalinnat
- Esimerkkejä erilaisista kulttuureista maapallolla
- Väestörakenne ja väestönkasvu

9. luokka

- Suomen peruskarttanimistö
- Jääkausi ja sen jälkeiset muodostelmat
- Ilmastonmuutos
- Itämeren ongelmat
- Suomen väestörakenne ja -kehitys
- Luonnonvarojen hyödyntäminen Suomessa
- Elinkeinot Suomessa

Rajataan sisällöt keskeisiin käsitteisiin ja annetaan riittävästi aikaa esimerkiksi projektin tai kokeen tekemiseen. Osaamista voi näyttää myös suullisesti. Eriyttäminen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

5. Oppilaan oppimisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantieto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T2, T5-T10
8	T1, T3-T5, T7-T13
9	T1-T5, T7-T11, T13

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaistus
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys	S1	Maapallon karttakuva ja alueet:	Maantieteellinen tieto ja ymmärrys	S1 Maapallon karttakuva ja alueet:	VUOSILUOKKA 7: T1-T2, T6-T10 VUOSILUOKKA 8: T1, T3-T5, T7-T13 VUOSILUOKKA 9: T1-T5, T7-T11, T13
T1: Tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentamista maapallosta Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L5	S1-S6	Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.		Vuosiluokka 7: Maapallon karttanimistö Vuosiluokka 8: Euroopan karttanimistö ja teemakartat Vuosiluokka 9: Suomen karttanimistö ja paikkatieto	
T2: Ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla Laaja-alainen osaaminen: L4, L5	S1-S4, S6	S2 Ajankohtainen muuttuva maailma: Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Utisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.		S2 Ajankohtainen muuttuva maailma: Vuosiluokka 7: Luonnonmaantieteen uutiset Vuosiluokka 8: Kulttuurimaantiedon uutiset Vuosiluokka 9: Suomen uutiset	

<p>T3: Ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4</p>	<p>S1-S6</p>				
<p>T4: Kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestäväen käytön merkitys</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L7</p>	<p>S1-S6</p>	<p>S3 Elämän perusedellytykset maapallolla:</p> <p>Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.</p>		<p>S3 Elämän perusedellytykset maapallolla:</p> <p>Vuosiluokka 7: Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenaajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)</p> <p>Vuosiluokka 9: Luonnonmaantiede Suomessa, esim. jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä</p>	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaistus
Maantieteelliset taidot		S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt: Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.	Maantieteellinen taidot	S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt: Vuosiluokka 7: Maapallon luonnonmaisemat Vuosiluokka 8: Maapallon kulttuurimaisemat Vuosiluokka 9: Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä	VUOSILUOKKA 7: T1-T2, T6-T10 VUOSILUOKKA 8: T1, T3-T5, T7-T13 VUOSILUOKKA 9: T1-T5, T7-T11, T13	
T5: Ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä Laaja-alainen osaaminen: L1	S1-S6					
T6: Ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symbolien, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä Laaja-alainen osaaminen: L4, L5	S1-S6		Vuosiluokka 7: ▪ T6: Suunnat, mittakaavat, etäisyydet			

<p>T7: Ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomeidiataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5, L6</p>	<p>S1-S6</p>	<p>S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla:</p> <p>Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoin Suomea, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.</p>		<p>S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla:</p> <p>Vuosiluokka 8: Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset</p> <p>Vuosiluokka 9: Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esim. väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot</p>	
<p>T8: Ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	<p>S1-S6</p>				
<p>T9: Harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>	<p>S1-S6</p>				

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaistus
<p>T10: Tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätöitä sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	S1-S6	<p>S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö:</p> <p>Keskitytään luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.</p>		<p>S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö:</p> <p>Vuosiluokka 8: Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat</p> <p>Vuosiluokka 9: Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous</p>	<p>VUOSILUOKKA 7: T1-T2, T6-T10</p> <p>VUOSILUOKKA 8: T1, T3-T5, T7-T13</p> <p>VUOSILUOKKA 9: T1-T5, T7-T11, T13</p>
<p>T11: Ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L7</p>	S1-S6				

Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet				
T12: Tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi Laaja-alainen osaaminen: L7	SI-S6			
T13: Ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa Laaja-alainen osaaminen: L3, L7	SI-S6			
Koulun/opettajan omat tarkennukset:				

FySIIKKkA

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Fysiikan kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/466346>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, fysiikka:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/40436/vlk/40496/vuosi/3569022>

Luuvut 2-6 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin fysiikka -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu fysiikan tavoitteet T1-T15 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot fysiikassa

Opimme

- Luonnontieteellinen ajattelu
- Teknologia
- Käsitteet ja ilmiöt
- Tiedonhankinta
- Turvallisuus

Tunnumme

- Vastuu ympäristöstä
- Kokemukset
- Havainnot

Arvoissa on huomioitu maakunnallisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset, joita ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus.

Fysiikka ja kemia

Iloitsemme

- Luova ja kriittinen ajattelu
- Tiedon soveltaminen
- Oppimisen ilo
- Vuorovaikutus

Toimimme

- Kokeelliset tutkimukset
- Tiedon käsitteleminen ja esittäminen
- Yhteistyötaidot
- Kestävä tulevaisuus

3. Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden **luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä**. Fysiikan opetus auttaa **ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä osana jokapäiväistä elämää, elinympäristöä ja yhteiskuntaa**. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä ja välittää kuvaa **fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa**. Fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämiseen sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamiseen. Opetus myös ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea **fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä**. Vuosiluokilla 7–9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä työskentelyä laajennetaan joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset sekä uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. **Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.**

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähesty-

mistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

4. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokka 7:

Luonnontieteellinen tutkimus

- Turvallinen työskentely
- Luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet
- Mittaaminen

Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

- Äänen synty ja eteneminen
- Äänen ominaisuuksia ja ilmiöitä
- Valo, näkeminen, taittuminen, heijastuminen

Vuosiluokka 8:

Luonnontieteellinen tutkimus

- Turvallinen työskentely
- Luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet

Sähkö

- Sähkövaraus, sähköinen vuorovaikutus
- Jännite ja sähkövirta sekä niiden mittaaminen
- Paristojen kytkennät

- Virtapiiri ja kytkentäkaavio
- Resistanssi
- Magnetismi
- Sähkön siirto ja käyttö

Vuosiluokka 9:

Luonnontieteellinen tutkimus

- Turvallinen työskentely
- Luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet

Fysiikka omassa elämässä ja yhteiskunnassa

- Lämpö ja lämpötila
- Lämpöenergia
- Lämpölaajeneminen
- Lämmön siirtyminen
- Tiheys, paine

Fysiikka yhteiskunnassa

- Energiantuotanto ja energialähteet
- Kestävä energiavarojen käyttö

Fysiikka maailmankuvan rakentajana

- Energian säilymisen periaate

Vuorovaikutus ja liike

- Nopeus
- Tasainen liike, kiihtyvyys, putoamiskiihtyvyys
- Vuorovaikutus, voima, voimanuoli
- Voima ja vastavoima
- Massa ja paino
- Kokonaisvoima
- Kitka
- Työ, teho

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

5. Oppilaan oppimisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikka arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T13 ja T15
8	T1-T15
9	T1-T15

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaistus
Merkitys, arvot ja asenteet			S1 Luonnontieteellinen tutkimus:	VUOSILUOKKA 7	Vuosiluokka 7:
T1: Kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	S1-S6	Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.	S1 Luonnontieteellinen tutkimus: <ul style="list-style-type: none"> ▪ turvallinen työskentely ▪ luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet ▪ mittaaminen, suure, yksikkö ▪ kuvaajan piirtäminen 	T1-T13 ja T15	
Laaja-alainen osaaminen: L1			S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä: <ul style="list-style-type: none"> ▪ värähdys- ja aaltoliike ▪ äänen synty ja eteneminen ▪ äänen ominaisuuksia (taajuus, voimakkuus) ja ilmiöitä (kaiaku, resonanssi) ▪ valo, näkeminen, taittuminen, heijastuminen ▪ peilit, linssit, silmä ▪ optisia laitteita, polarisaatio 	Vuosiluokka 8: T1-T7	
T2: Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6		S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana: <ul style="list-style-type: none"> ▪ maailmankaikkeus ja aurinkokunta (tämä kokonaisuus voidaan käsitellä vaihtoehtoisesti myös vuosiluokilla 8 tai 9) ▪ tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen 	Vuosiluokka 9: T1-T7	
T3: Ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6		VUOSILUOKKA 8		
Laaja-alainen osaaminen: L6, L7			S1 Luonnontieteellinen tutkimus: <ul style="list-style-type: none"> ▪ turvallinen työskentely ▪ luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet S6 Sähkö: <ul style="list-style-type: none"> ▪ sähkövaraus, sähköinen vuorovaikutus ▪ jännite ja sähkövirta sekä niiden mittaaminen ▪ paristojen kytkennät ▪ virtapiiri ja kytkentäkaavio ▪ resistanssi ▪ sähköteho ja sähköenergia 		

<p>T4: Ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestäväen käytön kannalta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3, L7</p>	<p>SI-S6</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ magnetismi ▪ sähkömagneettinen induktio ▪ generaattori ja muuntaja ▪ sähkön siirto ja käyttö <p>S3 Fysiikka yhteiskunnassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ tutustutaan ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista <p>S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ maailmankaikkeus ja aurinkokunta (tämä kokonaisuus voidaan käsitellä vaihtoehtoisesti myös vuosiluokilla 8 tai 9) tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen 	
<p>Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin</p>	<p>Vuosiluokkaistus</p>
<p>Tutkimisen taidot</p>		<p>S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä:</p>	<p>VUOSILUOKKA 9</p>	<p>Vuosiluokka 7: T1-T13 ja T15</p>
<p>T5: Kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L7</p>	<p>SI-S6</p>	<p>Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.</p>	<p>S1 Luonnontieteellinen tutkimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ turvallinen työskentely ▪ luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet <p>S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ lämpö ja lämpötila ▪ lämpöenergia ▪ ominaislämpökapasiteetti ▪ olomuodon muutokset ▪ ominaissulamis- ja ominaishöyrystymislämpö ▪ lämpölaajeneminen ▪ lämmön siirtyminen ▪ tiheys, paine ▪ sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajit <p>S3 Fysiikka yhteiskunnassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ energiantuotanto ja energialähteet ▪ kestävä energiavarojen käyttö ▪ tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista 	<p>Vuosiluokka 8: T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T7</p>

<p>T6: Ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L5</p>	<p>S1-S6</p>		<p>S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ energian säilymisen periaate ▪ tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen ▪ maailmankaikkeus ja aurinkokunta (tämä kokonaisuus voidaan käsitellä vaihtoehtoisesti myös vuosiluokilla 7 tai 8) <p>S5 Vuorovaikutus ja liike:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nopeus ▪ tasainen liike, kiihtyvyys, putoamiskiihtyvyys ▪ vuorovaikutus, voima, voimantuoli ▪ voima ja vastavoima ▪ massa ja paino ▪ kokonaisvoima ▪ kitka ▪ noste ▪ työ, teho ▪ potentiaalienergia ja liike-energia ▪ työtä helpottavat koneet 	
<p>T7: Ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L5</p>	<p>S1-S6</p>			
<p>T8: Ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L5</p>	<p>S1-S6</p>			

Laaja-alainen osaaminen: L2, L5	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöalueisiin	Vuosiluokkaistus
<p>T9: Opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5</p>	<p>S1-S6</p>	<p>S3 Fysiikka yhteiskunnassa:</p> <p>Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.</p>		<p>Vuosiluokka 7: T1-T13 ja T15</p> <p>Vuosiluokka 8: T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T7</p>
<p>Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen</p>				
<p>T10: Ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	<p>S1-S6</p>			

<p>T11: Ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	<p>S1-S6</p>	<p>S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana:</p> <p>Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.</p>		
<p>T12: Ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4</p>	<p>S1-S6</p>			
<p>T13: Ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4</p>	<p>S1-S6</p>	<p>S5 Vuorovaikutus ja liike:</p> <p>Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytetään kvalitatiivisesti energiaan.</p>		
<p>T14: Ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	<p>S5, S6</p>			

<p>T15: Ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L6</p>	<p>S1-S6</p>	<p>S6 Sähkö:</p> <p>Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuden sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.</p>		
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>				

K e M I A

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.opi.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Kemian kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/466347>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, kemia:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/39924/vlk/40025/vuosi/3573091>

Luvut 2-6 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin kemia -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu kemian tavoitteet T1-T15 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteosuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot kemiassa

Arvoissa on huomioitu maakunnallisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset, joita ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus.

3. Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden **luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä**. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Lisäksi opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa sekä välittää kuvaa kemian merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: kemialla tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämiseen sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamiseen. Opetus myös ohjaa oppilaita **ottamaan vastuuta ympäristöstään**.

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemian liittyvien **käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä**. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä **aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä**. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtina ovat elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. **Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämässä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.**

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemialla erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Monipuolisilla työtapoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisissa työskentelyissä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

4. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokka 7:

Luonnontieteellinen tutkimus

- Turvallinen työskentely laboratoriossa
- Luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet

Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

- Paloturvallisuus

Aineiden ominaisuudet ja rakenne

- Seokset ja puhtaat aineet
- Liuos, erotusmenetelmät
- Alkuaine, atomi, atomin rakenne, yhdiste

Aineiden ominaisuudet ja muutokset

- Kemiallinen reaktio
- Reaktionopeus
- Kemian merkkikieli

Vuosiluokka 8:

Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

- Kasvihuoneilmiö

Aineiden ominaisuudet ja rakenne

- Yhdistetyypit

Aineiden ominaisuudet ja muutokset

- Happamuus, emäksisyys, pH-asteikko
- Neutraloituminen

Vuosiluokka 9:

Kemia yhteiskunnassa

- Sähkökemiallinen jännitesarja
- Sähkökemiallinen pari
- Korroosio

Aineiden ominaisuudet ja rakenne

- Hiili, hiilivedyt, alkoholit, karboksyylihapot

Aineiden ominaisuudet ja muutokset

- Hiilen kiertokulku
- Hiilivedyt ja alkoholit polttoaineena
- Kasvihuoneilmiö

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

5. Oppilaan oppimisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemia arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T15
8	T1-T15
9	T1-T15

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöihin	Vuosiluokkaistus
Merkitys, arvot ja asenteet			S1 Luonnontieteellinen tutkimus:	VUOSILUOKKA 7	Vuosiluokka 7:
T1: Kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	S1-S6	Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tietojen ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.	S1 Luonnontieteellinen tutkimus:	Vuosiluokka 8:	
Laaja-alainen osaaminen: L1			<ul style="list-style-type: none"> ▪ turvallinen työskentely laboratoriossa ▪ luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kodin kemikaalit ▪ paloturvallisuus ▪ olomuotojen muutokset S3 Kemia yhteiskunnassa: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kemian alan ammatit S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne: <ul style="list-style-type: none"> ▪ seokset ja puhtaat aineet ▪ liuos, liukeneminen, kylläinen liuos, erotusmenetelmät ▪ alkuaine, atomi, atomin rakenne, yhdiste ▪ kemiallisten mallien harjoittelua (esim. kuorimalli, pallomalli) S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kemiallinen reaktio ▪ reaktionopeus ja siihen vaikuttavat tekijät ▪ kemian merkkikieli ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitseminen ▪ palaminen ▪ energian ja aineiden muuttuminen kemiallisessa reaktiossa 	Vuosiluokka 9:	
T2: Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1-S6		VUOSILUOKKA 8	S1 Luonnontieteellinen tutkimus:	
Laaja-alainen osaaminen: L1, L6			<ul style="list-style-type: none"> ▪ turvallinen työskentely laboratoriossa ▪ luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä: <ul style="list-style-type: none"> ▪ metalli- ja epämetallioksidit ja niiden ympäristövaikutukset ▪ kasvihuoneilmiö (voidaan käsitellä myös yhdeksännellä luokalla) S4 Kemian maailmankuvan rakentajana: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kerrataan atomin rakenne ▪ jaksollinen järjestelmä ▪ yhdistetyypit: ioniyhdiste ja molekyyliyhdiste S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset: <ul style="list-style-type: none"> ▪ reaktioyhtälöiden tulkitseminen ja reaktioyhtälöiden tasapainottaminen ▪ pitoisuus ja happamuus ▪ happamuus, emäksisyys, pH-asteikko ▪ hapot, emäkset ▪ neutraloituminen 		
T3: Ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1-S6				
Laaja-alainen osaaminen: L6, L7					
T4: Ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta	S1-S6				
Laaja-alainen osaaminen: L3, L7					

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisäl- töalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöihin	Vuosiluokkaistus
Tutkimisen taidot			S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä:	VUOSILUOKKA 9	Vuosiluokka 7: T1- T15
T5: Kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi Laaja-alainen osaaminen: L1, L7	S1-S6	Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.	S1 Luonnontieteellinen tutkimus: <ul style="list-style-type: none"> turvallinen työskentely laboratoriossa luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet S3 Kemia yhteiskunnassa: <ul style="list-style-type: none"> malmista metalliksi sähkökemiallinen jännitesarja sähkökemiallinen pari elektrolyysi korroosio kierrätys kestävä luonnonvarojen käyttö tuotteiden elinkaariajattelu kemian koulutuspolut ja ammatit S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana: <ul style="list-style-type: none"> kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne: <ul style="list-style-type: none"> hiili, hiilivedyt, alkoholit, karboksyylihapot perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään (esim. ryhmätöinä) S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset: <ul style="list-style-type: none"> hiilen kiertokulku ja sen merkitys elämälle reaktioyhtälön kertaaminen hiilivedyt ja alkoholit polttoaineena kasvihuoneilmiö (mikäli ei ole käsitelty kahdeksannella luokalla) 	Vuosiluokka 8: T1-T15	
T6: Ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti Laaja-alainen osaaminen: L2, L5	S1-S6				Vuosiluokka 9: T1-T15
T7: Ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia Laaja-alainen osaaminen: L2, L5	S1-S6				
T8: Ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L5	S1-S6				

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset sisältöihin	Vuosiluokkaistus
<p>T9: Opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5</p>	S1-S6	<p>S3 Kemia yhteiskunnassa:</p> <p>Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.</p>		<p>Vuosiluokka 7: T1- T15</p> <p>Vuosiluokka 8: T1-T15</p> <p>Vuosiluokka 9: T1-T15</p>
<p>Kemian tiedot ja niiden käyttäminen</p>				
<p>T10: Ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsitte-rakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	S1-S6			
<p>T11: Ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	S1-S6			
<p>T12: Ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4</p>	S1-S6			

<p>T13: Ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4</p>	<p>S1-S6</p>	<p>S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne:</p> <p>Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaisten aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakentamiseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.</p>		
<p>T14: Ohjata oppilasta ymmärtämään peruseriä aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	<p>S5, S6</p>	<p>S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset:</p> <p>Tutustutaan energian ja aineiden muuttamiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkki-kielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkittamista.</p>		
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>				

T E R V V e Y S
T i E T O

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Terveystiedon kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/478973>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, terveystieto:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/40571/vlk/40564/vuosi/2823595>

Luovut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin terveystieto-oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu terveystiedon tavoitteet T1-T12 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Terveystieto eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

- Terveystiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden monipuolista terveysosaamista, johon kuuluvat tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu ja eettinen vastuullisuus
- Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet.
- Terveyttä tarkastellaan ihmisen elämänsä elämän eri vaiheissa yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasoilla.

2. Arvot terveystiedossa

Opimme

- Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden kanssa
- Yhdessä oppiminen edellyttää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu taitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia

Tunneimme

- Opetuksessa painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen
- Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat tärkeä osa opetusta, oleellista on perehtyminen erilaisten ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn

Terveystieto

Iloitsemme

- Terveystiedon opetuksen päämäärä on tuoda eväitä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja elämänhallintaan nyt ja tulvaisuudessa

Toimimme

- Toiminnallisuus, liikunnallisuus, kokemuksellisuus sekä oppiminen mahdollisimman luonnollisissa ympäristöissä ovat terveystiedon opetuksen perusta.

4. Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtöihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

- Oppimisympäristöinä hyödynnetään erilaisia vuorovaikutustilanteita, sähköisiä oppimisympäristöjä sekä luonnollisia tilanteita ja ympäristöjä luokkatilassa ja sen ulkopuolella, esimerkiksi terveystietopalveluihin tutustuen.
- Hyödynnetään mahdollisimman monipuolisia toimintatapoja, joita voivat olla esimerkiksi kysymysten esittäminen ja vastausten etsiminen, johtopäätösten tekeminen ja niiden perusteleva, tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen, erilaisten esitysten ja töiden tuottaminen, kokemuksellisuus, draaman, musiikin ja tekstien hyödyntäminen sekä median lukeminen.
- Pyritään oppilaslähtöiseen toimintaan, jossa oppilas on aktiivinen tiedonhakija ja osallistuja
- Terveystiedon opetuksen tulee tukea oppilaiden fyysistä aktiivisuutta päivän aikana. Tätä tavoitetta voidaan edistää esimerkiksi työskentelemällä seisten, lähtemällä ulos oppimaan tai katkaisemalla oppitunteja.
- Terveystiedon maakunnallinen opetussuunnitelma on rakennettu sisältöalueiltaan siten, että seitsemännen vuosiluokan sisällöt voidaan toteuttaa ilman oppikirjaa.
- Oppikirjaa valittaessa kannattaa huomioida sisältöjen jakautuminen vuosiluokittain.

Terveystiedon opetus ja oppilaiden siirtymävaiheet/ nivelvaiheet

Terveystiedon opetus sisällöt koskettavat oppilaan kehitysvaiheita, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilanteita. Tämän vuoksi yhteistyössä kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa varmistetaan, että oppilaalle on tarjolla henkilökohtaista tukea oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi terveystiedossa vuosiluokilla 7-9

- Seitsemännen luokan tavoitteet ja sisällöt liittyvät pääosin omaan identiteettiin ja itsetuntoon sekä tukevat tunneosaamista ja vuorovaikutusta.
- Kahdeksannen ja yhdeksännen luokan tavoitteet ja sisällöt painottuvat tiedolliseen ja taidolliseen osaamiseen sekä näiden soveltamiseen.
- Terveystieto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.
- Terveystiedossa on erityisen tärkeää, että arvioidaan oppimiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamista (terveysosaaminen ja taidot), ei terveelliseen elämään liittyvien päämäärien toteutumista. Esimerkiksi oppilaan tupakointi ei saa vaikuttaa terveystiedon numeroon.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T4 ja T7-T8 ja T11
8	T5-T8 ja T11
9	T1 ja T7-T12

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus
<p>Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys</p> <p>T1: Ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1-L3 ja L7</p>	<p>S1-S3</p>	<p>S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys:</p> <p>Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämäntapaa ja kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetti, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisin rakentavaan käsittelyyn.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähttöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle. Ilmiölähttöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja. 	<p>T1, vuosiluokka 7</p> <p>S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys:</p> <ul style="list-style-type: none"> Terveyden eri osa-alueet Elämäntapaa ja kasvun ja kehityksen tunnuspiirteet, monimuotoisuus ja henkilökohtaisuus Seksuaalinen kehittyminen <p>T1, vuosiluokka 9</p> <p>S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Keskeiset ja ajankohtaiset kansantaudit Keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit <p>S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisyn keinot elinympäristön terveysvaikutusten näkökulmasta 	<p>Vuosiluokka 7: T1-T4 ja T7-T8 ja T11</p> <p>Vuosiluokka 8: T5-T8 ja T11</p> <p>Vuosiluokka 9: T1 ja T7-T12</p>
<p>T2: Ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L4, L7</p>	<p>S1</p>	<p>S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy:</p> <p>Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveystietoon liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmii, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaaliseen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveystietoon liittyvistä voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta. Terveystietoon liittyvistä voimavaroista nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteen ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurin moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhe- ja yhteisöiden sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti. 	<p>T2, vuosiluokka 7</p> <p>S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tunteiden ilmaisu ja säätely sekä empatia Vuorovaikutustilanteissa toimiminen Ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentava käsittely Kiusaaminen 	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus
<p>T3: Ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja tunnistamaan ja säätämään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L4, L6</p>	<p>S1</p>	<p>S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri:</p> <p>Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit. Tietolähteitä, erilaisia terveystieteiden ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveystieteen edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurin herkkyyden, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <ul style="list-style-type: none"> Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle. Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioita. Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. 	<p>T3, vuosiluokka 7</p> <p>S1 Terveystietä tukeva kasvu ja kehitys:</p> <ul style="list-style-type: none"> Identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen Itsensä arvostaminen 	<p>Vuosi-uokka 7: T1-T4 ja T7-T8 ja T11</p> <p>Vuosiluokka 8: T5-T8 ja T11</p> <p>Vuosiluokka 9: T1 ja T7-T12</p>
<p>T4: Ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyden, yhteisöllisyyden ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaita valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1-L4 ja L6-L7</p>	<p>S1, S3</p>		<p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin. Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa. Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan ja pohtimaan ja niihin opetellaan ottamaan kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa. Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä. 	<p>T4, vuosiluokka 7</p> <p>S1 Terveystietä tukeva kasvu ja kehitys:</p> <ul style="list-style-type: none"> Huolenpidon, perheen ja läheisten merkitys, myös ystävyys-suhteet <p>S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> Erilaisuuden kunnioittaminen 	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus
<p>Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy</p>					
<p>T5: Ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1-L4</p>	<p>S1-S3</p>		<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimislustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta. 	<p>T5, vuosiluokka 8</p> <p>S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uni, lepo ja arkirytmisi sekä näiden ongelmat ▪ Ravitsemus ja siihen liittyvät ongelmat ▪ Liikunta sekä liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa ▪ Mielen terveys ▪ Mielen hyvinvointi ▪ Mielen pahoinvointi ja syömishäiriöt ▪ Kriisien rakentava käsittely ▪ Seksuaalisuus ▪ Seksuaalisen kehityksen monimuotoisuus ▪ Seksuaaliterveyden osa-alueet: voimavaranäkökulma, ehkäisy ja sukupuolitaudit ▪ Riippuvuudet sekä päihteet ▪ Esimerkiksi alkoholi, tupakka, nuuska, huumeet ▪ Esimerkiksi peliriippuvuus ym. 	<p>Vuosiluokka 7: T1-T4 ja T7-T8 ja T11</p> <p>Vuosiluokka 8: T5-T8 ja T11</p> <p>Vuosiluokka 9: T1 ja T7-T12</p>

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus
<p>T6: Tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L5, L6, L7</p>	S2, S3		<p>L6 Työelämäntaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyden kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämäisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida. 	<p>T6, vuosiluokka 8</p> <p>S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Turvallisuustaidot ja -valmiudet ▪ Tapaturmat (ja väkivalta) ▪ Ensiaputaidot ▪ Liikenneturvallisuus ▪ Itsehoito ▪ Suun terveys ▪ Hygienia ▪ Auringolta ja pakkaselta suojautuminen ▪ Tuen ja avun hakeminen ▪ Tutustuminen julkisen ja yksityisen sektorin palvelutarjontaan oman kunnan mahdollisuuksien mukaan 	<p>Vuosiluokka 7: T1-T4 ja T7-T8 ja T11</p> <p>Vuosiluokka 8: T5-T8 ja T11</p> <p>Vuosiluokka 9: T1 ja T7-T12</p>
<p>T7: Ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L4, L7</p>	S1-S2		<p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin. ▪ Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä. 	<p>T7, vuosiluokat 7-9</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen 	

<p>T8: Ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1-L7</p>	<p>S1-S3</p>			<p>T8, vuosiluokat 7-9</p> <ul style="list-style-type: none"> Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen. <p>Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7-9):</p> <ul style="list-style-type: none"> Ajankohtaiset terveysilmiöt: esimerkiksi muotidieetit, epidemiat ja pandemiat, terveys-suositusten ja rokotusohjelmien muutokset ym. Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus 	
<p>Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>		<p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin</p>	<p>Vuosiluokkaisuus</p>
<p>Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri</p>				<p>T9, vuosiluokka 9</p>	<p>Vuosiluokka 7: T1-T4 ja T7-T8 ja T11</p>
<p>T9: Ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tieto- ja viestintä-tekniikan merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L5, L7</p>	<p>S3</p>			<p>S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ympäristön terveysriskit Hyvinvointia tukevat ympäristöt ja yhteisöt sekä mielekäs vapaa-ajan toiminta Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: oman kulttuuri-identiteetin jäsentäminen ja erilaisten kulttuurien ymmärtäminen 	<p>Vuosiluokka 8: T5-T8 ja T11</p> <p>Vuosiluokka 9: T1 ja T7-T12</p>

<p>T10: Ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L6</p>	<p>S1-S2</p>			<p>T10, vuosiluokka 9 S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stressi ja stressin rakentava käsittely ▪ Terveyspalvelut ja kansalais-toiminta ▪ Opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa 	
<p>T11: Ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpäiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L3, L7</p>	<p>S1-S3</p>			<p>T11, vuosiluokat 7-9</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen. 	

<p>T12: Tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuuta ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1-L7</p>	<p>S3</p>			<p>T12, vuosiluokka 9 S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sosiaalinen kestävyys, vastuullinen kuluttaminen ja kestävä elämäntapa ▪ Kansalaisten yhdenvertaisuus, osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen, esimerkiksi lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus ja pitkäaikaissairaudet ▪ Erilaiset tietolähteet sekä terveystietomarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinot tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. 	
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>					

U S K

O n T o

EVANKELISLUTERILAINEN

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Uskonnon kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/502087?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, uskonto:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/39929/vlk/40368>

Luvut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin uskonto -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu uskonnon tavoitteet T1-T10 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus. Lukuun 8 on koottu maakunnallista tukiaineistoa.

2. Arvot uskonnossa

3. Uskonto eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

Alla on esitetty vuosiluokkien 7–9 yhdessä ja erikseen opettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

KATSOMUSTEN MAAILMA

7. luokka, opetus yhdessä:

- Katsomusten perusteet
- Luontokeskeisiä katsomusperinteitä
- Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä
- Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä
- Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

KATSOMUSTEN JUURET

8. luokka, opetus omissa ryhmissä:

- UE: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kristillinen oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UO: Suhde omaan uskontoon: Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin, kirkkohistoria, ortodoksisuus ja kulttuuri, kirkon oppi, elämä ja Raamattu.
- UKAT: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kirkon oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UI: Suhde omaan uskontoon: Islamin historia, islamin monimuotoisuus, Koraani ja islamin oppi, islam, kulttuuri ja tiede.
- UJUU: Suhde omaan uskontoon: Juutalaisuuden historiaa, juutalaisuuden suuntaukset, pyhät kirjat ja juutalainen oppi, juutalaisuus, kulttuuri ja tiede.

- ET: Katsomusvapaus ja kulttuuri: Katsomushistoriaa, nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri, ihmisoikeudet ja katsomusvapaus, oma katsomus ja katsomusten arviointi.

ETIIKKA JA HYVÄ ELÄMÄ

9. luokka, opetus osittain yhdessä, osittain omissa ryhmissä:

Yhdessä:

- Perinteet dialogissa
- Etiikan perusteet
- Etiikan teemoja

Omissa ryhmissä:

- UE: Hyvä elämä
- UO: Hyvä elämä
- UKAT: Hyvä elämä
- UI: Hyvä elämä
- UJUU: Hyvä elämä
- ET: Hyvä elämä

4. Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Maakunnallinen malli on rakennettu vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annettujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Oppilaan arvioinnin perusteina käytetään hänen opiskelemaansa katsomusaineen - joko uskonnon tai elämäkatsomustiedon - tavoitteita. Opetuksen toteutuksessa huolehditaan kunkin aineen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisesta. Oppimisen apuna voidaan käyttää monipuolisesti erilaisia opetusmenetelmiä ja lähteitä, kuten oppikirjoja, dialogista oppimista ja tietotekniikkaa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikkakunnalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan

tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää. Paikallisesti mahdollisen opetuksen eriyttämistävän järjestämisestä vastaa opettaja.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätty uskonnon opetuksen keskeiset sisältöalueet ovat Suhde omaan uskontoon (S1), Uskontojen maailma (S2) ja Hyvä elämä (S3). Eri uskontojen opetussuunnitelmissa mainitut tavoitteet ja sisällöt sisältävät paljon keskenään samantapaisia aihepiirejä, joita voidaan opettaa yhdessä kunkin katsomusta kunnioittaen. Maakunnallisessa mallissa katsomusaineiden omat sisällöt toteutetaan oppilaan oman uskonnon tai elämäkatsomustiedon opetussuunnitelman pohjalta. Aihepiirien käsittelety ryhmitellään esimerkiksi siten, että yhteen uskontoon kuuluvien oppilaiden S1 toimii toiseen uskontoon kuuluville S2:na ja päinvastoin. Tällöin vaikkapa islamin perusteiden opiskeleminen on islaminuskosille S1:tä, mutta ortodokseille S2:ta. Elämäkatsomustiedolle valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet antaa sisältöalueet Katsomus ja kulttuuri (S1), Etiikan perusteita (S2) sekä Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus (S3). Erilaisesta jaottelusta ja painotuksista huolimatta ne pitävät sisällään samoja asioita kuin uskonnon opetus.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Uskonossa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoitista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Uskonto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytetyt jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä. Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskelemaan katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla (muu kuin ev. lut)

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev. lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9. luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päätösvaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarviointin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosana yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

”Uskonnon ja elämäntutkimuksen arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiin välitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämäntutkimus” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen”.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T7
8	T1-T7
9	T1-T10

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>T1: Ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	<p>S1, S2</p>	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet:</p> <p>S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksen sisällöiksi valitaan opiskeltavan uskonnon syntyyn, sen monimuotoisuuteen ja suhteeseen muihin uskontoihin liittyviä teemoja. Tarkastelun kohteena ovat opiskeltavan uskonnon juuret, lähteet, oppi ja opetukset sekä symbolit, levinneisyys ja vaikutus eri puolilla maailmaa ja Suomessa. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon kulttuurivaikutuksiin liittyvät aiheet.</p> <p>Evankelisluterilainen uskonto, keskeiset sisältöalueet:</p> <p>S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.</p>	<p>Vuosiluokka 7</p> <p>S1 Katsomus ja kulttuuri: Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus. <p>Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”. <p>S2 Uskontojen maailma: Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus. <p>Luontokeskeisiä katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä. <p>Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja. <p>Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”. <p>Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus. <p>S3 Hyvä elämä: Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus. 	<p>Vuosiluokka 7 T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 8 T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9 T1-T10</p>	
<p>T2: Ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	<p>S1</p>	<p>Evankelisluterilainen uskonto, keskeiset sisältöalueet:</p> <p>S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.</p>			
<p>T3: Ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L6</p>	<p>S2</p>				

<p>T4: Ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L6</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä ovat uskonnot ja uskonnottomuus maailmassa ja Suomessa, uskontojen tunteminen osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnot tieteellisen tarkastelun kohteena. Keskeisinä aiheina ovat uskonnot yksilön ja yhteiskunnan voimavarana sekä uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa, uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyvyys populaarikulttuurissa. Valittavien sisältöjen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään uskontojen käsittelyä mediassa ja sen kriittistä arviointia sekä uskontojen välistä vuorovaikutusta ja dialogia.</p> <p>Evangelisluterilainen uskonto, keskeiset sisältöalueet:</p>	<p>Vuosiluokka 8 S1 Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisuus. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin. <p>Kirkkohistoria</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilmiöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen. <p>Raamattu ja kristillinen oppi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita. <p>Kristinuskon kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta. <p>S2 Uskontojen maailma: Kristinuskon kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta. <p>S3 Hyvä elämä: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisuus. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin. <p>Raamattu ja kristillinen oppi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita. 		
<p>T5: Ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L5, L7</p>	<p>S1, S3</p>	<p>S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämäntarkasteluksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.</p>			
<p>T6: Ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L7</p>	<p>S3</p>				
<p>T7: Auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisista merkityksistä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5, L6</p>	<p>S1, S3</p>				

<p>T8: Rohkaista oppilasta pohti- maan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajan- kohtaisia eettisiä kysy- myksiä ja omien arvojen suhdetta niihin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L7</p>	<p>S1-S3</p>		<p>Kristinusko, kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta. <p>Vuosiluokka 9 S1 Suhde omaan uskontoon: Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilais- ten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>S2 Uskontojen maailma: Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilais- ten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyyden ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>S3 Hyvä elämä: Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilais- ten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etiikan peruskäsitteistä ja teorioista. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyyden ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>Hyvä elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elä- mään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin. 		
<p>T9: Innostaa oppilasta tutki- maan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja nii- den vaikutusta hyvinvoin- tiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2</p>	<p>S2, S3</p>		<p>Kristinusko, kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta. <p>Vuosiluokka 9 S1 Suhde omaan uskontoon: Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilais- ten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>S2 Uskontojen maailma: Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilais- ten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyyden ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>S3 Hyvä elämä: Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilais- ten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etiikan peruskäsitteistä ja teorioista. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyyden ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>Hyvä elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elä- mään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin. 		

<p>T10: Rohkaista oppilaita kohtaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L6</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S3 Hyvä elämä:</p> <p>Valittavien sisältöjen tulee avata elämänkysymyksiä ja ikäkauteen sekä minäkuvaan liittyviä pohdintoja. Opetuksessa käsitellään ajankohtaisia ja yhteiskunnallisia eettisiä kysymyksiä kuten ekososiaalinen sivistys, osallistuminen ja vaikuttaminen yhteisöissä ja yhteiskunnassa sekä uskonnot rakentamassa yhteiskunta- ja maailmanrauhaa. Sisällöissä tulee korostua opiskeltavan uskonnon etiikka ja muiden uskontojen ja katsomusten etiikka sekä YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Tarkastelun kohteena ovat myös ihmisoikeuksien loukkaukset kuten holokausti. Sisältöjen valinnassa huomioidaan uskonnon ja katsomuksellisten kysymysten merkitys ihmisenä kasvamisessa.</p> <p>Evangelisluterilainen uskonto, keskeiset sisältöalueet: S3 Hyvä elämä:</p> <p>Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.</p>			
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>					

8. Tukimateriaali

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Evangelisluterilainen 7.lk

Katsomusten maailma

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T1, T3, T5, T7	S1, S2, S3	Katsomusten perusteella	Maailemankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnotisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Luontokeskeisiä katsomuserinteitä	Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä	Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.	Yhdessä
T1, T2, T3, T4, T6	S1, S2	Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä	Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Tämänpuoleisuutta painottavia katsomuserinteitä	Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.	Yhdessä

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Evankelisluterilainen 8. luokka

Suhde omaan uskontoon

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T1, T2, T7	S1, S3	Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt	Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, painottaen paikallista tilannetta. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaa kristillisuus. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.	Omana ryhmänä
T2	S1	Kirkkohistoria	Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset, kuolema ja kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilimöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen.	Omana ryhmänä
T2, T6	S1, S3	Raamattu ja kristillinen oppi	Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä ja oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.	Omana ryhmänä
T1, T2, T3, T4, T5	S1, S2, S3	Kristinuskon kulttuuri ja tiede	Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.	Omana ryhmänä

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Evankelisluterilainen 9.lk

Etiikka ja hyvä elämä

Tavoitteet	Sisältö- alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T10	S1, S2, S3	Perinteet dialogissa	Yleisinhimillisten teemojen, kuten maailmansynnyn, ihmisyyden, kauneuden, hyvyyden, oikeudenmukaisuuden, kärsimyksen, toivon ja tulevaisuuden ym. käsittelemistä erilaisten katsomusten ja uskontojen dialogissa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.	Yhdessä
T6	S3	Etiikan perusteet	Etiikan peruskäsitteistö ja teorit.	Yhdessä
T1, T8, T9, T10	S2, S3	Etiikan teemoja	Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, kuten ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisuus ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha, kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.	Yhdessä
T8, T9	S3	Hyvä elämä	Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.	Omana ryhmänä

U S K

O n T O

ISLAM

vuosiluokat 3-6

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Uskonnon kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/502087?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, uskonto:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/39929/vlk/40368>

Luvut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin uskonto -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu uskonnon tavoitteet T1-T10 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteosuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus. Lukuun 8 on koottu maakunnallista tukimateriaalia.

2. Arvot uskonnossa

3. Uskonto eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

Alla on esitetty vuosiluokkien 7–9 yhdessä ja erikseen opettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

KATSOMUSTEN MAAILMA

7. luokka, opetus yhdessä:

- Katsomusten perusteet
- Luontokeskeisiä katsomuserinteitä
- Sykliseen aikäkäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä
- Lineaariseen aikäkäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä
- Tämänpuoleisuutta painottavia katsomuserinteitä

KATSOMUSTEN JUURET

8. luokka, opetus omissa ryhmissä:

- UE: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kristillinen oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UO: Suhde omaan uskontoon: Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin, kirkkohistoria, ortodoksisuus ja kulttuuri, kirkon oppi, elämä ja Raamattu.
- UKAT: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kirkon oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UI: Suhde omaan uskontoon: Islamin historia, islamin monimuotoisuus, Koraani ja islamin oppi, islam, kulttuuri ja tiede.
- UJUU: Suhde omaan uskontoon: Juutalaisuuden historiaa, juutalaisuuden suuntaukset, pyhät kirjat ja juutalainen oppi, juutalaisuus, kulttuuri ja tiede.
- ET: Katsomusvapaus ja kulttuuri: Katsomushistoriaa,

nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri, ihmisoikeudet ja katsomusvapaus, oma katsomus ja katsomusten arviointi.

ETIIKKA JA HYVÄ ELÄMÄ

9. luokka, opetus osittain yhdessä, osittain omissa ryhmissä:

Yhdessä:

- Perinteet dialogissa
- Etiikan perusteet
- Etiikan teemoja

Omissa ryhmissä:

- UE: Hyvä elämä
- UO: Hyvä elämä
- UKAT: Hyvä elämä
- UI: Hyvä elämä
- UJUU: Hyvä elämä
- ET: Hyvä elämä

4. Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Maakunnallinen malli on rakennettu vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annettujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Oppilaan arvioinnin perusteina käytetään hänen opiskelemaansa katsomusaineen - joko uskonnon tai elämäntutkimuksen - tavoitteita. Opetuksen toteutuksessa huolehditaan kunkin aineen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisesta. Oppimisen apuna voidaan käyttää monipuolisesti erilaisia opetusmenetelmiä ja lähteitä, kuten oppikirjoja, dialogista oppimista ja tietotekniikkaa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikkakunnalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä

yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää. Paikallisesti mahdollisen opetuksen eriyttämistavan järjestämisestä vastaa opettaja.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätyt uskonnon opetuksen keskeiset sisältöalueet ovat Suhde omaan uskontoon (S1), Uskontojen maailma (S2) ja Hyvä elämä (S3). Eri uskontojen opetussuunnitelmissa mainitut tavoitteet ja sisällöt sisältävät paljon keskenään samantapaisia aihepiirejä, joita voidaan opettaa yhdessä kunkin katsomusta kunnioittaen. Maakunnallisessa mallissa katsomusaineiden omat sisällöt toteutetaan oppilaan oman uskonnon tai elämäntutkimustiedon opetussuunnitelman pohjalta. Aihepiirien käsitellyt ryhmittellään esimerkiksi siten, että yhteen uskontoon kuuluvien oppilaiden S1 toimii toiseen uskontoon kuuluville S2:na ja päinvastoin. Tällöin vaikkapa islamin perusteiden opiskeleminen on islaminuskokoisille S1:tä, mutta ortodokseille S2:ta. Elämäntutkimustiedolle valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet antaa sisältöalueet Katsomus ja kulttuuri (S1), Etiikan perusteita (S2) sekä Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus (S3). Erilaisesta jaottelusta ja painotuksista huolimatta ne pitävät sisällään samoja asioita kuin uskonnon opetus.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Uskonnessa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Uskonto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytyvät jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä. Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskelemaan katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev. lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9. luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarvioinnin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

”Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvio tai arvosana merkitään lukuvuositolustukseen ja mahdollisiin välitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämäkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdiskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen”.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T7
8	T1-T7, T10
9	T1-T10

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>T1: Ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	S1, S2	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksen sisällöiksi valitaan opiskeltavan uskonnon syntyyn, sen monimuotoisuuteen ja suhteeseen muihin uskontoihin liittyviä teemoja. Tarkastelun kohteena ovat opiskeltavan uskonnon juuret, lähteet, oppi ja opetukset sekä symbolit, levinneisyys ja vaikutus eri puolilla maailmaa ja Suomessa. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon kulttuurivaikutuksiin liittyvät aiheet.</p> <p>Islam, keskeiset sisältöalueet: S1 Suhde omaan uskontoon:</p> <p>Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntauukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloja. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.</p>	<p>Vuosiluokka 7 S1 Suhde omaan uskontoon: Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonnottoisuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus. <p>Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”. <p>S2 Uskontojen maailma: Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonnottoisuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus. <p>Luontokeskeisiä katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisuus), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä. <p>Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja. <p>Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”. <p>Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus. <p>S3 Hyvä elämä: Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonnottoisuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus. 	<p>Vuosiluokka 7 T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 8 T1-T7, T10</p> <p>Vuosiluokka 9 T1-T10</p>	
<p>T2: Ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	S1				
<p>T3: Ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottoomuuteen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L6</p>	S2				

<p>T4: Ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L6</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S2 Uskontojen maailma:</p> <p>Opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä ovat uskonnot ja uskonnottomuus maailmassa ja Suomessa, uskontojen tunteminen osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnot tieteellisen tarkastelun kohteena. Keskeisinä aiheina ovat uskonnot yksilön ja yhteiskunnan voimavarana sekä uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa, uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyvyys populaarikulttuurissa. Valittavien sisältöjen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään uskontojen käsittelyä mediassa ja sen kriittistä arviointia sekä uskontojen välistä vuorovaikutusta ja dialogia.</p> <p>Islam, keskeiset sisältöalueet: S2 Uskontojen maailma:</p>	<p>Vuosiluokka 8 S1 Suhde omaan uskontoon: Islamin historia</p> <ul style="list-style-type: none"> Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta. <p>Islamin monimuotoisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Islamin pääsuuntauokset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin. <p>Koraani ja islamin oppi</p> <ul style="list-style-type: none"> Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntaan. <p>Islam, kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero. <p>S2 Uskontojen maailma: Islamin monimuotoisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Islamin pääsuuntauokset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin. <p>Islam, kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero. <p>S3 Hyvä elämä: Islamin monimuotoisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> Islamin pääsuuntauokset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin. <p>Koraani ja islamin oppi</p> <ul style="list-style-type: none"> Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntaan. <p>Islam, kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.
<p>T5: Ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L5, L7</p>	<p>S1, S3</p>	<p>Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetukseen ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuden elämäkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.</p>	
<p>T6: Ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L7</p>	<p>S3</p>		

<p>T7: Auttaa oppilasta poh- timaan uskontojen ja katsomusten maail- manlaajuista merkitys- tä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5, L6</p>	<p>S1, S3</p>	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S3 Hyvä elämä:</p> <p>Valittavien sisältöjen tulee avata elämän- kysymyksiä ja ikäkauteen sekä minäku- vaan liittyviä pohdintoja. Opetuksessa kä- sitellään ajankohtaisia ja yhteiskunnallisia eettisiä kysymyksiä kuten ekososiaalinen sivistys, osallistuminen ja vaikuttaminen yhteisöissä ja yhteiskunnassa sekä uskon- not rakentamassa yhteiskunta- ja maa- ilmanrauhaa. Sisällöissä tulee korostua opiskeltavan uskonnon etiikka ja muiden uskontojen ja katsomusten etiikka sekä YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Tarkastelun kohteena ovat myös ihmisoikeuksien loukkaukset kuten holo- kausti. Sisältöjen valinnassa huomioidaan uskonnon ja katsomuksellisten kysymys- ten merkitys ihmisenä kasvamisessa.</p> <p>Islam, keskeiset sisältöalueet:</p> <p>S3 Hyvä elämä:</p>	<p>Vuosiluokka 9 S1 Suhde omaan uskontoon:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kau- neutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialo- gissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>S2 Uskontojen maailma:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kau- neutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialo- gissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimer- kiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisuus ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>S3 Hyvä elämä:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kau- neutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialo- gissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimer- kiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisuus ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>Hyvä elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin. 		
<p>T8: Rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämäkysy- myksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L7</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisten etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyh- teisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytös- tapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeus- etiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialo- giin ja uskontojen merkitykseen yhteis- kuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.</p>	<p>S1 Suhde omaan uskontoon:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kau- neutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialo- gissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimer- kiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisuus ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. 		
<p>T9: Innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvoin- tiin ja kannustaa kestä- vään elämäntapaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2</p>	<p>S2, S3</p>	<p>Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisten etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyh- teisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytös- tapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeus- etiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialo- giin ja uskontojen merkitykseen yhteis- kuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.</p>	<p>S1 Suhde omaan uskontoon:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kau- neutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialo- gissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimer- kiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisuus ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>Hyvä elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin. 		

<p>T10: Rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L6</p>	<p>SI-S3</p>				
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>					

8. Tukimateriaali

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Islam 7.lk

Katsomusten maailma

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T1, T3, T5, T7	S1, S2, S3	Katsomusten perusteella	Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnotisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Luontokeskeisiä katsomuserinteitä	Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanaus, erilaisia luontokäsityksiä.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä	Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.	Yhdessä
T1, T2, T3, T4, T6	S1, S2	Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä	Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Tämänpuoleisuutta painottavia katsomuserinteitä	Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.	Yhdessä

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Islam 8.lk

Suhde omaan uskontoon

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T2, T3	S1	Islamin historia	Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.	Omana ryhmänä
T2, T3, T5, T7, T10	S1, S2, S3	Islamin monimuotoisuus	Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde ja oma suhde niihin.	Omana ryhmänä
T2, T6	S1, S3	Koraani ja islamin oppi	Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.	Omana ryhmänä
T1, T2, T3, T4, T5	S1, S2, S3	Islam, kulttuuri ja tiede	Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.	Omana ryhmänä

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Islam 9.lk

Etiikka ja hyvä elämä

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T10	S1, S2, S3	Perinteet dialogissa	Yleisinhimillisten teemojen, kuten maailmansynnyin, ihmisyyden, kauneuden, hyvyyden, oikeudenmukaisuuden, kärsimyksen, toivon ja tulevaisuuden ym. käsittelemistä erilaisten katsomusten ja uskontojen dialogissa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.	Yhdessä
T6	S3	Etiikan perusteet	Etiikan peruskäsitteistö ja teorat.	Yhdessä
T1, T8, T9, T10	S2, S3	Etiikan teemoja	Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, kuten ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyyden ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha, kestävä tulevaisuus eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.	Yhdessä
T8, T9	S3	Hyvä elämä	Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.	Omana ryhmänä

U S K

O n T O

JUUTALAISUUS

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Uskonnon kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

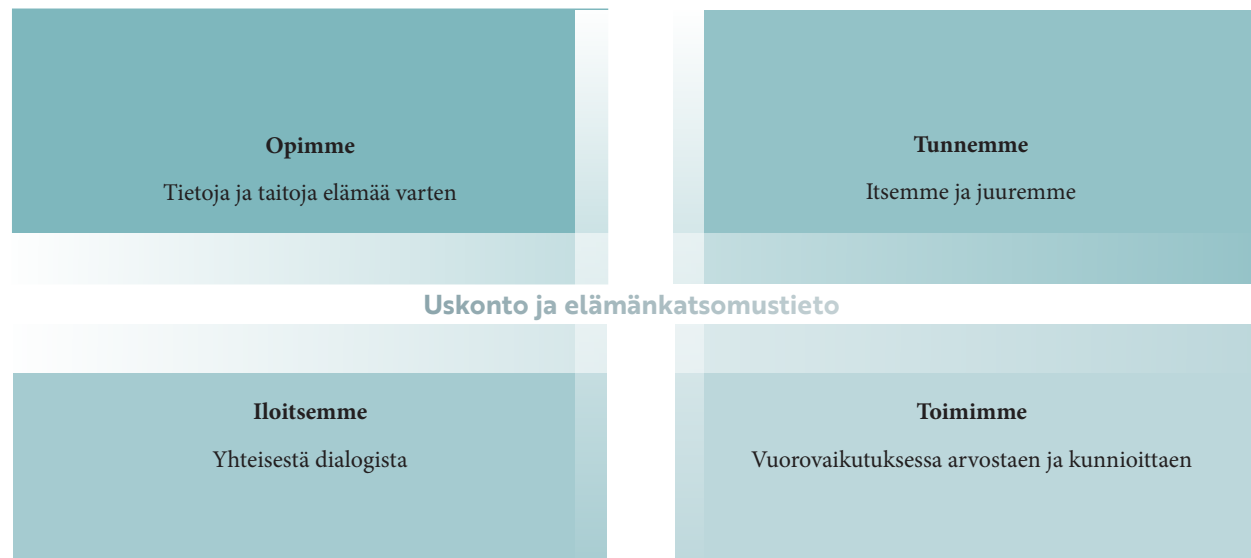
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/502087?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, uskonto:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/39929/vlk/40368>

Luvut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin uskonto -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu uskonnon tavoitteet T1-T10 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteosuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus. Lukuun 9 on koottu maakunnallista tukimateriaalia.

2. Arvot uskonnossa

3. Uskonto eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

Alla on esitetty vuosiluokkien 7–9 yhdessä ja erikseen opettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

KATSOMUSTEN MAAILMA

7. luokka, opetus yhdessä:

- Katsomusten perusteet
- Luontokeskeisiä katsomuserinteitä
- Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä
- Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä
- Tämänpuoleisuutta painottavia katsomuserinteitä

KATSOMUSTEN JUURET

8. luokka, opetus omissa ryhmissä:

- UE: Suhde omaan uskuntoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kristillinen oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UO: Suhde omaan uskuntoon: Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin, kirkkohistoria, ortodoksisuus ja kulttuuri, kirkon oppi, elämä ja Raamattu.
- UKAT: Suhde omaan uskuntoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kirkon oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UI: Suhde omaan uskuntoon: Islamin historia, islamin monimuotoisuus, Koraani ja islamin oppi, islam, kulttuuri ja tiede.
- UJUU: Suhde omaan uskuntoon: Juutalaisuuden historiaa, juutalaisuuden suuntaukset, pyhät kirjat ja juutalainen oppi, juutalaisuus, kulttuuri ja tiede.
- ET: Katsomusvapaus ja kulttuuri: Katsomushistoriaa,

nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri, ihmisoikeudet ja katsomusvapaus, oma katsomus ja katsomusten arviointi.

ETIIKKA JA HYVÄ ELÄMÄ

9. luokka, opetus osittain yhdessä, osittain omissa ryhmissä:

Yhdessä:

- Perinteet dialogissa
- Etiikan perusteet
- Etiikan teemoja

Omissa ryhmissä:

- UE: Hyvä elämä
- UO: Hyvä elämä
- UKAT: Hyvä elämä
- UI: Hyvä elämä
- UJUU: Hyvä elämä
- ET: Hyvä elämä

4. Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Maakunnallinen malli on rakennettu vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annettujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Oppilaan arvioinnin perusteina käytetään hänen opiskelemaansa katsomusaineen - joko uskonnon tai elämäntutkimuksen - tavoitteita. Opetuksen toteutuksessa huolehditaan kunkin aineen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisesta. Oppimisen apuna voidaan käyttää monipuolisesti erilaisia opetusmenetelmiä ja lähteitä, kuten oppikirjoja, dialogista oppimista ja tietotekniikkaa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikkakunnalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä

yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää. Paikallisesti mahdollisen opetuksen eriyttämistavan järjestämisestä vastaa opettaja.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätyt uskonnon opetuksen keskeiset sisältöalueet ovat Suhde omaan uskuntoon (S1), Uskontojen maailma (S2) ja Hyvä elämä (S3). Eri uskontojen opetussuunnitelmissa mainitut tavoitteet ja sisällöt sisältävät paljon keskenään samantapaisia aihepiirejä, joita voidaan opettaa yhdessä kunkin katsomusta kunnioittaen. Maakunnallisessa mallissa katsomusaineiden omat sisällöt toteutetaan oppilaan oman uskonnon tai elämäntutkimustiedon opetussuunnitelman pohjalta. Aihepiirin käsitellyt ryhmitellään esimerkiksi siten, että yhteen uskuntoon kuuluvien oppilaiden S1 toimii toiseen uskuntoon kuuluville S2:na ja päinvastoin. Tällöin vaikkapa islamin perusteiden opiskeleminen on islaminuskosille S1:tä, mutta ortodokseille S2:ta. Elämäntutkimustiedolle valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet antaa sisältöalueet Katsomus ja kulttuuri (S1), Etiikan perusteita (S2) sekä Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus (S3). Erilaisesta jaottelusta ja painotuksista huolimatta ne pitävät sisällään samoja asioita kuin uskonnon opetus.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Uskonossa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Uskonto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytyvät jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä. Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskelemaan katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla (muu kuin ev. lut)

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev. lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9. luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarviointin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

”Uskonnon ja elämäntutkimuksen arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiin välitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämäntutkimus” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdiskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen”.

7.Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T7
8	T1-T7
9	T1-T10

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>T1: Ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	S1, S2	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S1 Suhde omaan uskontoon:</p> <p>Opetuksen sisällöiksi valitaan opiskeltavan uskonnon syntyyn, sen monimuotoisuuteen ja suhteeseen muihin uskontoihin liittyviä teemoja. Tarkastelun kohteena ovat opiskeltavan uskonnon juuret, lähteet, oppi ja opetukset sekä symbolit, levinneisyys ja vaikutus eri puolilla maailmaa ja Suomessa. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon kulttuurivaikutuksiin liittyvät aiheet.</p>	<p>Vuosiluokka 7 S1 Suhde omaan uskontoon:</p> <p>Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottoisuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus. <p>Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”. <p>S2 Uskontojen maailma:</p> <p>Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottoisuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus. <p>Luontokeskeisiä katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä. <p>Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja. <p>Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”. <p>Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus. <p>S3 Hyvä elämä:</p> <p>Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottoisuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus. 	<p>Vuosiluokka 7 T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 8 T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9 T1-T10</p>	
<p>T2: Ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	S1	<p>Juutalainen uskonto, keskeiset sisältöalueet: S1 Suhde omaan uskontoon:</p> <p>Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.</p>			
<p>T3: Ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottoomuuteen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L6</p>	S2				

<p>T4: Ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L6</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S2 Uskontojen maailma:</p> <p>Opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä ovat uskonnot ja uskonnottomuus maailmassa ja Suomessa, uskontojen tunteminen osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnot tieteellisen tarkastelun kohteena. Keskeisinä aiheina ovat uskonnot yksilön ja yhteiskunnan voimavarana sekä uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa, uskontojen vaikutukset yhteiskuntiin ja kulttuuriin, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyvyys populaarikulttuurissa. Valittavien sisältöjen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään uskontojen käsittelyä mediassa ja sen kriittistä arviointia sekä uskontojen välistä vuorovaikutusta ja dialogia.</p> <p>Juutalainen uskonto, keskeiset sisältöalueet: S2 Uskontojen maailma:</p> <p>Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetukseen ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämäntapaolosuhteena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.</p>	<p>Vuosiluokka 8 S1 Suhde omaan uskontoon: Juutalaisuuden historia</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti. <p>Juutalaisuuden suuntauksat</p> <ul style="list-style-type: none"> Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntauksat, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia. <p>Pyhät kirjat ja juutalainen oppi</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen etiikkaa. <p>Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin. <p>S2 Uskontojen maailma: Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin. <p>S3 Hyvä elämä: Juutalaisuuden suuntauksat</p> <ul style="list-style-type: none"> Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntauksat, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia. <p>Pyhät kirjat ja juutalainen oppi</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen etiikkaa. <p>Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin. 		
<p>T5: Ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L5, L7</p>	<p>S1, S3</p>				

<p>T6: Ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L7</p>	<p>S3</p>	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S3 Hyvä elämä:</p> <p>Valittavien sisältöjen tulee avata elämänkysymyksiä ja ikäkauteen sekä minäkuvaan liittyviä pohdintoja. Opetuksessa käsitellään ajankohtaisia ja yhteiskunnallisia eettisiä kysymyksiä kuten ekososiaalinen sivistys, osallistuminen ja vaikuttaminen yhteisöissä ja yhteiskunnassa sekä uskonnot rakentamassa yhteiskunta- ja maailmanrauhaa. Sisällöissä tulee korostua opiskeltavan uskonnon etiikka ja muiden uskontojen ja katsomusten etiikka sekä YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Tarkastelun kohteena ovat myös ihmisoikeuksien loukkaukset kuten holokausti. Sisältöjen valinnassa huomioidaan uskonnon ja katsomuksellisten kysymysten merkitys ihmisenä kasvamisessa.</p> <p>Juutalainen uskonto, keskeiset sisältöalueet: S3 Hyvä elämä:</p> <p>Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvonen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennyttään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.</p>	<p>Vuosiluokka 9 S1 Suhde omaan uskontoon: Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>S2 Uskontojen maailma: Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisuus ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>S3 Hyvä elämä: Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisuus ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>Hyvä elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin. 	
<p>T7: Auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisista merkityksistä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5, L6</p>	<p>S1, S3</p>			
<p>T8: Rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L7</p>	<p>S1-S3</p>			

<p>T9: Innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2</p>	<p>S2, S3</p>				
<p>T10: Rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L6</p>	<p>S1-S3</p>				

Koulun/opettajan omat tarkennukset:

8. Tukimateriaali

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Juutalainen 7.lk

Katsomusten maailma

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T1, T3, T5, T7	S1, S2, S3	Katsomusten perusteet	Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnotisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Luontokeskeisiä katsomusperinteitä	Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Sykliseen aikäkäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä	Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.	Yhdessä
T1, T2, T3, T4, T6	S1, S2	Lineaariseen aikäkäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä	Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä	Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.	Yhdessä

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Juutalainen 8. luokka

Suhde omaan uskontoon

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T2	S1	Juutalaisuuden historiaa	Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti.	Omana ryhmänä
T1, T2, T7	S1, S3	Juutalaisuuden suuntaukset	Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä niiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.	Omana ryhmänä
T2, T6	S1, S3	Pyhät kirjat ja juutalainen oppi	Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjen ja muiden mitzvojen etiikkaa.	Omana ryhmänä
T1, T2, T3, T4, T5	S1, S2, S3	Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede	Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.	Omana ryhmänä

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Juutalainen 9.lk

Etiikka ja hyvä elämä

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T10	S1, S2, S3	Perinteet dialogissa	Yleisinhimillisten teemojen, kuten maailmansynnyn, ihmisyyden, kauneuden, hyvyyden, oikeudenmukaisuuden, kärsimyksen, toivon ja tulevaisuuden ym. käsittelemistä erilaisten katsomusten ja uskontojen dialogissa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.	Yhdessä
T6	S3	Etiikan perusteet	Etiikan peruskäsitteistö ja teorat.	Yhdessä
T1, T8, T9, T10	S2, S3	Etiikan teemoja	Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, kuten ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyyden ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha, kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.	Yhdessä
T8, T9	S3	Hyvä elämä	Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.	Omana ryhmänä

U S K

O n T O

KATOLISUUS

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Uskonnon kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/502087?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, uskonto:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/39929/vlk/40368>

Luvut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin uskonto -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu uskonnon tavoitteet T1-T10 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteosuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus. Lukuun 8 on koottu maakunnallista tukimateriaalia.

2. Arvot uskonnossa

3. Uskonto eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

Alla on esitetty vuosiluokkien 7–9 yhdessä ja erikseen opettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

KATSOMUSTEN MAAILMA

7. luokka, opetus yhdessä:

- Katsomusten perusteet
- Luontokeskeisiä katsomuserinteitä
- Sykliseen aikäkäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä
- Lineaariseen aikäkäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä
- Tämänpuoleisuutta painottavia katsomuserinteitä

KATSOMUSTEN JUURET

8. luokka, opetus omissa ryhmissä:

- UE: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kristillinen oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UO: Suhde omaan uskontoon: Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin, kirkkohistoria, ortodoksisuus ja kulttuuri, kirkon oppi, elämä ja Raamattu.
- UKAT: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kirkon oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UI: Suhde omaan uskontoon: Islamin historia, islamin monimuotoisuus, Koraani ja islamin oppi, islam, kulttuuri ja tiede.
- UJUU: Suhde omaan uskontoon: Juutalaisuuden historiaa, juutalaisuuden suuntaukset, pyhät kirjat ja juutalainen oppi, juutalaisuus, kulttuuri ja tiede.
- ET: Katsomusvapaus ja kulttuuri: Katsomushistoriaa,

nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri, ihmisoikeudet ja katsomusvapaus, oma katsomus ja katsomusten arviointi.

ETIIKKA JA HYVÄ ELÄMÄ

9. luokka, opetus osittain yhdessä, osittain omissa ryhmissä:

Yhdessä:

- Perinteet dialogissa
- Etiikan perusteet
- Etiikan teemoja

Omissa ryhmissä:

- UE: Hyvä elämä
- UO: Hyvä elämä
- UKAT: Hyvä elämä
- UI: Hyvä elämä
- UJUU: Hyvä elämä
- ET: Hyvä elämä

4. Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Maakunnallinen malli on rakennettu vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annettujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Oppilaan arvioinnin perusteina käytetään hänen opiskelemaansa katsomusaineen - joko uskonnon tai elämänkatsomustiedon - tavoitteita. Opetuksen toteutuksessa huolehditaan kunkin aineen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisesta. Oppimisen apuna voidaan käyttää monipuolisesti erilaisia opetusmenetelmiä ja lähteitä, kuten oppikirjoja, dialogista oppimista ja tietotekniikkaa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä

yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää. Paikallisesti mahdollisen opetuksen eriyttämistavan järjestämisestä vastaa opettaja.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätyt uskonnon opetuksen keskeiset sisältöalueet ovat Suhde omaan uskontoon (S1), Uskontojen maailma (S2) ja Hyvä elämä (S3). Eri uskontojen opetussuunnitelmissa mainitut tavoitteet ja sisällöt sisältävät paljon keskenään samantapaisia aihepiirejä, joita voidaan opettaa yhdessä kunkin katsomusta kunnioittaen. Maakunnallisessa mallissa katsomusaineiden omat sisällöt toteutetaan oppilaan oman uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetussuunnitelman pohjalta. Aihepiirien käsitellyt ryhmittellään esimerkiksi siten, että yhteen uskontoon kuuluvien oppilaiden S1 toimii toiseen uskontoon kuuluville S2:na ja päinvastoin. Tällöin vaikkapa islamin perusteiden opiskeleminen on islaminuskosille S1:tä, mutta ortodokseille S2:ta. Elämänkatsomustiedolle valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet antaa sisältöalueet Katsomus ja kulttuuri (S1), Etiikan perusteita (S2) sekä Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus (S3). Erilaisesta jaottelusta ja painotuksista huolimatta ne pitävät sisällään samoja asioita kuin uskonnon opetus.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Uskonossa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoitteen ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Uskonto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytyvät jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä. Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskelemaan katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla (muu kuin ev. lut)

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev. lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9. luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarviointin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

”Uskonnon ja elämäntutkimuksen arvio tai arvosana merkitään lukuvuositolustukseen ja mahdollisiin välitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämäntutkimustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelua uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhäyryskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen”.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T7
8	T1-T3, T5-T7
9	T1-T10

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>T1: Ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	S1, S2	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet:</p> <p>S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksen sisällöiksi valitaan opiskeltavan uskonnon syntyyn, sen monimuotoisuuteen ja suhteeseen muihin uskontoihin liittyviä teemoja. Tarkastelun kohteena ovat opiskeltavan uskonnon juuret, lähteet, oppi ja opetukset sekä symbolit, levinneisyys ja vaikutus eri puolilla maailmaa ja Suomessa. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon kulttuurivaikutuksiin liittyvät aiheet.</p> <p>Katolinen uskonto, keskeiset sisältöalueet:</p> <p>S1 Suhde omaan uskontoon:</p> <p>Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisiin ja uskonnollisiin kirjallisuuden eri lajeihin.</p>	<p>Vuosiluokka 7</p> <p>S1 Katsomus ja kulttuuri: Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonnottoisuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus. <p>Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”. <p>S2 Uskontojen maailma: Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonnottoisuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus. <p>Luontokeskeisiä katsomuserinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä. <p>Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja. <p>Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”. <p>Tämänpuoleisuutta painottavia katsomuserinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus. <p>S3 Hyvä elämä: Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonnottoisuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus. 	<p>Vuosiluokka 7 T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 8 T1-T3, T5-T7</p> <p>Vuosiluokka 9 T1-T10</p>	
<p>T2: Ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	S1				
<p>T3: Ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottoisuuteen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L6</p>	S2				
<p>T4: Ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L6</p>	S1-S3				

<p>T5: Ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L5, L7</p>	<p>S1, S3</p>	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S2 Uskontojen maailma:</p> <p>Opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä ovat uskonnot ja uskonnottomuus maailmassa ja Suomessa, uskontojen tunteminen osana kulttuurista yleisivistystä sekä uskonnot tieteellisen tarkastelun kohteena. Keskeisinä aiheina ovat uskonnot yksilön ja yhteiskunnan voimavarana sekä uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa, uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyvyys populaarikulttuurissa. Valittavien sisältöjen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään uskontojen käsittelyä mediassa ja sen kriittistä arviointia sekä uskontojen välistä vuorovaikutusta ja dialogia.</p> <p>Katolinen uskonto, keskeiset sisältöalueet: S2 Uskontojen maailma:</p> <p>Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.</p>	<p>Vuosiluokka 8 S1 Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät. <p>Kirkkohistoria</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jeesus Nasarettilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Viimeisimmät kirkolliskokoukset ja niiden merkitys. Uudistusliikkeitä, kuten karismaattisuus ja ekumeeninen liike. Kristinuskon historia Suomessa. <p>Raamattu ja kirkon oppi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa. <p>Kristinuskko, kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta. <p>S2 Uskontojen maailma: Kristinuskko, kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta. <p>S3 Hyvä elämä: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät. 		
<p>T6: Ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoi-keuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L7</p>	<p>S3</p>				
<p>T7: Auttaa oppilasta pohdimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5, L6</p>	<p>S1, S3</p>				

<p>T8: Rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L7</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S3 Hyvä elämä:</p> <p>Valittavien sisältöjen tulee avata elämänkysymyksiä ja ikäkauteen sekä minäkuvaan liittyviä pohdintoja. Opetuksessa käsitellään ajankoh- taisia ja yhteiskunnallisia eettisiä kysymyksiä kuten ekososiaalinen sivistys, osallistuminen ja vaikuttaminen yhteisöissä ja yhteiskunnassa sekä uskonnot rakentamassa yhteiskunta- ja maailmanrauhaa. Sisällöissä tulee korostua opiskeltavan uskonnon etiikka ja muiden uskontojen ja katsomusten etiikka sekä YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Tarkastelun kohteena ovat myös ihmisoikeuksien loukkaukset kuten holokausti. Sisältöjen valinnassa huomioidaan uskonnon ja katso- muksellisten kysymysten merkitys ihmisenä kasvamisessa.</p>	<p>Raamattu ja kirkon oppi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa. <p>Kristinuskon, kulttuuri ja tiede</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta. <p>Vuosiluokka 9</p> <p>S1 Suhde omaan uskontoon:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>S2 Uskontojen maailma:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyyden ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. 		
<p>T9: Innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2</p>	<p>S2, S3</p>				
<p>T10: Rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L6</p>	<p>S1-S3</p>				

		<p>Katolinen uskonto, keskeiset sisältöalueet: S3 Hyvä elämä:</p> <p>Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.</p>	<p>S3 Hyvä elämä:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etiikan peruskäsitteistö ja teorialat. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisuus ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>Hyvä elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin. 		
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>					

8. Tukimateriaali

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Katolinen 7.lk

Katsomusten maailma

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T1, T3, T5, T7	S1, S2, S3	Katsomusten perusteet	Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnotisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Luontokeskeisiä katsomuserinteitä	Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanaus, erilaisia luontokäsityksiä.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä	Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.	Yhdessä
T1, T2, T3, T4, T6	S1, S2	Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä	Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Tämänpuoleisuutta painottavia katsomuserinteitä	Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.	Yhdessä

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Katolinen 8. luokka

Suhde omaan uskontoon

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T1, T2, T7	S1, S3	Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt	Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogian periaatteet ja päämäärät.	Omana ryhmänä
T2	S1	Kirkkohistoria	Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset, kuolema ja kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Viimeisimmät kirkolliskokoukset ja niiden merkitys. Uudistusliikkeitä, kuten karismaattisuus ja ekumeeninen liike. Kristinuskon historia Suomessa.	Omana ryhmänä
T2, T6	S1, S3	Raamattu ja kirkon oppi	Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.	Omana ryhmänä
T1, T2, T3, T5	S1, S2, S3	Kristinuskon kulttuuri ja tiede	Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.	Omana ryhmänä

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Katolinen 9.lk

Etiikka ja hyvä elämä

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T10	S1, S2, S3	Perinteet dialogissa	Yleisinhimillisten teemojen, kuten maailmansynnyn, ihmisyyden, kauneuden, hyvyyden, oikeudenmukaisuuden, kärsimyksen, toivon ja tulevaisuuden ym. käsittelemistä erilaisten katsomusten ja uskontojen dialogissa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.	Yhdessä
T6	S3	Etiikan perusteet	Etiikan peruskäsitteistö ja teorit.	Yhdessä
T1, T8, T9, T10	S2, S3	Etiikan teemoja	Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, kuten ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyyden ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha, kestävä tulevaisuus eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.	Yhdessä
T8, T9	S3	Hyvä elämä	Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.	Omana ryhmänä

U S K

O n T o

ORTODOKSISUUS

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Uskonnon kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/502087?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, uskonto:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/39929/vlk/40368>

Luvut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin uskonto-oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu uskonnon tavoitteet T1-T10 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteosuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus. Lukuun 8 on koottu maakunnallista tukimateriaalia.

2. Arvot uskonnessa

3. Uskonto eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

Alla on esitetty vuosiluokkien 7–9 yhdessä ja erikseen opettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

KATSOMUSTEN MAAILMA

7. luokka, opetus yhdessä:

- Katsomusten perusteet
- Luontokeskeisiä katsomuserinteitä
- Sykliseen aikäkäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä
- Lineaariseen aikäkäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä
- Tämänpuoleisuutta painottavia katsomuserinteitä

KATSOMUSTEN JUURET

8. luokka, opetus omissa ryhmissä:

- UE: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kristillinen oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UO: Suhde omaan uskontoon: Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin, kirkkohistoria, ortodoksisuus ja kulttuuri, kirkon oppi, elämä ja Raamattu.
- UKAT: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kirkon oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UI: Suhde omaan uskontoon: Islamin historia, islamin monimuotoisuus, Koraani ja islamin oppi, islam, kulttuuri ja tiede.
- UJUU: Suhde omaan uskontoon: Juutalaisuuden historiaa, juutalaisuuden suuntaukset, pyhät kirjat ja juutalainen oppi, juutalaisuus, kulttuuri ja tiede.
- ET: Katsomusvapaus ja kulttuuri: Katsomushistoriaa,

nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri, ihmisoikeudet ja katsomusvapaus, oma katsomus ja katsomusten arviointi.

ETIIKKA JA HYVÄ ELÄMÄ

9. luokka, opetus osittain yhdessä, osittain omissa ryhmissä:

Yhdessä:

- Perinteet dialogissa
- Etiikan perusteet
- Etiikan teemoja

Omissa ryhmissä:

- UE: Hyvä elämä
- UO: Hyvä elämä
- UKAT: Hyvä elämä
- UI: Hyvä elämä
- UJUU: Hyvä elämä
- ET: Hyvä elämä

4. Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Maakunnallinen malli on rakennettu vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annettujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Oppilaan arvioinnin perusteina käytetään hänen opiskelemaansa katsomusaineen - joko uskonnon tai elämäntutkimustiedon - tavoitteita. Opetuksen toteutuksessa huolehditaan kunkin aineen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisesta. Oppimisen apuna voidaan käyttää monipuolisesti erilaisia opetusmenetelmiä ja lähteitä, kuten oppikirjoja, dialogista oppimista ja tietotekniikkaa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä

yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää. Paikallisesti mahdollisen opetuksen eriyttämistavan järjestämisestä vastaa opettaja.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätyt uskonnon opetuksen keskeiset sisältöalueet ovat Suhde omaan uskontoon (S1), Uskontojen maailma (S2) ja Hyvä elämä (S3). Eri uskontojen opetussuunnitelmissa mainitut tavoitteet ja sisällöt sisältävät paljon keskenään samantapaisia aihepiirejä, joita voidaan opettaa yhdessä kunkin katsomusta kunnioittaen. Maakunnallisessa mallissa katsomusaineiden omat sisällöt toteutetaan oppilaan oman uskonnon tai elämäntutkimustiedon opetussuunnitelman pohjalta. Aihepiirien käsitellyt ryhmittellään esimerkiksi siten, että yhteen uskontoon kuuluvien oppilaiden S1 toimii toiseen uskontoon kuuluville S2:na ja päinvastoin. Tällöin vaikkapa islamin perusteiden opiskeleminen on islaminuskosille S1:tä, mutta ortodokseille S2:ta. Elämäntutkimustiedolle valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet antaa sisältöalueet Katsomus ja kulttuuri (S1), Etiikan perusteita (S2) sekä Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus (S3). Erilaisesta jaottelusta ja painotuksista huolimatta ne pitävät sisällään samoja asioita kuin uskonnon opetus.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Uskonnon opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Uskonto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytyvät jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä. Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskelemaan katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla (muu kuin ev. lut)

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev. lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9. luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarviointin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

”Uskonnon ja elämänskatsomustiedon arvio tai arvosana merkitään lukuvuositolustukseen ja mahdollisiin välitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämänskatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdiskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen”.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T7
8	T1-T7
9	T1-T10

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosiluokkaisuus	Huomioita!
<p>T1: Ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	<p>S1, S2</p>	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksen sisällöiksi valitaan opiskeltavan uskonnon syntyyn, sen monimuotoisuuteen ja suhteeseen muihin uskontoihin liittyviä teemoja. Tarkastelun kohteena ovat opiskeltavan uskonnon juuret, lähteet, oppi ja opetukset sekä symbolit, levinneisyys ja vaikutus eri puolilla maailmaa ja Suomessa. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon kulttuurivaikutuksiin liittyvät aiheet.</p>	<p>Vuosiluokka 7 S1 Suhde omaan uskontoon: Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katso- mus- ja uskonnonvapaus. <p>Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”. <p>S2 Uskontojen maailma: Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katso- mus- ja uskonnonvapaus. <p>Luontokeskeisiä katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä. 	<p>Vuosiluokka 7 T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 8 T1-T7</p> <p>Vuosiluokka 9 T1-T10</p>	
<p>T2: Ohjata oppilasta syventämään tietojään opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	<p>S1</p>	<p>Ortodoksinen uskonto, keskeiset sisältöalueet: S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksinen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvämmiin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjänä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteerit, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksinen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.</p>	<p>Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja. <p>Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”. <p>Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus. <p>S3 Hyvä elämä: Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katso- mus- ja uskonnonvapaus. 		
<p>T3: Ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L6</p>	<p>S2</p>				
<p>T4: Ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L6</p>	<p>S1-S3</p>				

<p>T5: Ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L5, L7</p>	<p>S1, S3</p>	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S2 Uskontojen maailma:</p> <p>Opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä ovat uskonnot ja uskonnottomuus maailmassa ja Suomessa, uskontojen tunteminen osana kulttuurista yleissivistystä sekä uskonnot tieteellisen tarkastelun kohteena. Keskeisinä aiheina ovat uskonnot yksilön ja yhteiskunnan voimavarana sekä uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus eri puolilla maailmaa, uskontojen vaikutukset yhteiskuntaan ja kulttuuriin, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyvyys populaarikulttuurissa. Valittavien sisältöjen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään uskontojen käsittelyä mediassa ja sen kriittistä arviointia sekä uskontojen välistä vuorovaikutusta ja dialogia.</p> <p>Ortodoksinen uskonto, keskeiset sisältöalueet: S2 Uskontojen maailma:</p> <p>Tutustutaan uskonnollisuuden inhimillisen elämän piirteinä, suomalaisten muinaisuuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämäntapomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristilisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisii patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisii tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksisuuden maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.</p>	<p>Vuosiluokka 8 S1 Suhde omaan uskontoon:</p> <p>Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin</p> <ul style="list-style-type: none"> Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottamalla paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi. <p>Kirkkohistoria</p> <ul style="list-style-type: none"> Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, kehitys, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä. <p>Ortodoksisuus ja kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta. <p>Kirkon oppi, elämä ja Raamattu</p> <ul style="list-style-type: none"> Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteerit, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksisesta sanastoa. <p>S2 Uskontojen maailma:</p> <p>Ortodoksisuus ja kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta. <p>S3 Hyvä elämä:</p> <p>Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin</p> <ul style="list-style-type: none"> Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottamalla paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi. <p>Ortodoksisuus ja kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta. 		
---	---------------	---	---	--	--

<p>T6: Ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L7</p>	<p>S3</p>	<p>Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: S3 Hyvä elämä:</p> <p>Valittavien sisältöjen tulee avata elämänsymboleja ja ikäkauteen sekä minäkuvaan liittyviä pohdintoja. Opetuksessa käsitellään ajankohtaisia ja yhteiskunnallisia eettisiä kysymyksiä kuten ekososiaalinen sivistys, osallistuminen ja vaikuttaminen yhteisöissä ja yhteiskunnassa sekä uskonnot rakentamassa yhteiskunta- ja maailmanrauhaa. Sisällöissä tulee korostua opiskeltavan uskonnon etiikka ja muiden uskontojen ja katsomusten etiikka sekä YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Tarkastelun kohteena ovat myös ihmisoikeuksien loukkaukset kuten holokausti. Sisältöjen valinnassa huomioidaan uskonnon ja katsomuksellisten kysymysten merkitys ihmisenä kasvamisessa.</p> <p>Ortodoksinen uskonto, keskeiset sisältöalueet: S3 Hyvä elämä:</p>	<p>Kirkon oppi, elämä ja Raamattu</p> <ul style="list-style-type: none"> Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteerit, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksisista sanastoa. <p>Vuosiluokka 9 S1 Suhde omaan uskontoon:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>S2 Uskontojen maailma:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyyden ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>S3 Hyvä elämä:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta. <p>Etiikan perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Etiikan peruskäsitteistö ja teorit. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyyden ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>Hyvä elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.
<p>T7: Auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisia merkityksiä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5, L6</p>	<p>S1, S3</p>	<p>Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksinen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediasa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.</p>	
<p>T8: Rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänsymboleja, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L7</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksinen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediasa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.</p>	

<p>T9: Innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2</p>	<p>S2, S3</p>				
<p>T10: Rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L6</p>	<p>S1-S3</p>				
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>					

8. Tukimateriaali

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Ortodoksinen 7.lk

Katsomusten maailma

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T1, T3, T5, T7	S1, S2, S3	Katsomusten perusteet	Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnotisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Luontokeskeisiä katsomuserinteitä	Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Sykliseen aikäkäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä	Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.	Yhdessä
T1, T2, T3, T4, T6	S1, S2	Lineaariseen aikäkäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä	Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”.	Yhdessä
T1, T3, T4, T6	S2	Tämänpuoleisuutta painottavia katsomuserinteitä	Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.	Yhdessä

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Ortodoksinen 8. luokka

Suhde omaan uskontoon

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T1, T2, T7	S1, S3	Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin	Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.	Omana ryhmänä
T2	S1	Kirkkohistoria	Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset, kuolema ja kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä.	Omana ryhmänä
T1, T2, T3, T4, T5	S1, S2, S3	Ortodoksisuus ja kulttuuri	Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.	Omana ryhmänä
T2, T6	S1, S3	Kirkon oppi, elämä ja Raamattu	Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomuksia ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteerit, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksisesta sanastoa.	Omana ryhmänä

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Uskonto/Ortodoksinen 9.lk

Etiikka ja hyvä elämä

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T10	S1, S2, S3	Perinteet dialogissa	Yleisinhimillisten teemojen, kuten maailmansynnyn, ihmisyyden, kauneuden, hyvyyden, oikeudenmukaisuuden, kärsimyksen, toivon ja tulevaisuuden ym. käsittelemistä erilaisten katsomusten ja uskontojen dialogissa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.	Yhdessä
T6	S3	Etiikan perusteet	Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.	Yhdessä
T1, T8, T9, T10	S2, S3	Etiikan teemoja	Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, kuten ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyyden ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha, kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.	Yhdessä
T8, T9	S3	Hyvä elämä	Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.	Omana ryhmänä

E L Ä m Ä N

K A T S O m U S

t i E T O

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.opi.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Elämäkatsomustiedon kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/502088?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, elämäkatsomustieto:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/39926/vlk/40029/vuosi/8917563>

Luvut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin elämäkatsomustieto -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu elämäkatsomustiedon tavoitteet T1-T10 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteosuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus. Lukuun 8 on koottu maakunnallista tukimateriaalia.

2. Arvot elämäkatsomustiedossa

3. Elämäkatsomustieto eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

Maakunnallisen mallin sisällöt vuosiluokilla 7–9

Alla on esitetty vuosiluokkien 7–9 yhdessä ja erikseen opettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

KATSOMUSTEN MAAILMA

7. luokka, opetus yhdessä:

- Katsomusten perusteet
- Luontokeskeisiä katsomuserinteitä
- Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä
- Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä
- Tämänpuoleisuutta painottavia katsomuserinteitä

KATSOMUSTEN JUURET

8. luokka, opetus omissa ryhmissä:

- UE: Suhde omaan uskuntoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kristillinen oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UO: Suhde omaan uskuntoon: Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin, kirkkohistoria, ortodoksisuus ja kulttuuri, kirkon oppi, elämä ja Raamattu.
- UKAT: Suhde omaan uskuntoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kirkon oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UI: Suhde omaan uskuntoon: Islamin historia, islamin monimuotoisuus, Koraani ja islamin oppi, islam, kulttuuri ja tiede.
- UJUU: Suhde omaan uskuntoon: Juutalaisuuden historiaa, juutalaisuuden suuntaukset, pyhät kirjat ja juutalainen oppi, juutalaisuus, kulttuuri ja tiede.

lainen oppi, juutalaisuus, kulttuuri ja tiede.

- ET: Katsomusvapaus ja kulttuuri: Katsomushistoriaa, nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri, ihmisoikeudet ja katsomusvapaus, oma katsomus ja katsomusten arviointi.

ETIIKKA JA HYVÄ ELÄMÄ

9. luokka, opetus osittain yhdessä, osittain omissa ryhmissä:

Yhdessä:

- Perinteet dialogissa
- Etiikan perusteet
- Etiikan teemoja

Omissa ryhmissä:

- UE: Hyvä elämä
- UO: Hyvä elämä
- UKAT: Hyvä elämä
- UI: Hyvä elämä
- UJUU: Hyvä elämä
- ET: Hyvä elämä

4. Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Maakunnallinen malli on rakennettu vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annettujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Oppilaan arvioinnin perusteina käytetään hänen opiskelemaansa katsomusaineen - joko uskonnon tai elämäkatsomustiedon - tavoitteita. Opetuksen toteutuksessa huolehditaan kunkin aineen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisesta. Oppimisen apuna voidaan käyttää monipuolisesti erilaisia opetusmenetelmiä ja lähteitä, kuten oppikirjoja, dialogista oppimista ja tietotekniikkaa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikkakunnalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet.

Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää. Paikallisesti mahdollisen opetuksen eriyttämistavan järjestämisestä vastaa opettaja.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätyt uskonnon opetuksen keskeiset sisältöalueet ovat Suhde omaan uskuntoon (S1), Uskontojen maailma (S2) ja Hyvä elämä (S3). Eri uskontojen opetussuunnitelmissa mainitut tavoitteet ja sisällöt sisältävät paljon keskenään samantapaisia aihepiirejä, joita voidaan opettaa yhdessä kunkin katsomusta kunnioittaen. Maakunnallisessa mallissa katsomusaineiden omat sisällöt toteutetaan oppilaan oman uskonnon tai elämäkatsomustiedon opetussuunnitelman pohjalta. Aihepiirien käsitellyt ryhmitellään esimerkiksi siten, että yhteen uskuntoon kuuluvien oppilaiden S1 toimii toiseen uskuntoon kuuluville S2:na ja päinvastoin. Tällöin vaikkapa islamin perusteiden opiskeleminen on islaminuskoisille S1:tä, mutta ortodokseille S2:ta. Elämäkatsomustiedolle valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet antaa sisältöalueet Katsomus ja kulttuuri (S1), Etiikan perusteita (S2) sekä Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus (S3). Erilaisesta jaottelusta ja painotuksista huolimatta ne pitävät sisällään samoja asioita kuin uskonnon opetus.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7–9

Elämäkatsomustiedossa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoitteen ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Elämäkatsomustieto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriyttynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytyvät jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä. Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskeleman katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla (muu kuin ev. lut)

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev. lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9. luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarviointin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

”Uskonnon ja elämäntutkimuksen arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiin välitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämäntutkimus” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelua uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen”.

7.Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T4, T6
8	T1-T7, T10
9	T2-T10

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosiluok- kaistus	Huomioita!
<p>T1: Ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	S1	<p>S1 Katsomus ja kulttuuri:</p> <p>Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämäntapa- ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänneisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.</p>	<p>Vuosiluokka 7</p> <p>S1 Katsomus ja kulttuuri:</p> <p>Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäntapa- ja identiteetin rakentamista tukevia katsomuksia, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katso- mus- ja uskonnonvapaus. <p>Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”. <p>S2 Etiikan perusteita:</p> <p>Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäntapa- ja identiteetin rakentamista tukevia katsomuksia, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katso- mus- ja uskonnonvapaus. <p>Luontokeskeisiä katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisuus), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä. <p>Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja. <p>Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”. <p>Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus. <p>S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus:</p> <p>Katsomusten perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäntapa- ja identiteetin rakentamista tukevia katsomuksia, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katso- mus- ja uskonnonvapaus. 	<p>Vuosiluokka 7: T1-T4, T6</p> <p>Vuosiluokka 8: T1-T7, T10</p> <p>Vuosiluokka 9: T2-T10</p>	
<p>T2: Ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L7</p>	S1				
<p>T3: Ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L5</p>	S1				

<p>T4: Ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokriittikin perusteita</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L3</p>	<p>S1, S3</p>	<p>S2 Etiikan perusteita:</p> <p>Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuden, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.</p>	<p>Vuosiluokka 8</p> <p>S1 Katsomus ja kulttuuri:</p> <p>Katsomushistoriaa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia. <p>Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelma maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta. <p>Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa. <p>Oma katsomus ja katsomusten arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaan oma elämäkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokriittikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa. 		
<p>T5: Ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L6, L7</p>	<p>S1, S3</p>		<p>S2 Etiikan perusteita:</p> <p>Katsomushistoriaa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia. <p>Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa. <p>Oma katsomus ja katsomusten arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaan oma elämäkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokriittikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa. <p>S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus:</p> <p>Katsomushistoriaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia. <p>Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelma maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta. 		

<p>T6: Ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	<p>S1-S3</p>	<p>S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus:</p> <p>Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestäväen tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestäväen tulevaisuuden hyväksi.</p>	<p>Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus</p> <ul style="list-style-type: none"> Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa. <p>Vuosiluokka 9</p> <p>S1 Katsomus ja kulttuuri:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisuus ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestäväen tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>S2 Etiikan perusteita:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia. <p>Etiikan perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisuus ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestäväen tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>Hyvä elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin. <p>S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus:</p> <p>Perinteet dialogissa</p> <ul style="list-style-type: none"> Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia. 		
<p>T7: Kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L7</p>	<p>S1-S3</p>				
<p>T8: Ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5, L7</p>	<p>S2, S3</p>				

<p>T9: Innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5, L6, L7</p>	<p>S1-S3</p>		<p>Etiikan perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat. <p>Etiikan teemoja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. <p>Hyvä elämä</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin. 		
<p>T10: Ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L7</p>	<p>S2-S3</p>				

Koulun/opettajan omat tarkennukset:

8. Tukimateriaali

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Elämäkatsomustieto 7.lk

Katsomusten maailma

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T1, T3, T4	S1, S2, S3	Katsomusten perusteet	Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämäkatsomus, uskonto, uskonottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnotisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.	Yhdessä
T2, T3, T4, T6	S2	Luontokeskeisiä katsomuserinteitä	Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.	Yhdessä
T2, T3, T4, T6	S2	Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä	Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.	Yhdessä
T2, T3, T4, T6	S1, S2	Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomuserinteitä	Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen ”edistysajattelu”.	Yhdessä
T2, T3, T4, T6	S2	Tämänpuoleisuutta painottavia katsomuserinteitä	Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.	Yhdessä

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Elämäkatsomustieto 8. luokka

Katsomusvapaus ja kulttuuri

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T3, T4, T6, T7	S1, S2, S3	Katsomushistoriaa	Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten, kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisen käännteitä.	Omana ryhmänä
T2, T3, T4	S1, S3	Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri	Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelama maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.	Omana ryhmänä
T2, T5, T7, T10	S1, S2, S3	Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus	Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holo-kausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.	Omana ryhmänä
T1, T3, T4, T7	S1, S2	Oma katsomus ja katsomusten arviointi	Oppilaan oma elämäkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.	Omana ryhmänä

Maakunnallinen opetussuunnitelma

Elämäkatsomustieto 9.lk

Etiikka ja hyvä elämä

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Sisältökokonaisuuden aihe	Esimerkkejä käsiteltävistä sisällöistä	Opetusjärjestelyt
T2, T3, T4, T6, T7	S1, S2, S3	Perinteet dialogissa	Yleisinhimillisten teemojen, kuten maailmansynnyn, ihmisyyden, kauneuden, hyvyyden, oikeudenmukaisuuden, kärsimyksen, toivon ja tulevaisuuden ym. käsittelemistä erilaisten katsomusten ja uskontojen dialogissa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhiin kirjojen opetuksia.	Yhdessä
T8, T10	S2, S3	Etiikan perusteet	Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.	Yhdessä
T2, T5, T7, T8, T9, T10	S1, S2, S3	Etiikan teemoja	Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, kuten ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisuus ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha, kestävä tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.	Yhdessä
T8, T9, T10	S2, S3	Hyvä elämä	Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.	Omana ryhmänä

H I S T

O r i a

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin: http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Historian kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi): <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/466345?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, historia: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/40434/vlk/40493/vuosi/3553196>

Luvut 2-5 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin historia -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu historian tavoitteet T1-T12 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-8. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteos on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot historiassa

Opimme

Oppilas näkee itsensä osana lähiyhteisöä ja koko maailmaa. Kun oppilaalla on historiallinen perspektiivi, hän ymmärtää nykypäivää ja osaa hahmottaa tulevaisuutta. Oppilas ymmärtää yksilön aktiivisen ja vastuullisen toiminnan merkityksen yhteiskunnan ja kestävän kehityksen kannalta.

Tunnumme

Oppilas tuntee oman kulttuurihistoriansa ja identiteettinsä sekä niiden suhteen laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin. Hän on avoin näkemään myös muiden alueiden toiminnan ainutlaatuisuuden.

Historia

Iloitsemme

Oppilas iloitsee oppiessaan omasta ja muista kulttuureista. Hän ymmärtää oman roolinsa yhteiskunnassa ja maailmassa. Oppilas iloitsee kasvaessaan aktiiviseksi kansalaiseksi, joka kantaa vastuunsa omasta elämästään, yhteiskunnasta ja koko maailmasta.

Toimimme

Oppilas oppii havainnoimaan, kokeilemaan ja arvioimaan erilaisia tapoja toimia. Hän toimii yrittäjämäisesti kantamalla vastuunsa ja tekemällä parhaansa. Oppilas arvostaa yhteisön ja yhteiskunnan monimuotoisuutta. Hän ymmärtää tasa-arvon ja erilaisuuden hyväksymisen merkityksen yhteiskunnan kehittymisen kannalta. Hän tiedostaa alueemme vahvuudet, mutta on myös valmis arvioimaan sen kehitysnäkymiä

3. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-8

Historian valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa on määritelty oppiaineen sisällöt (S1-S6) ja tavoitteet (T1-T12), jotka muodostavat kattavia ja laajoja kokonaisuuksia. Historian opetussuunnitelmassa ja arvioinnissa korostuvat taitojen hallinta sekä historiallisen ajattelun kehittyminen, johon kytkeytyvät kronologisuus, syy-seuraussuhteet, lähteiden lukutaito, tiedon tulkinnallisuus sekä historiallinen empatiakyky. Eriytettäessä mitään sisältöalueista ei jätetä pois, vaan sisällön hallinnan vaatimustasoa kevennetään.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

4. Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 7-8

Historia arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

5. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T12
8	T1-T12

Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa käsitellään tavoitteisiin liittyviä maakunnallisia sisältöalueita. Oppiaineen tehtävät, tavoitteet ja oppilaan oppimisen arviointi ovat yhtenäinen kokonaisuus valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Yläkoulun historiassa käsitellään pitkälti laajoja maailmanpoliittisia kysymyksiä, mutta keskeisiä sisältöalueita täydennetään paikallisesta ja maakunnallisesta näkökulmasta. Opetuksessa hyödynnetään vierailukohteina lähialueen tapahtumapaikkoja, museoita ja maakuntamuseoita.

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-8	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-8 Tarkennukset sisältöalueisiin Tarkennukset laaja-alaisen osaamisen teemoihin	Vuosiluokkaistus	Huomioita!
Merkitys, arvot ja asenteet			S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys:	S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys:	VUOSILUOKAT 7-8: T1-T12	
T1: Vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1-S6	Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.	Vuosiluokka 7: <ul style="list-style-type: none"> paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja ruukkiperinne Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L6			
Laaja-alainen osaaminen: L1-L7						
Tiedon hankkiminen menneisyydestä			S2 Ihmiset muuttavat maailmaa:	S2 Ihmiset muuttavat maailmaa:		
T2: Aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa erilaisista ikätasolle sopivista lähteistä sekä arvioimaan niiden luotettavuutta	S1-S6	Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.	Vuosiluokka 7: <ul style="list-style-type: none"> nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L7			
Laaja-alainen osaaminen: L1-L5						
T3: Auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin	S1-S6	S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan: Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.	S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan:	S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan:		
Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4			Vuosiluokat 7 ja 8: <ul style="list-style-type: none"> Suomen sodan vaikutus alueelle siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja lapuanliike Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L6, L7			
Historian ilmiöiden ymmärtäminen			Katso yllä	Katso yllä		
T4: Vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä	S1-S6					
Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L3						

<p>T5: Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1-L4, L6, L7</p>	S1-S6	<p>S4 Suurten sotien aika:</p> <p>Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.</p>	<p>S4 Suurten sotien aika: Vuosiluokat 7 ja 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> sisällissodan, talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle. <p>Laaja-alainen osaaminen: L1-L4, L7</p>			
<p>T6: Auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	S1-S6	<p>S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen:</p> <p>Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.</p>	<p>S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen: Vuosiluokat 7 ja 8:</p> <ul style="list-style-type: none"> muuttoliike maakunnassa ja maailmalle elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L6</p>			
<p>T7: Ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	S1-S6					
Historiallisen tiedon käyttäminen						
<p>T8: Kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4</p>	S1-S6	<p>S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret:</p> <p>Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.</p>	<p>S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret: Vuosiluokat 7 ja 8: Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L5, L7</p>			
<p>T9: Ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoituksia</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1-L4, L7</p>	S1-S6					
<p>T10: ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L5</p>	S1-S6					

<p>T11: Harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L5</p>	<p>S1-S6</p>				
<p>T12: Ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1-L7</p>	<p>S1-S6</p>				
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>					

Y H T E i S

k U N t A

O P p I

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin: http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Yhteiskuntaopin kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi): <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/478972?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, yhteiskuntaoppi: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/40435/vlk/40495/vuosi/3557201>

luvut 2-5 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin yhteiskuntaoppi -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu yhteiskuntaopin tavoitteet T1-T9 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokalla 9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot yhteiskuntaopissa

Opimme

Oppilas näkee itsensä osana lähiyhteisöä ja koko maailmaa. Kun oppilaalla on historiallinen perspektiivi, hän ymmärtää nykypäivää ja osaa hahmottaa tulevaisuutta. Oppilas ymmärtää yksilön aktiivisen ja vastuullisen toiminnan merkityksen yhteiskunnan ja kestävän kehityksen kannalta.

Tunnumme

Oppilas tuntee oman kulttuurihistoriansa ja identiteettinsä sekä niiden suhteen laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin. Hän on avoin näkemään myös muiden alueiden toiminnan ainutlaatuisuuden.

Yhteiskuntaoppi

Iloitsemme

Oppilas iloitsee oppiessaan omasta ja muista kulttuureista. Hän ymmärtää oman roolinsa yhteiskunnassa ja maailmassa. Oppilas iloitsee kasvaessaan aktiiviseksi kansalaiseksi, joka kantaa vastuunsa omasta elämästään, yhteiskunnasta ja koko maailmasta.

Toimimme

Oppilas oppii havainnoimaan, kokeilemaan ja arvioimaan erilaisia tapoja toimia. Hän toimii yrittäjämäisesti kantamalla vastuunsa ja tekemällä parhaansa. Oppilas arvostaa yhteisön ja yhteiskunnan monimuotoisuutta. Hän ymmärtää tasa-arvon ja erilaisuuden hyväksymisen merkityksen yhteiskunnan kehittymisen kannalta. Hän tiedostaa alueemme vahvuudet, mutta on myös valmis arvioimaan sen kehitysnäkymiä

3. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokalla 9

Yhteiskuntaopin valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa on käsitelty oppiaineen sisältö (S1-S4) ja tavoitteet (T1-T9). Yhteiskuntaopin opetuksessa korostuu aktiivinen ja vastuullinen kansalaisuus. Keskeisiä sisältöjä ovat demokratian pelisäännöt, osallisuus- ja vaikuttamistaidot, oikeusvaltio, oman talouden hallinta, kansantalous sekä työelämä- ja mediataidot. Eriytettäessä mitään sisältöalueista ei jätetä pois, vaan sisällön hallinnan vaatimustasoa kevennetään.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoitetta ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

4. Oppilaan oppimisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokalla 9

Yhteiskuntaoppi arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

5. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
9	T1-T9

Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa käsitellään tavoitteisiin liittyviä maakunnallisia sisältöalueita. Oppiaineen tehtävät, tavoitteet ja oppilaan oppimisen arviointi ovat yhtenäinen kokonaisuus valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Keskeisiä sisältöalueita täydennetään paikallisesta ja maakunnallisesta näkökulmasta.

Yläkoulun yhteiskuntaopin opiskelussa painotetaan kasvua aktiiviseksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi. Vastuunkanto alkaa

osallisuudesta oman perheen, koulun ja lähiyhteisön toiminnassa. Demokratiakasvatus lähtee lähiympäristöstä. Oppilas oppii, miten vaikutetaan koulun ja paikallisella tasolla. Tärkeä on tutustua oman kunnan hallintoon ja päätöksentekoon, vaalipiirin kansanedustajiin ja muihin vaikuttajiin. Paikallinen taso tulee yhdistää valtakunnalliseen ja globaaliin vallankäyttöön.

Maakunnallisesti korostuu yrittäjämäinen toimintakulttuuri. Etenkin työelämää ja yrittäjyyttä koskevien teemojen kohdalla tehdään yhteistyötä opinto-ohjaajien ja paikallisten yrittäjien kanssa. Läpi yläkoulun sisältöjen korostuu yrittäjämäinen toimintatapa sekä oman alueen vahvuuksien ymmärtäminen.

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokka 9 Tarkennukset tavoitteisiin ja sisältöalueisiin Tarkennukset laaja-alaisen osaamisen teemoihin	Huomioita!
Merkitys, arvot ja asenteet			S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta:	Sisältötarkennus koskee tavoitteita: T1, T2, T4-T9 S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Vuosiluokka 9:	
T1: Ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja yhteiskuntaoppiin tiedonalana Laaja-alainen osaaminen: L4, L7	S1-S4	Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.	<ul style="list-style-type: none"> arkielämän taidot ja rahan käyttö yrittäjämäinen toimintatapa paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, TE-toimisto Laaja-alainen osaaminen: L1-L7		
T2: Ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L7	S1-S4	S2 Demokraattinen yhteiskunta: Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.	<ul style="list-style-type: none"> aktiivinen oppilaskuntatoiminta sekä yhteistyötä kunnissa mahdollisesti olevan nuorisovaltuuston kanssa aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi varjopaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerho yhteistyö paikallisen ja maakunnallisen median kanssa mahdollisuuksien mukaan Laaja-alainen osaaminen: L1-L7		
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallisen ymmärrys					
T3: Ohjata oppilasta hahmottamaan oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietoa suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L7	S2, S3				
T4: ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä Laaja-alainen osaaminen: L3, L4, L5	S1-S3	S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.	<ul style="list-style-type: none"> aktiivinen oppilaskuntatoiminta sekä yhteistyötä kunnissa mahdollisesti olevan nuorisovaltuuston kanssa aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi varjopaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerho yhteistyö paikallisen ja maakunnallisen median kanssa mahdollisuuksien mukaan Laaja-alainen osaaminen: L1-L7		

Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen		S4 Taloudellinen toiminta: Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävästi kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat	Sisältötarkennus koskee tavoitteita: T1, T2, T5, T8, T9 S4 Taloudellinen toiminta: Vuosiluokka 9: <ul style="list-style-type: none"> ▪ talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: Esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys ▪ vero toimisto, pankit sekä sähköiset palvelut ▪ lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen ▪ yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet Laaja-alainen osaaminen: L1-L7	
T5: Rohkaista oppilasta kehittämään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L6, L7	S1, S4			
T6: Ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti Laaja-alainen osaaminen: L2, L4	S1, S2, S3			

<p>T7: Ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L7</p>	<p>S1-S3</p>	<p>Katso yllä</p>	<p>Katso yllä</p>	
<p>T8: Ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L6, L7</p>	<p>S1, S4</p>			
<p>T9: Ohjata oppilasta laajentamaan yhteiskunnallisia näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L7</p>	<p>S1-S4</p>			
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>				

MUUSiikki

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Musiikin kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/466343?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, musiikki:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/39927/vlk/40364/vuosi/3055905>

Luovut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin musiikki-oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu musiikin tavoitteet T1-T12 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Musiikki eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

Musiikinopetus on muiden taide- ja taitoaineiden tapaan hyvin laaja-alaista. Etelä-Pohjanmaa omaa vahvan ja rikkaan musiikillisen kulttuuriperimän. Vahvan perinteen nykyilmennyksiä ovat muun muassa rytmimusiikin tapahtumien laaja kirjo ja opetus- ja kehittämistyön monipuolisuus.

3. Opetustilanteen työturvallisuus

Musiikinopetuksen tulee täyttää valtakunnallisen perusopetuksen tavoitteet kohdan T10, Hyvinvointi ja turvallisuus mu-

siikissa, mukaisesti. Keskeinen turvallisuuteen vaikuttava asia on melutason säilyminen kohtuullisena eli 85 dB:n tuntumassa. Opettajan on työtilanteessa valvottava vahvistinlaitteiden käyttöä ja opastettava oppilaita niiden turvalliseen käyttöön.

Musiikinopetuksesta aiheutuu kohtuullisen kokoisessa ryhmässäkin merkittävää meluhaittaa. Meluallistus vaikuttaa jokaiseen ihmiseen yksilöllisesti. Myös kuulon vaurioitumiskynnys on yksilöllinen. Opetustilanteessa tulee minimoida kuulovaurion riski.

Oppilaalla pitää olla mahdollisuus käyttää kuulosuojaimia musiikinopetuksessa. Koulun tulee tarjota joko kertakäyttöisten korvatulppien tai kuppisuojainten käyttömahdollisuus erityisesti yhtymesisoinnissa. Kuulon suojaamisen tarve korostuu ylemmille luokka-asteille siirryttäessä muun muassa oppilaiden fyysisen koon kasvun seurauksena ja sähköisten soitinten käytön lisääntyessä. Mikäli luokan melutaso ylittää 85 dB (SPL), tulee siitä ilmoittaa luokkatilassa seinälle asetettavalla varoituskuvalla. Opettajan tulee kaikilla luokka-asteilla opastaa ryhmiä ja oppilaita kuulon suojaamiseen.

4. Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Kitaran soitto

Opetellaan lukemaan tabulatuureja ja sointuotetaulukoita ja harjoitellaan plektrakäden käyttöä. Opetellaan kitaran kielten ja kitaran keskeisten osien nimet. Opetellaan soittamaan helppoja sointukiertoja ja vaihtamaan sointuja myös tempossa. Sointujen soitossa voidaan käyttää myös helpotettuja avosointuja (esim. vain kolmella korkeimmalla kielellä toteutettuja sointuja). Keskeisenä tavoitteena on päästä kokeilemaan kitaransoiton perusteita ja harjoittelemaan yhteissoittoa. Harjoittelussa käytetään ensisijaisesti akustisia kitaroita. Lisäksi voidaan tutustua sähkökitaran toimintaan ja soittoon.

Rumpujen soitto

Opetellaan rumpujen osien nimet ja keskeisiä rumpujensoittoon liittyviä termejä, kuten komppi, rytmi, filli ja time (soiton rytminen täsmällisyys). Harjoitellaan rumpukapulan soitto-ote, soittoergonomiaa ja rumpujensoiton tekniikkaa. Opetellaan erilaisia komppeja kuten esimerkiksi peruskomppi, ¾-komppi, beat ja 6/8-komppi.

Käsiperkussoiden soitto

Harjoitellaan erilaisten käsiperkussoiden oikeaoppisia soitotapoja, esimerkiksi triangelin, shakerin, quiron ja tamburiinin soittoa. Erilaisia käsiperkussioita yhdistellään muuhun bändisoittoon, ja voidaan kokeilla isona perkussioyhtyeenä musisoimista. Yhteisharjoituksia voidaan toteuttaa esimerkiksi jakamalla oppilaat neljään ryhmään, jolloin jokainen ryhmä soittaa omalla perkussiosoitimmellaan jotain osaa tietyistä kompista (esim. Cha-cha-cha- tai samba-komppi). Kerrotaan käsiperkussoiden merkityksestä ja roolista eri musiikinlajeissa kuten rock-musiikissa ja latinalais-amerikkalaisessa musiikissa.

Basson soitto

Opetellaan bassonsoiton perusteita; sointujen perusäänten

soittoa sekä rytmiiikkaa. Opetellaan oikean käden soittotekniikkaa (soitto vuorosormin keski- ja etusormilla, peukaloa käytetään kielten sammuttamiseen). Soitossa kiinnitetään huomiota rumpalin ja basistin yhteistyöhön ja rytmisesti täsmälliseen soittoon. Kerrataan kosketinten nimet. Opetellaan soittamaan helppoja sointukiertoja kolmisoinnuilla tai esimerkiksi bassosäveliä soittamalla. Näiden lisäksi voidaan opetella soittamaan esimerkiksi kosketinsoitinriffejä.

Laulu

Laulamisessa harjoitellaan käytännön laulamisen kautta ilmaisuohkeutta ja laulun puhtautta sekä opetellaan terveen äänenkäytön perusteita. Pääasiallinen työskentelytapa on akustinen yhteislaulu, unohtamatta mikrofonilaulamista ja bändin solistina laulamista. Laulunopiskelun eräs keskeinen tavoite seitsemännellä luokalla on, että oppilaat rohkaistuisivat laulamaan ja käyttämään omaa luonnollista lauluääntään. Laulurepertuaarina käytetään monipuolista suomen- ja vieraskielistä ohjelmistoa.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Musiikissa opettaja tekee eriyttämistä jatkuvasti opetustilanteessa ja huomioi oppilaiden erilaiset lähtökohdat musiikin taidoissa ja tiedoissa. Kaikessa musiikinopetuksessa on keskeistä oppilaan kannustaminen ja rohkaiseminen; myönteinen asenne oppilaan mahdollisuuksiin oppia uutta omien aiemmin opittujen tietojen ja taitojen päälle. Musiikinopetuksessa tarvitaan myös yksilöllistä tukea ja eriyttämistä, jossa huomioidaan yksittäisen oppilaan tarpeet ja vahvuudet. Hyvin suunnitellut tukitoimet takaavat samalla työrauhan ja oppimisedellytykset sekä ryhmälle että yksittäiselle oppilaalle.

Musiikissa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Musiikin oppiaine soveltuu monimuotoisuutensa vuoksi minkä tahansa muun oppiaineen eheyttäviin monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin. Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun

sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikki arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T12

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin sisällöittäin kootusti (suluissa tarkennus myös laaja-alaisen osaamisen teemoihin)	Vuosiluokkaistus	Huomioita!
<p>Osallisuus</p> <p>T1: Kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L7</p>	<p>S1-S4</p>	<p>S1 Miten musiikissa toimitaan:</p> <p>Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusiisoinnissa.</p>	<p>Tavoitteiden sisällössä S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa painotettavat teemat: T1 ja T8: OSALLISUUS</p> <p>Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Nuori saa välineitä minuutensa ymmärtämiseen ja oppii erilaisia ilmaisutapoja. (L1, L2, L3, L7) <p>Tavoitteiden sisällössä S1 Miten musiikissa toimitaan ja S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa painotettavat teemat: T1 ja T8: OSALLISUUS</p> <p>Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa</p> <ul style="list-style-type: none"> Opetuksessa tuodaan esiin jokaisen ihmisen arvokkuutta ja oikeutta tulla hyväksytyksi omana itsenään. Nuoria rohkaistaan osallistumaan yhteismusiisointiin omista lähtökohdista ja taidoista käsin. (L2, L3, L6, L7) <p>T1 ja T10: HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS</p> <p>Kuulon suojaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppilaiden kanssa kerrataan, miten kuuloaisti toimii. Kerrataan, missä tilanteissa kuuloa tulee suojella. Pohditaan kuuloaistin merkitystä. Perehdytään kuulovaurioihin, niiden synty-miseen ja niiden seurauksiin. Tutustutaan erilaisiin kuulosuojaimiin ja suojausten käyttöön. Kerrataan peruskäsitteet dB (/SPL) ja äänenpaine. Voidaan kokeilla äänenpaineen mittaamista älypuhelimien applikaatiolla. Tutustutaan kuulonhuoltoliiton sivuihin Internetissä. (L3) <p>Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö</p> <ul style="list-style-type: none"> Äänentoisto- ja vahvistinkalustoa opetellaan käyttämään turvallisesti bändisoitossa. Harjoitellaan sekä laitteiston kytkemistä että käyttöä. (L3, L5) <p>Ergonomia</p> <ul style="list-style-type: none"> Yläkoulussa kerrataan 1.-6. -luokilla opittuja asioita ergonomiasta. Oikean kokoisen soittimen valintaan ja oikeaoppiseen soittoasentoon kiinnitetään huomiota. Oppilaille kerrotaan kaluston laadun ja hyvän huollon merkityksestä soittoharrastuksessa. (L3) <p>Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin</p> <ul style="list-style-type: none"> Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (L1-L7) 	<p>Vuosiluokka 7:</p> <p>T1-T12</p>	

<p>Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen</p>		<p>S2 Mistä musiikki muodostuu: Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehityksessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.</p>	<p>Tavoitteiden sisällöissä S1 Miten musiikissa toimitaan ja S2 Mistä musiikki muodostuu painotettavat teemat: T2-T9: MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAI DOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN Musiikkitekniikan käyttö</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tutustutaan moniraitaäänitykseen, äänitekniikan peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pieni-muotoisen äänitteen tekemistä. ▪ Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (L1-L7) <p>Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatioita</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Silja Suntola: Luova studiotyö (ISBN 951-98245-1-0) ▪ Jukka Laaksonen: Äänityön kivijalka (ISBN 951982457X) ▪ Matti Ruippo: Bändikamat: Opas bändilaitteiden käyttäjille, (ISBN 951-9824502) ▪ http://ruippo.fi/mustek/bandikamat/page4/page4.html <p>Tavoitteiden sisällöissä S2 Mistä musiikki muodostuu painotettava teema: T2-T9: MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAI DOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN Musiikin peruskäsitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri. (L1, L2, L4) <p>Tavoitteiden sisällöissä S2 Mistä musiikki muodostuu ja S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa painotettavat teemat: T2-T9: MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAI DOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona. Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikapaleiden sanojen sisältöä. ▪ Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan mm. konserttieväilyillä ja monipuolisilla oppiainerajoja ylittävillä projekteilla. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (L1, L2, L4, L5, L6, L7) <p>Tavoitteiden sisällöissä S1-S4 painotettavat teemat: T2-T8: MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa (esim. kunnissa toimivat musiikkiopistot, kansalaisopistot, seurakunnat, kirjastot, teatterit, museot, yhdistykset, festivaalit, orkesterit, vanhainkodit, sairaalat, yritykset). (L1-L7) 		
<p>T2: Ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	<p>S1-S4</p>				
<p>T3: Kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusiisointitaitojaan keho-, rytm-, melodia- ja soitusoihtimien</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	<p>S1-S4</p>	<p>S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.</p>			
<p>T4: Rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokeamiseen ja ilmaisuun</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	<p>S1-S4</p>				
<p>T5: Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2</p>	<p>S1-S4</p>				

<p>T6: Kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L6</p>	<p>SI-S4</p>		<p>T2-T9: MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAI DOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN</p> <p>Musisointi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikityylejä laulaen ja soittaen. (L1-L7) <p>Luovuus ja improvisaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opiskelussa jatketaan 3-6 -luokilla saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- mollitonaliiteettiin perustuvaan improvisointiin. (L1, L2, L4, L6) 		
<p>T7: Ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L5</p>	<p>SI-S4</p>				
<p>Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito</p>		<p>S4 Ohjelmisto:</p>	<p>Tavoitteen sisällöissä SI-S4 painotettavat teemat (katso myös ed. kohdat): T8-T9 ja T11: KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO</p>		
<p>T8: Ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taitteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4</p>	<p>SI-S4</p>	<p>Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.</p>	<p>Länsimaisen musiikin historia</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin sävelttäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään esimerkiksi musiikin tyylilajeja kuten blues, kantri, jazz, rock'n roll, punk, disko ja hevi. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (L1, L2) <p>Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustuttavan vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisesti oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (L1, L2, L4, L5, L6, L7) 		

<p>T9: Rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4</p>	<p>S1-S4</p>				
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa					
<p>T10: Ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3, L4</p>	<p>S1-S4</p>				
<p>T11: Ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3</p>	<p>S1-S4</p>		<p>Tavoitteen sisällöissä S1-S3 painotettavat teemat (katso myös ed. kohdat):</p> <p>T11: OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA</p> <p>Tiedonhakutaidot</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaat harjoittelevat musiikkiasioiden tiedonhakua internetissä ja opettelevat tiedon luotettavuuden arviointia. Oppilaat etsivät opettajan johdolla erilaisia musiikkipalveluita internetissä. Opetuksessa voidaan tutustua esimerkiksi fono.fi -äänitetietokantaan sekä eri musiikin alan taiteilijoiden ja yritysten kotisivuihin sekä kokeilla musiikkiin liittyvää tiedonhakua sosiaalisessa mediassa esimerkiksi Facebookissa ja tutustua musiikin alan yhteisöpalveluihin kuten SoundCloud ja MySpace. (L1, L5, L6, L7) <p>Tavoitteen sisällöissä S1-S4 painotettavat teemat:</p> <p>T5: OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA</p> <p>Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilaat jatkavat harjoittelua ryhmässä ja omatoimisesti. Eriyttämistä lisätään aiempiin opintoihin nähden: pitkällä musiikkiopinnoissa oleva oppilas saa harjoiteltavakseen muita oppilaita haasteellisempia tehtäviä. Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (L1, L3, L6, L7) 		

Oppimaan oppiminen musiikissa		Konserttikasvatus		
<p>T12: Ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	S1-S4			
Koulun/opettajan omat tarkennukset:		<p>Konserttikasvatus</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokkasteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen. ▪ Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus. ▪ Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa. ▪ Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo. (L1, L2, L3, L7) 		

K u v a

T A i D E

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Kuvataiteen kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/466342?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, kuvataide:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/40430/vlk/40422/vuosi/2932996>

Luvut 2-6 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin kuvataide -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu kuvataiteen tavoitteet T1-T11 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteosuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Arvot kuvataiteessa

3. Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset

MIKSI?
1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin (T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11)
2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisellä vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista (T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11)
3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä (T1, T2, T3, T6, T7, T8, T9, T10, T11)
4. Kannustaa monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta (T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11)
5. Tukee oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä (T1, T2, T3, T6, T7, T8, T9, T10, T11)
6. Rohkaisee vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen (T1, T2, T3, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11)
7. Antaa visuaalisia välineitä itseilmaisuun (T3, T4, T5, T9)
8. Antaa mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa (T2, T5, T6, T11)

Kaikissa kuvataiteen tavoitteissa (T) toteutuvat kaikki sisältöalueet (S1, S2 ja S3) valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti. Laaja-alaiset osaamisen alueet (L) on sidottu valtakunnallisesti perusteissa tavoitteisiin (T). Kaikilla luokka-asteilla on yhtenevät tavoitteet. Vuosiluokkien 1 ja 2 sisällöt ovat yhtenevät, kuten myös luokilla 3–6. Vuosiluokalla 7 on omat päättöarviointiin tähtäävät sisällönsä.

4. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Erityisiä painoalueita hyödynnetään luokka-asteikohtaisesti. Toisaalta eri luokka-asteiden erityisistä painoalueista voi muodostaa kokonaisuuden, josta näkee koko perusopetuksen kuvataiteen minimitalvoitteet. Opiskelun erityiset painoalueet on myös tummennettu vuosiluokittain tavoitekuvauxsiin.

Vuosiluokka 7

- Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti
- Oman ilmaisun kehittäminen, haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumisistaan

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

5. Oppilaan arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Kuvataide arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

6. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T11

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin kootusti	Vuosiluokkaistus	Huomioita!
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu						
<p>T1: Kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L4, L5</p>	S1-S3	<p>S1 Omat kuvakulttuurit:</p> <p>Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.</p>	<p>MITÄ? MITEN?</p> <p>1.IHMISEN MITTASUHTEET: T1, T2, T3, T4, T5, T9, T10 ja T11</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ihmisen mittasuhteet ▪ <i>Piirtäen, maalaten, muovailen</i> <p>2. TILAN KUVAAMINEN: T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9 ja T10</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yhden pakopisteen perspektiivi ▪ Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot) ▪ <i>Valööriharjoitukset, oma huone</i> <p>3. VÄRIOoppi: T1, T2, T3, T4 ja T7</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Väriopin kertaus ▪ Väriäinen sekoittelu ▪ Valööri maalaten ja lyijykynin ▪ <i>Erikovuiset lyijykynät, akryylivärit</i> <p>4.KOLMIULOTTEINEN MUOTOILU JA RAKENTELU ERI MATERIAALEISTA: T1, T2, T3, T4, T5, T7, T8 ja T11</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Veistos ▪ Savityö ▪ <i>Kierrätysmateriaali</i> <p>5. GRAFIikkaan TUTUSTUMINEN: T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7 ja T11</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Grafiikan menetelmät, kaiverrettu kuva ja painaminen 	Vuosiluokka 7 T1-T11	<p>Prosessin ja tuotoksen arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oman ja toisen työn arvostus ▪ Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen) ▪ Itsearviointi ▪ Oman ilmaisun kehittäminen, haastetaan oppijaa pohdimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan (esim. ali-suoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen) 	

			<p>6. VALOKUVA - LIIKKUVA KUVA: T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10 ja T11</p> <ul style="list-style-type: none"> Mediataide, animaatioon tutustuminen, kuvakerronta www.mediametka.fi www.avarkki.fi <p>7. KUVAN MONILUKUTAITO: T1, T2, T3, T6, T7, T8, T10 ja T11</p> <ul style="list-style-type: none"> Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykyaiteeseen) www.kansallisgalleria.fi www.ateneum.fi taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia <p>8. VISUAALISEN KULTTUURIN KENTTÄÄN TUTUSTUMINEN: T1, T2, T3, T6, T7, T8, T9, T10 ja T11</p> <ul style="list-style-type: none"> Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti Taidehistorian esimerkkejä aikakaudesta ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin <p>9. VISUAALISEN ALUEEN MEDIATAIDOT : T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T10 ja T11</p> <ul style="list-style-type: none"> Tekijänoikeudet Digikuvaus Kaupallisen - ja uutiskuvan tulkinta 		
<p>Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin kootusti</p>	<p>Vuosiluokkaistus</p>	<p>Huomioita!</p>
<p>T2: Rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L5, L6</p>	<p>S1-S3</p>	<p>S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisen ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.</p>		<p>Vuosiluokka 7 T1-T11</p>	<p>Prosessin ja tuotoksen arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> Oman ja toisen työn arvostus Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen) Itsearviointi

					<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oman ilmaisun kehittäminen, haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)
<p>Opetussuunnitelman perusteet:</p> <p>Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9</p> <p>Tarkennukset tavoitteisiin kootusti</p>	<p>Vuosiluokkaistus</p>	<p>Huomioita!</p>
<p>T3:</p> <p>Innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä.</p> <p>Laaja-alainen osaaminen:</p> <p>L2, L3, L4, L5</p>	<p>S1-S3</p>	<p>S3 Taiteen maailmat:</p> <p>Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsitteisiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.</p>		<p>Vuosiluokka 7</p> <p>T1-T11</p>	

Kuvallinen tuottaminen					
T4: Ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1-S3	Katso yllä	Katso yllä		
Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L5, L6					
T5: Ohjata oppilasta tutkimaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistöminnällisessä kuvallisessa työskentelyssä	S1-S3				
Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L3, L5					
T6: Rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1-S3				
Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L7					
Visuaalisen kulttuurin tulkinta					
T7: Ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	S1-S3	Katso yllä	Katso yllä	Vuosiluokka 7	Prosessin ja tuotoksen arviointi
Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L5, L6				T1-T11	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oman ja toisen työn arvostus

<p>T8: Ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L6, L7</p>	<p>SI-S3</p>			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen) ▪ Itsearviointi ▪ Oman ilmaisun kehittäminen, haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)
<p>T9: Innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisen tapoja kuvallisessa tuottamisessaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L5, L6</p>	<p>SI-S3</p>			
<p>Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen</p>				
<p>T10: Ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3, L4, L6, L7</p>	<p>SI-S3</p>	<p>Katso yllä</p>	<p>Katso yllä</p>	
<p>T11: Kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaissuussa huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L7</p>	<p>SI-S3</p>			

Koulun/opettajan omat tarkennukset:

K

Ä

S

i

T

y

Ö

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Käsityön kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/530524?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, käsityö:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/39928/vlk/40367/vuosi/3442629>

Luvut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin käsityö-oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu käsityön tavoitteet T1-T8 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus. Lukuun 8 on koottu maakunnallista tukimateriaalia.

2. Käsityö eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

Etelä-Pohjanmaalla käsityön painotusalue perusopetuksessa on **oppiainerajat ylittävää tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa**.

Opetus on kaikille yhteistä, monimateriaalista käsityötä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa tekstiilityö ja tekninen työ ovat käsityö-oppiaineen oppisisältöjä.

- Käsityö-oppiaineen yhteiset tavoitteet ja sisällöt
- Käsityöhön ei sisälly eri oppimääriä, eivätkä oppilaat tee valintaa käsityön eri osa-alueiden kesken (jakoa teknisen/tekstiilityön ryhmiin ei ole, vain yhteinen käsityö).

- Opetuksessa käytetään sekä teknisen työn että tekstiilityön työtapoja, oppimisympäristöjä ja materiaaleja.

Kokonainen käsityöprosessi perusopetuksessa tarkoittaa sitä, että **oppilas suorittaa itse tai ryhmän aktiivisena jäsenenä prosessin kaikki eri vaiheet**, joita ovat **ideointi, suunnittelu, valmistus ja arviointi**. Kokonaiseen käsityöhön kuuluvat kaikki vaiheet siten, että jos jokin vaihe jää toteutumatta, on prosessi ositettua käsityötä. Arviointi koskee tuotosta, prosessia ja/tai enakkoon annettua arvioinnin tai dokumentoinnin kohdetta (ks. eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma luku 6).

Käsityökulttuuri:

- Oman maakunnan käsityöhistoria
- Maakuntamuseot
- Kotiseutumuseo
- Käsityöyrittäjyys
- Osallisuus ja yhdessä tekeminen

Yrittäjämäinen toimintatapa:

- Oman maakunnan yritteliäisyyden ja pienyrittäjien paikallisen merkityksen tunnistaminen.
- Oman yrittäjämäisen toimintatavan merkitys kaikessa tekemisessä

3. Opetusjärjestelyt käytännössä

Rehtorin rooli
<ul style="list-style-type: none"> tuntien palkitus/samanaikaisopetus tilat (vuosiluokalta 1 lähtien) välineet (mm. dokumentointi) suunnittelu-aika

Opettajan rooli
<ul style="list-style-type: none"> yhteissuunnittelua ks-opettajat ja muut opettajat, kenties myös ulkopuoliset asiantuntijat ohjausta ja opetusta

Oppilas
<ul style="list-style-type: none"> ideointi suunnittelut ja kokeilut tekeminen arviointi

Käsityön tehtävä vuosiluokilla 7-9 Etelä-Pohjanmaalla

- Oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua vahvistetaan ja syvennetään. Käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista lisätään.

4. Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja ja toimintaympäristöjä.

Kokonainen käsityöprosessi vuosiluokilla 7-9

- Erilaisia suunnittelutekniikoita
- Ohjeen käyttäminen, soveltaminen ja tekeminen
- Materiaaleihin tutustuminen
- Materiaalin taloudellinen käyttö
- Yrittäjämäinen toiminta
- Työturvallisuus
- Dokumentointi
- Arviointi
- Töiden laittaminen esille

Käsityö voi sisältää vuosiluokilla 7-9 seuraavia asioita:

- Erilaisia kankaan koristelutapoja
- Mittojen ottamista itseltä/verhoiltavasta tuotteesta/säilyttimestä jne.
- Kaavojen käyttöä ja kaavamuutoksia
- Ompelutekniikoiden syventämistä (ompeelukone, saumuri)
- Neuleita ja neuletiheyksiä
- Materiaalin menekin laskentaa (tuotteen ja työn hinta)
- Tekstiilityön erikoistekniikoita
- Metallin hitsaustekniikoita
- Metallintyöstökoneiden käyttöä
- Puuntöystökoneiden käyttöä

- Pintakäsittelyä
- Työkalujen käyttöä
- Elektroniikkatöitä
- Huolto- ja korjaustöitä
- Teknologiaan tutustumista
- Elektroniikkatyöskentelyä

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Käsityössä opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoitetta ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7-9

Käsityö arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T8

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset laaja-alaiseen osaamiseen kaikissa tavoitteeseen liittyvissä sisällöissä	Vuosiluokkaistus	Huomioita!
<p>T1:</p> <p>Ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3</p>	S2-S5	<p>S1 Innovointi:</p> <p>Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.</p>	<p>T1, vuosiluokka 7</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsityötaito on maakuntamme vahvuus. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiutuotteistamisessa ja ekoajattelussa. ▪ Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä, ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua ▪ Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää apuna suunnittelussa ja ideoinnissa. ▪ Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat. <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö ▪ Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto ▪ Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi ▪ Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus ▪ Pitkäjänteisyys ja itsehillintä 	<p>Vuosiluokka 7:</p> <p>T1-T8</p>	
<p>T2:</p> <p>Ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1</p>	S1-S5	<p>S2 Muotoilu:</p> <p>Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.</p>	<p>T2, vuosiluokka 7</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ajattelemisen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen. ▪ Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi). ▪ Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu) ▪ Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä) ▪ Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierräysmateriaaleista uusi tuote) 		

<p>T3: Opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L4, L6</p>	<p>S1-S5</p>	<p>S3 Kokeilu:</p> <p>Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitteluun ja valmistettaviin tuotteisiin.</p>	<p>T3, vuosiluokka 7</p> <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit). ▪ Ympäriällä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä. ▪ Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa ▪ Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit) <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä. ▪ Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä. ▪ Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista. ▪ Materiaalin valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin. ▪ Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä. ▪ Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä. ▪ Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään. 		
<p>T4: Ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L4</p>	<p>S1-S5</p>	<p>S4 Dokumentointi ja arviointi:</p> <p>Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.</p>	<p>T4, vuosiluokka 7</p> <p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsityötaito on maakuntamme vahvuus. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa. ▪ Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä, ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua ▪ Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää apuna suunnittelussa ja ideoinnissa. ▪ Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat. <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit). ▪ Ympäriällä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä. ▪ Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa ▪ Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit) 	<p>Vuosiluokka 7: T1-T8</p>	

<p>T5: Ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3, L6</p>	<p>S6</p>	<p>S5 Tekeminen:</p> <p>Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p>	<p>T5, vuosiluokka 7</p> <p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <ul style="list-style-type: none"> Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus Pitkäjänteisyys ja itsehillintä <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> Käsityössä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä. Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä. Oppilaille kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista. Materiaalien valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin. Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä. Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä. Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittymisen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään. 		
<p>T6: Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L5</p>	<p>S1-S5</p>	<p>S6 Työturvallisuus:</p> <p>Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.</p>	<p>T6, vuosiluokka 7</p> <p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia. Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Dokumenttien säilytys esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen. 	<p>Vuosiluokka 7: T1-T8</p>	

<p>T7: Ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, käden- taitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L6</p>	<p>S7</p>	<p>S7 Yrittäjämäinen oppiminen:</p> <p>Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.</p>	<p>T7, vuosiluokka 7</p> <p>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä. ▪ Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä. ▪ Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista. ▪ Materiaalien valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin. ▪ Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä. ▪ Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä. ▪ Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, käden taitojen ja motoriikan kehittymisen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään 		
<p>T8: Ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävä elämäntapaa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L7</p>	<p>S8</p>	<p>S8 Tiedostaminen ja osallistuminen:</p> <p>Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.</p>	<p>T8, vuosiluokka 7</p> <p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ajattelemisen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen. ▪ Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi). ▪ Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu) ▪ Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä) ▪ Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote) <p>L4 Monilukutaito</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit). ▪ Ympäriällä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä. ▪ Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa ▪ Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutumisen ja sisustustyylit) <p>L7 Osallistaminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tuotesuunnittelussa otetaan huomioon tuotteen elinkaari sekä vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön. ▪ Omien valintojen perustelemisen ▪ Oppilastöihin ja oppimisympäristöihin kohdistuva itse- ja vertaisarviointi ja pohdinta auttavat löytämään uusia teknisiä ratkaisuja. Osallistumisen myötä myös ymmärrys omista vaikuttamismahdollisuuksista laajenee. ▪ Kun suunnittelu-, rakenne ja teknisiin ongelmiin etsitään yhdessä ratkaisuja, opitaan samalla myös ryhmätyötaitoja. 		

Koulun/opettajan omat tarkennukset:

8. Tukimateriaali

Kohti kokonaista käsityöprosessia (Lähde: www.edu.fi, käsityö -oppiaineen tukimateriaali)

Ideana on mallintaa eri tavoin painottuneiden jaksojen opiskelussa olevaa päätavoitetta. Pedagogisina kulmakivinä ovat *osalistava oppiminen, pyrkimys osaamisen jakamiseen ja eteneminen kohti yhteiskehittelyä sekä erilaisten välineiden ja teknologioiden käyttäminen sosiaalisina ja henkilökohtaisina työvälineinä.*

Teknologia oppimistehtävän lähtökohtana

Ensisijaisesti ongelma-ratkaisua ja keksimistä korostavaa. Oleellista ongelmien havaitseminen ja luovien ratkaisujen kehittäminen ja niihin kannustaminen.

Teemat ja ilmiöt ohjaavat kokonaista käsityöprosessia

Tehtävän asettelu on avoin ja laaja, eikä käytettäviä materiaaleja ja tekniikoita ole etukäteen määritelty. Tehtävänannossa saatetaan kuitenkin esittää joitakin suunnittelua sääteleviä tekijöitä kuten tuotteen ominaisuuksia. Lopputulosta arvioidaan ennen kaikkea ratkaisuna asetettuun suunnittelutehtävään ja tavoiteltuihin ominaisuuksiin.

Eteläpohjalaisia esimerkkejä ilmiö- & teemälähtöisiin oppimistehtäviin:

Kodin huone, esim. sauna (löylykauha, laudeliina, pyyhe, muotoiltu saunatyyny puusta tai kankaasta, palju, kiuas, makkaraputki, saunatonnttu, saunasiili, kiulu, lämpö- tai kosteusmittari, löylyveden tuoksupussi, saunavihta); puulajit (tunnistaminen, ominaisuudet, jalostetut tuotteet, työstötavat, puukomposiitit, lämpöpuut, vuosirenkaat); sadut, tarinat, laulut; lämpö; suojautuminen; säilyttäminen; kierrätys; energian tuottaminen (tuuli, vesi, aurinko); liike; liikenne; valo.

Taidon ja tiedonrakenteluun painottuva käsityö

Osaamisen laajentaminen johonkin perinteeseen, valmistustekniikkaan, materiaaliin, laitteeseen tai koneen käyttöön liittyen. Oppilas kehittää käsityötaitojaan ja soveltamistaitojaan esim. uudistamalla perinteistä mallia uudella tekniikalla tai materiaalilla, toteuttaa uusi tuote perinteisellä valmistustekniikalla tai luoda kestävän kehityksen mukainen tuote. Opiskelussa ja arvioinnissa painottuvat teknologia, valmistustekniikat ja materiaalit sekä niiden mahdollisuuksien tutkiva ja uutta osaamista luova kokeilu.

Eteläpohjalaisia esimerkkejä taidon ja tiedonrakenteluun perustuviin oppimistehtäviin

Perinteinen esine, valmistustekniikka tai materiaali muutetaan eri käyttötarkoitukseen ja/tai uuteen käyttöympäristöön. Tuote puretaan ja kootaan uuteen muotoon hyödyntäen sen osia kokonaisuudessaan tai osittain. Uuteen tuotteeseen voi yhdistellä eri tuotteista purettavia ja mahdollisesti uuttakin materiaalia. Esimerkiksi ”trashion” eli kierrätysmateriaalista muotivaatteita ja -asusteita.

Suunnitteluun tai muotoiluun painottuva käsityö

Lähtökohtana on *ongelmakeskeinen suunnittelutehtävä, jolloin pohditaan laajemmin erilaisia suunnittelua sääteleviä tekijöitä: käyttäjää, käyttötarkoitusta, käyttötilannetta, tuotteen toimintaperiaatteita sekä pohditaan millaisin resurssein suunnitellaan (aikarajat, työmäärä, tilat ja välineet).* Aihe voi nousta oppilaiden arjesta ja rakentua käyttäjälähtöiseksi suunnitteluksi (esim. lelu, työtila, valaisin). Se voi olla ryhmässä ratkottava laajempi suunnittelutehtävä. Ongelmanratkaisu voi edellyttää testaamista ja kokeilua valmistustekniikan sekä materiaalien, työvälineiden tai koneiden ja laitteiden käytössä. Käsityö voi olla muotoilun myötä syntynyt uusi tuote, sen osa tai prototyyppi, joita voidaan arvioida esimerkiksi käytettävyyden tai innovatiivisuuden näkökulmista. Yhdessä toteutetun käsityön arviointi ja prosessin julkistaminen voi tapahtua esimerkiksi konferenssimuotoisena esityksenä tai paneelina.

Eteläpohjalaisia esimerkkejä suunnitteluun tai muotoiluun perustuviin oppimistehtäviin

Tuote, joka ratkaisee jonkin arjen ongelman (esim. herääminen, muistaminen, ajankäyttö). Herätyskello, hälytin, muistitaulu, kalenteri ym. eri materiaaleista kokeillen ja yhdistellen. Tutkitaan eri materiaalien muotoilumahdollisuuksia, tuntuja ja niiden yhdessä tuottamaa ääntä. Perehdytään laitteiden mekaniikkaan. Tutkitaan arjen esineitä ja niiden muotoilun toimivuutta. Oppilaat miettivät oman arkensa pulma-kohtia, esimerkiksi kännykän suojaamista tai koulumatkan turvallisuutta.

Ilmaisuun painottuva käsityö

Tavoitteena on rikkoa perinteistä tekniikkapainotteista lähestymistapaa ja korostaa käsityön ilmaisullista arvoa. Lopputuloksena esim. (taide)teos, jossa idea tai ajatus on ilmaistu materiaassa käsityöllisin keinoin. Itseilmaisullinen käsityö voidaan kytkeä paikallisiin tai globaaleihin ilmiöihin ja haasteisiin, tai se voi olla kannanotto tai osa oppilaiden oman yhteisöllisen kulttuurin luomista. Lopputuloksena voi teoksen lisäksi olla dokumentoitu luova prosessi. Arvioinnin kohteena ovat prosessin lisäksi merkittäviksi muodostuneet ajatukset, tunnetilat, kyky tarkastella asioita erilaisista näkökulmista sekä uskallus kokeilla uutta.

Eteläpohjalaisia esimerkkejä ilmaisuun perustuviin oppimistehtäviin

Lähtökohtana teokselle tai tuotteelle voisi olla oma kylä tai kotikaupunki. Teosta suunniteltaessa huomioidaan asuinpaikan erityispiirteitä, historiaa, arkkitehtuuria tai henkilöitä. Teoksessa/tuotteessa tuodaan esiin omaan kotipaikkakuntaan liittyviä ajatuksia ja tunteita. Teoksella pyritään vaikuttamaan yhteisöllisyyden kokemukseen. Lähtökohtana voi olla myös omakuva(itsetunto). Tällöin haetaan omia vahvuuksia tai itselle hyviä yhteisön hyväksymiä toimintatapoja tai tunteiden ilmaisua käsityön keinoin. Rakennetaan kokeilevilla tekniikoilla omakuva. Yhteisöllisenä projektina voisi olla kannanotto sen hetkiseen yleiseen ilmiöön. Pohditaan tunteita, merkityksiä ja tapahtumia ilmiön ympärillä ja tapoja kuvata niitä. Suunnitellaan ja toteutetaan yksi tai useampi tuote tai teos.

Teos voidaan asettaa julkiseen tilaan esimerkiksi kirjastoon, kaupungintaloon tai omaan kouluun.

Eteläpohjalainen esimerkki käytännön toteutuksesta

Lukujärjestyksen voi esimerkiksi palkittaa niin, että tekstiili- ja tekninen-opettajaparilla on yhtä aikaa tunnit. Käsityön opetus alkaa yhteisellä suunnittelutunnilla, jossa on paikalla sekä tekstiili- että teknisen työn opettaja oppilasryhmän kanssa. Ensimmäisellä opetuskerralla orientoidutaan oppimistehtävän tekemiseen valitun ilmiön, teeman, ongelman, vierailukäynnin tms. pohjalta. Sen jälkeen oppilaat jakautuvat (puolet/puolet) tekniikkatyöpaja-harjoituksiin sovitun pituisen jakson ajaksi. Tämän jälkeen oppilaat tekevät tarkemmat suunnitelmat (yksin tai yhdessä) työskentelystään. Oppilas voi valmistaa suunnitelmastaan pienoismallin (prototyypin), jolla hän voi testata työn ominaisuuksia ja ulkonäköä. Näiden suunnitelmien pohjalta tekstiili- ja tekninen-opettajat muodostavat ryhmät, jotka työskentelevät kummankin opettajan johdolla työn vaatimissa vaiheissa.

Oppilaiden suunnitelmissa pitää olla sekä teknisen että tekstiilityön osioita siten, ettei työturvallisuus liian suuren ryhmän vuoksi vaarannu. Odottaessa toiseen luokkaan pääsyä, oppilas pystyy hoitamaan dokumentointia ja arviointia. Ilmiön mukaisia lisätehtäviä tulisi tarjota oppilaalle tarvittaessa. Lopuksi suoritetaan arvioinnit (yksilö-, ryhmä- ja opettaja-arviointi). Oppilaalla voi olla käytössään esimerkiksi passi, johon tehdään merkintä, kun hän on kokeillut jotain työtapaa tai käyttänyt työssään jotakin materiaalia. Passista voisi olla hyötyä monimateriaalisen opiskelun seuraamisessa.

Tekstiilimateriaalit	Tekstiilikuidut, kankaan rakenne, materiaalin hoito	
Materiaalin menekin laskenta (tuotteen ja työn hinta)		
Metallinhiitusteknikoita	Pistehitsaus	
	Mig-hitsaus	
	Kaasuhiitsaus	
Metalli leikkaus	Kapaleikkuri	
	Kaarisakset	
Metallintyöstökoneiden käyttö	Kanttikone	
	Mankeli	
	Pylväsporakone	
	Metallivannesaha	
Taonta	Kylmä-kuumataonta	
	Kierteet	
Puuntyöstökoneiden käyttö	Vannesaha	
	Konelehtisaha	
	Alajyrin	
	Pylväsporakone	
	Tasohöylä	
	Sorvi	
	Hiomakone	
	Nauhahiomakone	
3D-tulostaminen		
Muovitekniologia	Tyhjiömuovaus	
	Taivutus	
	Muottienteko	
	Liimaus	

Suunnittelu	Tekninenpiirustus		
Pintakäsittely	Cad-suunnittelu		
	Maalaus		
	Petsaus		
	Öljyäminen		
	Vahaaminen		
	Polttaminen		
	Ohjelmointi, robotit		
	PVCa-liimat		
	Epoksit		
	Kuumaliimaus		
Elektroniikkatyöt	Piirilevyjen teko, piirtämällä, valottamalla tai reikälevyllä		
	Komponentit		
	Juottaminen		
	Tinaimurin nauhan käyttäminen		
	Vianetsintä		
	Kotelointi		
Työturvallisuus	Ensiapu		
	Sähkö		
	Viiltohaavat		
	Suojainten käyttö, näkö, kuulo, uv-käsittely, lämpö		
	Liuottimet, hapot, emäkset		

Luonnos, jota voi käyttää apuna kunnan tai koulun oman arviointikaavakkeen toteuttamisessa vuosiluokilla 7-9.

TYÖN JA TYÖSKENTELYN IDEOINTI & SUUNNITTELU
Kuinka ideointi ja suunnittelu toteutettiin tässä työssä? (yksin/pareittain/ryhmässä)
Kuinka se onnistui? Jos joku osuus olisi voinut mennä paremmin, miksi niin?
Mikä oli suunnittelun ja ideoinnin lähtökohta tässä työssä?
Millaisia materiaali tai tekniikkakokeiluja teit ”työpajavaiheessa”?
Teitkö edellä mainittuja kokeiluja yksin/pareittain/ryhmässä ja kuinka ne onnistuivat?
Kerro lisää mitä opit kokeiluista ja työjärjestyksistä - joutuiko muuttamaan suunnitelmaasi monta kertaa?
KÄSITYÖN TEKEMINEN
Kuinka itse käsityön tekeminen toteutettiin tässä työssä? (yksin/pareittain/ryhmässä)
Kuinka se onnistui? Jos joku osuus olisi voinut mennä paremmin, miksi niin?
Mitä tekniikoita ja materiaaleja käytit työssäsi?
Oliko joku tekniikka sinulle tässä työssä uusi? Mikä?
Oliko joku työvaihe vaikea? Mikä ja miksi?
Kuinka vaikea työvaihe lopulta onnistui työssäsi?
Muistitko pyytää opettajalta apua eri työvaiheisiin - mihin?
Mitä turvallisuustekijöitä piti ottaa huomioon eri työvaiheissa?
Missä kohden teitte vertaisarviointia ja saiko siitä puhtia työn jatkamiseen?
Kerro käsityön tekemisen eri vaiheista käsityösanastoa käyttäen ja lisää kuvia mahdollisuuksien mukaan.
Liittyikö työhönne jokin tutustuminen tai vierailu (esim. yritysvierailu, museokäynti, taide- tai tiedepohjainen kulttuurivierailu)? Kerro siitä.
Miten työssä hyödynnettiin tieto- ja viestintätekniiikkaa? Entä oppimis- ja/tai verkkoympäristöjä?

Päätöarvioinnin kriteerit arvointikaavakkeena (esimerkki).

Käsityö 7.lk päätöarvioinnin hyvän osaamisen (8) kriteerit

Oppilaan nimi ja luokka:			
Käsityön opetuksen tavoitteena on	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen	Oppilaan arvosana
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutki- maan ja kokeilemaan yritteliäästi.	Työskentely ja tuottami- nen.	Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.	
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsi- työhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan.	Kokonaisen käsityöproses- sin toteuttaminen.	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen ta- voitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana.	
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituk- senmukaisia työtapoja sekä kehittä- mään innovaatiota.	Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät.	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömen- telmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemaansa tuotteita/teoksia.	
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merk- kejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan.	Visuaalinen, materiaallinen ja teknologinen ilmaisu.	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä to- teuttaa ne suunnitelmaan perusten ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.	
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, en- nakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa.	Turvallinen työskentely.	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityö- prosessissa.	
T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa.	Tieto- ja viestintäteknolo- giset taidot. Yhteisöllinen työskentely.	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnitellussa ja valmistami- ssa sekä oman tai yhteisen käsityö-pro- sessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintä- teknologiaa.	
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsi- työn, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämäns- sään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.	Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmotta- minen arkielämässä ja yhteiskunnassa.	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.	
T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöpro- sessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa.	Valintojen tekeminen ja niiden perustelut.	Oppilas osaa perustella käsityön merkityk- sen kestäväälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.	

LIIKKUNTA

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin: http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Liikunnan kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi): <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/530525?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, liikunta: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/40570/vlk/40561/vuosi/3139969>

Luovut 2-8 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin liikunta -oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu liikunnan tavoitteet T1-T13 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

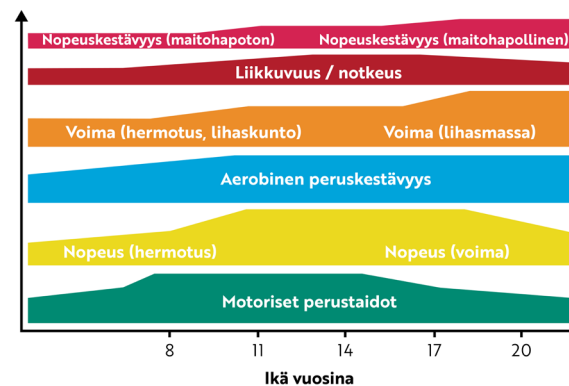
2. Liikunta eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

- Liikunnan opetuksen tärkein tehtävä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja myönteistä suhtautumista omaan kehoon.
- Liikunnan opetuksen tulee antaa oppilaille positiivisia kokemuksia.
- Tavoitteena on löytää liikunnallinen elämäntapa.
- Liikunnan integroiminen muihin oppiaineisiin tukee ajattelun kehittymistä, keskittymiskykyä ja jaksamista.

Liikunnanopetuksen painopistealueet vuosiluokilla 7-9

- Painotetaan** fyysistä aktiivisuutta, parhaansa yrittämistä sekä oma-aloitteista ja yhteisvastuullista toimintaa. Oppilaita ohjataan huomioimaan ja auttamaan toinen toisiaan sekä kantamaan vastuuta liikkumiseen liittyvistä turvallisuuseikoista.

- Liikuntataitojen kehittämisessä** edetään motorisista perustaidoista kohti liikunnan lajitaitoja. Opittuja taitoja sovelletaan erilaisissa liikuntamuodoissa ja -ympäristöissä.
- Murrosiässä nuorten fyysinen aktiivisuus usein laskee harrastusten lopettamisesta ("drop out") ja liikunnallisen leikkimisen vähentymisestä johtuen. **Tämän vuoksi opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota fyysisten ominaisuuksien, kuten kestävyden, voiman, nopeuden ja liikkuvuuden, ylläpitoon ja kehittämiseen.** Tätä painotusta tukee myös nuoren herkkyyskausi suhteessa näihin ominaisuuksiin. Keskiössä on fyysisen kunnon yhteys nuorten arkielämän toimintakykyyn.

Kuvio 1. Fyysisten ominaisuuksien herkkyyskaudet ja painopistealueet eri ikävaiheissa. (Lähde: Hakkarainen H, Härkönen A, Niemi-Nikkola K, Mäenpää P, Potinkara P, Kujala A, Jaakkola T, Kantosalo K. (toim.) (2008) Selvitysra-

portti - Urheiluvien lasten ja nuorten fyysis-motorinen harjoittelu. Nuoren Suomen, Suomen Olympiakomitean ja Suomen Valmentajien yhteisjulkaisu. Helsinki: SLU-paino.

Havaintomotoriset taidot ja kehon hahmottaminen tulevat uudelleen murrosiässä ajankohtaisiksi nuoren kehon muuttuessa

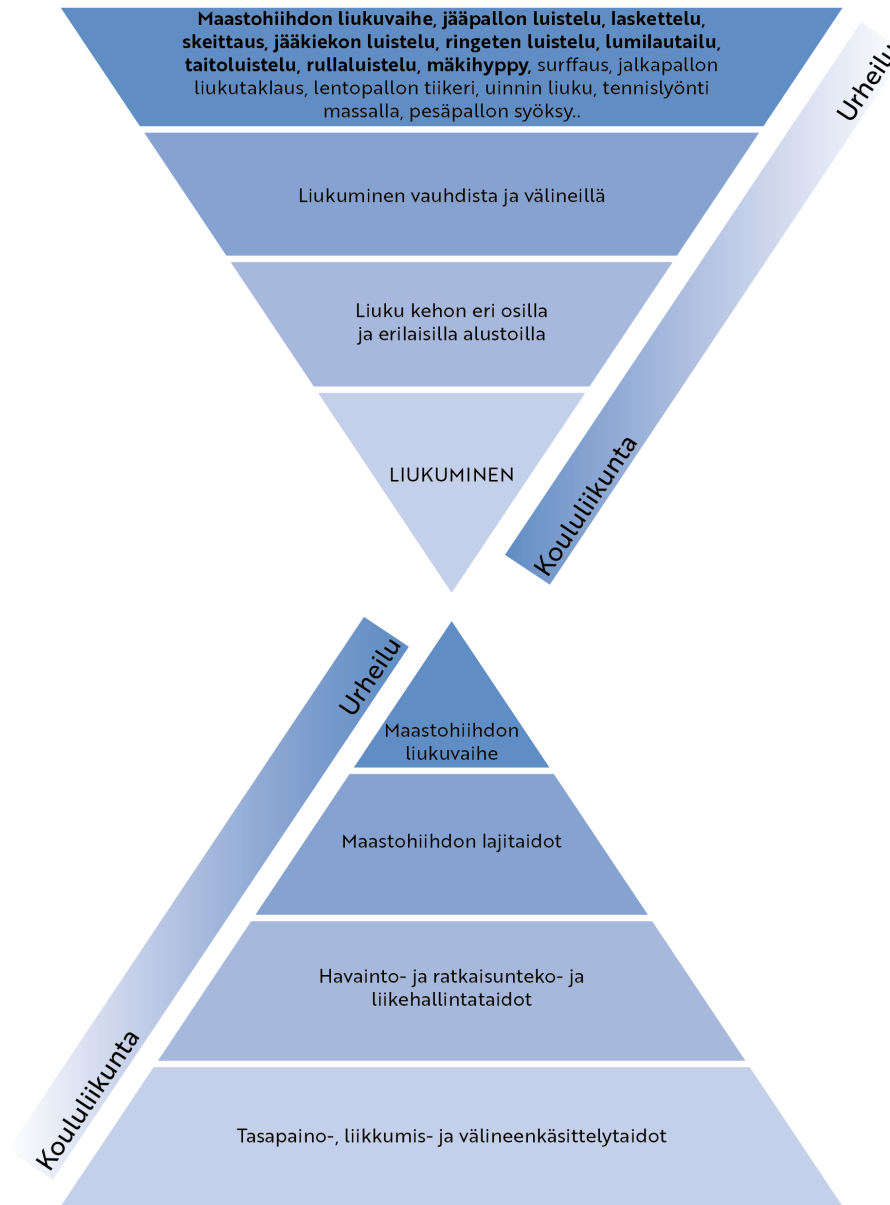
- Havaintomotoriset taidot ovat taitoja, joilla oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.
- Vaikeudet havaintomotoriikassa saattavat selittää esimerkiksi yläkoululaisen vaikeuksia oppia palloilussa tarvittavia käsittelytaitoja, muita elämässä tarvittavia välineenkäsittelytaitoja tai tilanhahmotusta.
- Kun oppilas hahmottaa kehonsa hyvin, hänen on mahdollista oppia hallitsemaan tasapainoaan ja kehonsa asentoja sekä liikkeitä niin paikallaan kuin paikasta toiseen liikkumista edellyttävissä tehtävissä. Kehonhahmotus kehittyy tehtävissä, joissa oppilas saa erilaisia tuntoaistimuksia eri puolille kehoa, esimerkiksi uinnissa, painissa tai telineillä liikuttaessa.
- Monipuoliset kehonhahmotusta harjaannuttavat tehtävät ovat tärkeitä yläkoulussa, koska murrosiän aikana oppilaan keho muuttuu merkittävästi. Hyvä kehonhahmotus ja myönteiset kokemukset omasta kehosta luovat pohjaa myönteiselle kehonkuvalle ja tukevat sitä kautta oppilaan psyykkistä hyvinvointia. Myönteiset kokemukset omasta kehosta auttavat oppilaita myös kestämään ulkonäköön kohdistuvia paineita.

Motorisista perustaidoista liikunnan lajitaitoihin

Motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) harjoittelua voidaan perustella sekä liikuntaharrastuksen jatkuvuuden että lajitaitojen saavuttamisen kannalta. Lapset ja nuoret hakeutuvat sellaisen toiminnan pariin, jossa he kokevat pärjäävänsä. Motoristen perustaitojen hallinnan kokemus toimiikin eräänlaisena porttina omaehtoisen harrastamisen pariin. Laaja perustaitojen hallinta antaa oppilaalle mahdollisuuden valita itselleen mieluisia liikuntaharrastus. Kaikkien taitojen pohjalla on ensin taidon perusmalli, jonka päälle rakentuu varsinainen lajitaito. Hyvin opittua motorista perustaitoa voidaan hyödyntää lukuisissa eri liikunta- muodoissa ja urheilulajeissa.

Liikuntataidot jäsenyivät hierarkkisesti siten, että lähtökohtana ovat motoriset perustaidot, jotka voidaan luokitella tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoihin. Motoriset perustaidot jalostuvat kohti lajitaitoja havainto-, ratkaisunteko- ja liikehallintataitojen kautta. Erilaiset pien- ja viitepelit sekä leikit ovat toimintamuotoja, joiden avulla opitaan havaitsemaan asioita, tekemään päätöksiä ja toimimaan näiden havaintojen ja päätösten mukaisesti. Aidoissa liikuntatilanteissa havainnot, ratkaisunteko ja itse liikesuoritus ovat kiinteästi kytköksissä toisiinsa.

Liukuminen on yksi esimerkki liikkumistaidosta, joka toimii perustana yllättävänkin monelle lajisuoritukselle. Tasapainoisen liukumisen hallinta mahdollistaa hyvinkin vaativat liukumiset erilaisissa tilanteissa, erilaisilla alustoilla ja eri välineitä käyttäen. Liukuminen liikkumistaitona on osa vaikkapa maastohiihdon tai luistelun harrastamisen isoa kokonaisuutta. Liukumisen yhteyttä lajitaitoihin havainnollistetaan kuviossa 2.

Kuvio 2. Motoristen perustaitojen (esim. liukuminen) yhteys erilaisiin lajitaitoihin

Lähde: Opetushallitus: OPS2016 - Liikunnan tukimateriaali,

http://www.edu.fi/download/166299_ops2016_liikunnan_tukimateriaalit.pdf

3. Arvot liikunnassa

Opimme

Oppilas on aktiivinen liikkuja ja opettaja toimii kannustajana.

Oppilas löytää elämänmittaisen tavan liikkua ja sen merkityksen terveydelle.

Tunneimme

Oppilas oppii säätämään tunneilmaisuaan eri liikuntatilanteissa ja ottamaan huomioon toiset.

Opettaja huolehtii, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia, jotka vahvistavat itsetuntoa.

Liikunta

Iloitsemme

Luodaan koko kouluun liikuntaan kannustava toimintakulttuuri.

Löydetään liikunnan aikaansaama hyvinvointitunne ja huomataan, miten liikunta lisää jaksamista koulutyössä.

Toimimme

Koulussa liikutaan reilun pelin hengessä yhdessä toisten kanssa ja toisia kannustaen.

Liikunnassa tärkeää on parhaansa yrittäminen.

4. Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

- **Tutustutaan erilaisten liikuntamuotojen harrastamismahdollisuuksiin** paikkakunnalla sekä kartutetaan tietoja ja taitoja eri lajeista, tavoitteena iloa ja virkistystä tuottavien liikuntamuotojen löytäminen. Opetuksessa on tärkeää huomioida erityisesti ne oppilaat, jotka eivät liiku aktiivisesti seurassa, ja madaltaa heidän kynnystään vapaa-ajan liikkumiseen.
- **Toimintatavoissa** korostuvat viitepelit ja erilaiset lajiharjoitteet. Huomiota kiinnitetään erityisesti fyysistä kuntoa kehittäviin harjoitteisiin, kuten kuntosaliharjoitteluun, kahvakuulaan, erilaisiin jumppiin, tanssiin ja niin edelleen.
- **Toimintaympäristönä** huomioidaan monipuolisesti vuodenajat ja koulun lähiympäristö eri liikkumistarkoituksiin. Opettaja luo turvallisen oppimisympäristön.
- **Oppilaita kannustetaan osallistumaan aktiivisesti koulun liikuntatoimintaan**, kuten välituntiliikuntaan ja kerhotoimintaan. **Oppilaat osallistuvat koulun liikuntakulttuurin kehittämiseen sekä toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen.**
 - Erilaisissa liikuntatapahtumissa järjestäjänä ja toimitsijana toimiminen, omien harrastusten esitleminen koulun harrasteliikuntapäivissä, kerhojen pitäminen pienemmille koululaisille, välituntiliikunnan järjestämiseen osallistuminen...
 - Koulun liikuntakulttuurin kehittämisessä ja suunnittelemisessa tehdään yhteistyötä alueen liikuntaseurojen, Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) sekä Koululiikuntaliiton (KLL) kanssa.
 - Liikkuva koulu -hanke on esimerkki koulun liikunnallistamisesta. PLU on Liikkuvan koulun suhteen apuna esimerkiksi hankehakemusten laatimisessa ja sparraamassa uusia kouluja aktiivisempien koulupäivien kehittämiseen mentorin roolissa.

Nivelvaiheet liikunnanopetuksessa

Fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset erityistarpeet, jotka vaikuttavat liikkumiseen ja yksilön toimintaan ryhmässä, pitää saattaa liikuntaa opettavan tietoisuuteen nivelvaiheissa (2. ja 6. luokan päättyessä). Tiedonsiirto toteutetaan kuntakohtaisen toimintatavan mukaisesti.

Seuraavassa taulukossa kuvataan nivelvaiheen perusosaamista liikunnanopetuksen osalta 6. luokan päättyessä.

Tavoitteet	Sisältöalueet	Perusosaaminen 6. luokan lopussa
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1 Fyysinen toimintakyky	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee uusia asioita rohkeasti uskaltaen epäonnistuaakin.
T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntailanteisiin sopivia ratkaisuja	S1 Fyysinen toimintakyky	Oppilas osaa suhteuttaa toimintansa tilanteeseen sopivaksi (esim. pallopeleissä tarkoituksenmukaisen paikan hakeminen pelin edistämiseksi sekä oman tekniikan korjaaminen ohjeen mukaan).
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuoden aikoina sekä eri tilanteissa	S1 Fyysinen toimintakyky	<p>Staattinen ja dynaaminen tasapaino</p> <ul style="list-style-type: none"> • liukuminen esimerkiksi suksilla ja luistimilla • raajojen koukistaminen ja ojentaminen ohjeiden mukaan • riipunnat ja erilaiset liikkeet telineillä (myös pää alaspäin) • käsien varassa tehtävät liikkeet (esim käsilläseisonta/käsilläseisontakuperkeikka ja kärrynpyörä) <p>Liikkumistaidot</p> <ul style="list-style-type: none"> • juoksuvauhdin säätäminen tilanteeseen sopivaksi (esim. pallopelit) • rytmisissä liikkuminen (musiikkiliikunta) • eri liikkumistaitojen (loikkaaminen, laukkaaminen, konkkaaminen, hyppääminen, juokseminen...) yhdisteleminen • liikesarjat (esim. pituushyppy, musiikkiliikunnan sarjat, telinevoimistelun hyppy trampetilta, parkour, koripallon layup...) • liikkuminen eri ympäristöissä (esim. suunnistus) • kiipeileminen sekä alastulo ja pudottautuminen
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuoden aikoina erilaisissa tilanteissa.	S1 Fyysinen toimintakyky	<p>Välineenkäsittelytaidot</p> <ul style="list-style-type: none"> • liikkeen ja välineenkäsittelyn yhdistäminen • esim. keihäänheitto, kuulantöytä, kuljettaminen salibandyssä, pesäpallossa liikkuminen palloa kohti - kiinniottaminen - heittäminen, sulkapallon lyöminen, koripallon kuljettaminen...
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1 Fyysinen toimintakyky	Onko lapsen fyysinen toimintakyky riittävällä tasolla arkielämän toimintakyvyn kannalta? Arvioinnin pohjana voi käyttää Move!-mittauksia.
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä	S1 Fyysinen toimintakyky	Oppilas hallitsee perusuimataidon eli 50 metriä kahta uintitapaa esim. selkäkroolia, rintauintia tai krooliuintia käyttäen ja 5 metrin sukellus pinnan alla. Kuudennella luokalla tavoitteena Pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen uimataito: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 m, josta 50 m selkäuintia.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikunta tunneilla	S1 Fyysinen toimintakyky	Oppilaalla on mukanaan oikeanlaiset varusteet liikuntatunneilla. Oppilas osaa ottaa huomioon liikuntaturvallisuuden eri ympäristöissä.
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen	S2 Sosiaalinen toimintakyky	Oppilas käyttäytyy toisia kohtaan ystävällisesti, rehellisesti ja kannustaen sekä antaa muille työrauhan. Oppilas osaa siirtyä liikunnan suorituspaikoille liikennesääntöjä noudattaen ja opettajan ohjeita kuullen.
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S3 Sosiaalinen toimintakyky	Oppilas huolehtii omista ja yhteisistä välineistä. Oppilas osaa neuvotella pelin säännöistä ja auttaa toista eri liikuntatilanteissa.
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja	S3 Psykkinen toimintakyky	Oppilas osaa työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 huolehtii siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3 Psykkinen toimintakyky	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

5. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 7-9

Liikunnalle ominaisia ohjauksen ja tuen tapoja (sama kaikille vuosiluokille 1-9)

Sosiaalisen toimintakivyn alue:

Oppilaiden yhdessä toimimista, myönteisiä asenteita ja kannustavaa ilmapiiriä tuetaan liikuntatunneilla mm. seuraavilla keinoilla:

- **Ennakointi:** Liikuntatunnin suunnittelussa huomioidaan ryhmän työskentelyilmapiiriin ja sosiaaliseen toimintakivyn vaikuttavat tekijät. Esimerkiksi joukkueiden ja parien muodostaminen, ohjeiden antamisen suunta ja paikka tai tehtävien järjestys tunnilla suunnitellaan sellaiseksi, että ne tukevat oppilaan itsehallinta- ja yhteistyötaitojen kehittymistä.
- **Tavoite esille:** Liikuntatunnilla oppilaille ilmaistaan selkeästi tunnin sosiaalinen tavoite; työtavat ja sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteen toteutumista; palautetta annetaan sosiaalisen tavoitteen suunnassa.

- **Osallisuus:** Opettajan tehtävänä on varmistaa, että jokainen oppilas liikuntaryhmässä voi kokea osallisuutta (= pystyy konkreettisesti osallistumaan liikuntaan, pystyy vaikuttamaan itseään koskeviin asioihin). Osallisuutta tuetaan tehtävillä, jotka vastaavat oppilaan toimintakivyn (ovat riittävän haasteellisia, mutta mahdollistavat onnistumisen) sekä tehtävillä, joissa jokaisella osallistujalla on merkittävä rooli (esim. pelipaikat). Osallisuutta eivät tue tehtävät, joissa oppilas eriytetään pois ryhmästä tai jotka eivät tarjoa riittävästi haastetta (esim. mene kävelemään, kun et voi osallistua).
- **Kuulluksi tuleminen:** Opettaja huomaa jokaisen oppilaan liikuntatunnilla, puhuttelee oppilasta nimellä ja kuuntelee, mitä oppilaalla on sanottavanaan: opettaja suhtautuu oppilaan aloitteisiin ja viesteihin myönteisesti ja ottaa ne vakavasti (ei vähättele oppilaan kokemusta; osoittaa arvostavansa sitä, että oppilas tuo ajatuksiaan ja mielipiteitään esille; pyrkii yhdessä oppilaan/oppilaiden kanssa ratkaisemaan esille nousseen epäkohdan)
- **Myönteinen palaute ja viestintä:** Opettaja osoittaa hyväksyntää ja antaa myönteistä palautetta oppilaan toiminnasta (esimerkiksi kaverin kannustamisesta ja

reilusta toiminnasta annetaan positiivista palautetta yrittämisen ja onnistumisen lisäksi)

- **Puuttuminen:** Opettaja puuttuu liikuntatunneilla havaitsemaansa kiusaamiseen ja syrjimiseen sekä kielteiseen viestintään ja toimintaan systemaattisesti. Selkeät pelisäännöt ja rutiinit, joista pidetään kiinni, lisäävät turvallisuuden tunnetta.
- **Yhdessä toimiminen:** Oppilaat työskentelevät vaihtuvissa, mutta turvallisisissa pienryhmissä; liikuntatunneilla on tilaa työskennellä myös itsenäisesti. Jos oppilas saa valita itse työskentelyryhmänsä, -joukkueensa tai parinsa, tulee huolehtia siitä, että ketään ei aseteta julkisen arvioinnin ja sosiaalisen vertailun kohteeksi. Ns. huu-tojakoa tai poikien/tyttöjen hakua paritanssitunneilla tulee välttää, sillä näillä menetelmillä ei tueta kaikkien oppilaitten koettua pätevyyttä liikunnassa (huonoin jää viimeiseksi, kömpelön tai syrjityn parina ei haluta olla).

Psykkisen toimintakyvyn alue:

Jokaiselle oppilaalle pyritään saamaan tunne siitä, että hän on riittävän hyvä liikunnassa. Tämä onnistuu yksilöllisen, kannustavan palautteen avulla sekä vaikuttamalla liikuntaryhmän ilmapiiiriin ja vuorovaikutukseen. Liikuntatunneilta on syytä kitkeä kaikenlainen kiusaaminen ja toisten suoritusten vähättely pois. Sellaisten työtapojen käyttämistä, joissa yksi oppilas joutuu toisten tarkkailun ja arvioinnin kohteeksi, ei tule käyttää (esim. niin kutsuttu huutojako tai yksin tekeminen muiden arvioidessa). Tulevista tilanteista kertominen oppilaalle voi edistää oppimista vähentämällä esimerkiksi pelkoja ja lisäämällä innostavaa odotusta. Oppilaan pätevyuden kokemista sekä halua ja innostusta harjoitella tuetaan liikuntatunneilla seuraavasti:

- **Onnistumisen kokemukset:** Liikuntatehtävät valitaan siten, että oppilaalla on mahdollisuus kokea onnistumista ja ylittää itselleen sopivia haasteita. Opettaja osoittaa arvostavansa jokaista onnistumista saman verran (esim. kuperkeikassa onnistuminen on yhtä arvokasta kuin voltin tekeminen).
- **Huomaaminen ja hyväksyntä:** Opettaja osoittaa hyväksyntää huomaamalla jokaisen oppilaan, keskustelemalla ja antamalla oppilaalle myönteistä palautetta.
- **Vastuun antaminen:** Opettaja osoittaa luottamusta oppilasta kohtaan antamalla hänelle erilaisia vastuutehtäviä, esimerkiksi välineistä tai suorituspaikoista huolehtiminen, itsenäinen harjoittelu ja valintojen tekeminen sekä oppilastoverin avustaminen liikuntatunnilla.

Oppilaan taitoa kohdistaa ja ylläpitää tarkkaavaisuutta tavoitteen mukaisessa toiminnassa voidaan tukea liikuntatunneilla seuraavilla keinoilla:

- **Selkeä oppimisympäristö:** Liikuntapaikasta karsitaan ylimääräiset ärsykkeet. Esillä pidetään vain niitä liikuntavälineitä, joita tavoitteen mukaisessa toiminnassa tarvitaan.
- **Rutiinit:** Liikuntatunnit alkavat ja päättyvät selkeästi. Ohjeet harjoitukseen annetaan siten, että oppilailla on mahdollisuus rauhoittua kuuntelemaan. Rauhoittumista auttavat lattialla istuminen tai rivin muodostaminen seinän viereen tai selkeästi merkitylle viivalle. Liikunta-

tuntiin sisällytetään uuden sisällön lisäksi myös oppilaalle tuttuja tehtäviä, leikkejä ja pelejä.

- **Huomion kiinnittäminen oleelliseen:** Toimintaohjeet annetaan lyhyesti ja korostaen toiminnan kannalta oleellisia seikkoja esimerkiksi näyttämällä, kuvien avulla tai toistamalla ydinasiat. Liikesuoritusta näytettäessä oppilaalle ilmaistaan selkeästi, mitä kohtaa suorituksesta hänen tulee erityisesti tarkkailla.
- **Ymmärtämisen varmistaminen:** Oppilasta voi pyytää kertomaan omin sanoin kuulemansa ohjeet.
- **Myönteinen palaute ja viestintä:** Oppilaan tavoitteen mukaisesta toiminnasta annetaan myönteistä palautetta ja tarkkaavaisuuden pulmiin reagoidaan antamalla selkeä myönteinen toimintaohje kiellon tai moitteen sijasta.

Fyysisen toimintakyvyn alue:

Liikuntataidoilla on havaittu olevan merkitystä oppilaan fyysiseen aktiivisuuteen sekä liikuntatunneilla että vapaa-ajalla. Fyysinen aktiivisuus puolestaan edistää liikuntataitojen oppimista. On jonkin verran tutkimusnäyttöä siitä, että oppilaan osallisuutta ja autonomiaa tukevien oppilaslähtöisten työtapojen käyttäminen liikuntatunneilla voi lisätä sekä taitavien että tukea tarvitsevien oppilaiden fyysistä aktiivisuutta verrattuna opettaja-johtoisten työtapojen käyttämiseen. Viitteitä on siitä, että tämä pätee niin esiopetuksessa kuin perusopetuksen yläluokillakin. Oppilaskeskeisten työtapojen rinnalla fyysistä aktiivisuutta edistää opettajan aktiivinen läsnäolo ja kannustava palaute, jotka ylläpitävät oppilaan tavoitteenmukaiseen toimintaan osallistumista. Oppilaskeskeisiä työtapoja ovat sellaiset, joissa oppilas saa itse valita tehtäviä ja suorittaa niitä omaan tahtiinsa.

Fyysistä aktiivisuutta tuetaan esimerkiksi seuraavilla menetelmillä:

- **Tehtäväpistetyöskentely:** Opettaja voi toteuttaa tällaisen työskentelyn laatimalla itse tai oppilaiden kanssa liikuntaympäristöön erilaisia tehtäväpisteitä, joissa oppilaat harjoittelevat liikuntatehtäviä itsenäisesti tai pienryhmissä. Tehtäväpistettä voidaan vaihtaa opettajan merkistä opettajan päättämässä järjestyksessä tai op-

pilas voi vapaasti valita, mitä taitoa hän harjoittelee ja kuinka kauan.

- **Valinnan mahdollisuudet:** Oppilaan mahdollisuuksia vaikuttaa liikuntatunnin sisältöihin, suorituspaikkoihin tai harjoittelun keston tuetaan.
- **Turvallisuuden varmistaminen:** Pelko vähentää fyysistä aktiivisuutta liikuntatunneilla. Opettajan tulee varmistaa, että tehtävien harjoittelu on oppilaalle fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallista. Turvallisuutta edistetään opettajan aktiivisella ohjauksella, valitsemalla liikuntapaikat ja välineet oppilaan taitoja vastaaviksi, käyttämällä avustusta ja pehmusteita tarvittaessa, ryhmittelemällä oppilaat tarkoituksenmukaisesti sekä kiinnittämällä huomiota kannustavaan ilmapiiriin tunnilla.

Oppilaita, joille taitojen oppiminen on haasteellista, voi tukea seuraavasti:

- **Havaitsemisen tukeminen:** Taitojen oppiminen on usein haastavaa puutteellisen kehon hahmotuksen tai havaitsemisen ongelmien vuoksi. Liikuntataidon ydin-kohtien havaitsemista voi tukea sanoittamalla suoritusta (esim. vasen jalka eteen, oikea käsi taakse), konkretisoidulla liikeratoja välineiden avulla (esim. piirretyt askelmerkit, naru, jonka yli hypättävä) tai yhdessä tekemällä (opettaja tai oppilastoveri tekee liikkeen samanaikaisesti ja samansuuntaisesti).
- **Sopivat välineet:** Oppilas, joka tarvitsee tukea liikuntataitojen oppimisessa, hyötyy erityisesti hänelle sopivista liikuntavälineistä. Esimerkiksi kunnolliset ja sopivan kokoiset sukset tai luistimet helpottavat oppimista huomattavasti verrattuna siihen, että sukset ovat liian pitkät tai luistimet eivät anna tukea nilkoille. Pallopeleissä voi valita erikokoisia mailoja ja palloja oppilaan taitotason mukaisesti.
- **Apuvälineiden käyttäminen:** Liikkumisrajoitteisilla oppilailla erilaiset liikuntaan suunnitellut soveltavan liikunnan välineet tekevät liikuntaan osallistumisesta mahdollista ja miellyttävää. Esimerkiksi pelaamiseen suunniteltu pyörätuoli on huomattavasti arkikäyttöön valmistettua tuolia ketterämpi (vertaa: kumisappaat vai sisäpelikengät koripallotunnilla). Tasa-arvoisen osal-

listumisen tukemiseksi tarkoituksenmukaisiin liikuntavälineisiin tulee kiinnittää huomiota. Liikkumiseen tarkoitettuja toimintavälineitä on mahdollisuus lainata oppilaalle esimerkiksi www.valineet.fi -palvelusta.

- **Avustaminen:** Liikuntasuoritusta voi avustaa tukemalla oppilasta käsillä tai käyttämällä avustamisessa apuvälineitä, esimerkiksi luistelutuki tai kevyt tuoli avustaa pystyssä pysymistä jäällä.
- **Tunnin rakenne ja harjoitusten järjestys:** Fyysiseltä rasitukseltaan vaihteleva liikuntatunti tukee erilaisen toimintakyvyn omaavien oppilaiden osallistumista. Uusien ja ennestään tuttujen harjoitteiden vuorottelu rytmittää tuntia ja tukee tarkkaavaisuuden ylläpitämisessä.
- **Runsaasti toimintaa ja aikaa oppimiselle:** Taitojen oppiminen vaatii aikaa, joten liikuntatuntien tulee olla toiminnallisia ja oppilaille tulee antaa riittävästi aikaa harjoitella tavoitteena olevia taitoja. Palaute auttaa oppimista, mutta sitä kannattaa antaa vain yhdestä asiasta kerrallaan.

6. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Liikunnassa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

7. Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 7-9

- Opettaja havainnoi oppilaan kehittymistä, oppimista ja työskentelyä ja antaa oppilaalle suullista palautetta.

- Oppilaita ohjataan itsearviointiin.
- Liikunta arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.
- Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso liikunnan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin.
- Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2–6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7–10), joten fyysisten kuntoominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena.
- Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina.
- Kilpailumenestys tai harrastuneisuus ei ole arviointikriteeri. Arviointi perustuu liikuntaan koulussa.

8. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T13
8	T1-T13
9	T1-T13

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosi- luokkai- tus
Fyysinen toimintakyky					
<p>T1: Kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L3</p>	<p>S1</p>	<p>S1 Fyysinen toimintakyky:</p> <p>Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotoitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehitettäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikku- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.</p> <p>Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksiin. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantarjestelmä Move!n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p> <p>Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.</p>	<p>T1, vuosiluokat 7-9</p> <p>S1 Fyysinen toimintakyky:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan, esimerkiksi jonottamista vähentämällä. Oppilaan oma vastuu liikunta-aktiivisuuden ja yritteliäisyyden määrästä kasvaa iän myötä. 	<p>Vuosi- luokat 7-9</p> <p>T1-T13</p>
<p>T2: Ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L4</p>	<p>S1</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkäratoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoittelu koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keino ilmaista itseään.</p>	<p>T2, vuosiluokat 7-9</p> <p>S1 Fyysinen toimintakyky:</p> <ul style="list-style-type: none"> Havaintomotorisia taitoja voidaan harjaanuttaa esimerkiksi suunnistamalla, pallopeleillä, tanssien, joogaten ja kuntosaliharjoittelulla. Oppilas oppii esim. pallopeleissä hakemaan taroituksenmukaista paikkaa pelin edistämiseksi tai korjaamaan omaa tekniikkaansa ohjeen mukaan. 		
<p>T3: Ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3</p>	<p>S1</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajesittelyt ja näytetunnit.</p>	<p>T3, vuosiluokat 7-9</p> <p>S1 Fyysinen toimintakyky:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tasapainoa kehittävät voimistelu erilaisilla välineillä, kehonhallintaharjoitteet, kuten kärrynpyörä, taitoluistelu ja jääpelit, hiihto ja laskettelu sekä pallopelit. Liikkumistaitoja kehittävät esimerkiksi parkour, circuit, pallopelit, suunnistus ja frisbeegolf. <p>Ideoitu löytyä:</p> <ul style="list-style-type: none"> http://www.innostunliikkumaan.fi/ http://www.skillilataamo.fi/ http://www.suunnittelenliikuntaa.fi http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista 		

<p>T4: Ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3</p>	<p>SI</p>		<p>L4 Monilukutaito Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstiä luki- ja lukutaitoa eri ympäristöissä. Tällaisia erilaisissa ympäristöissä tapahtuvia lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä ja erottelmaan oleelliset epäoleellisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden mukaan. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien pohjalta</p>	<p>T4, vuosiluokat 7-9 SI Fyysinen toimintakyky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Välinekäsittelyn taidot ovat vierittäminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen sekä kuljettaminen käsillä ja jaloilla. Hyviä lajeja näiden taitojen harjoitteluun ovat esimerkiksi koripallo, lentopallo, jalkapallo, pesäpallo, salibandy, sulkapallo, tennis, ultimate, käsipallo ja lippupallo/soikeapallo. ▪ Palloilun lajiliittojen sivuilta löytyy erinomaisia materiaaleja viitepeleihin sekä erilaisten välineenkäsittelytaitojen kehittämiseen. 	
<p>Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet</p>	<p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin</p>	<p>Vuosi- luokkaisu- tus</p>
<p>T5: Kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyttä ja liikkuvuutta</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3</p>	<p>SI</p>		<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>T5, vuosiluokat 7-9 SI Fyysinen toimintakyky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kestävyys harjaantuu esimerkiksi perusliikunnassa (eripituiset juoksumatkat), musiikkiliikunnassa, pallopeleissä ja uinnissa. ▪ Voimaa harjaannutetaan edelleen oman kehon painoa kannatteleamalla, mutta myös välineillä, jotka lisäävät vastusta; esimerkkeinä kuminauha, kuntopallo ja kevyet lisäpainot. Myös uinti ja kiipeily harjaannuttavat lihasvoimaa. ▪ Nopeus kehittyy muun muassa perusliikunnassa, palloilussa ja kamppailulajeissa. Murrosikäiselle ovat kehon muuttumisen vuoksi tärkeitä myös ketteryyss- ja koordinaatioharjoitukset, esimerkiksi askeltikkaat, pukkihyppely, reaktiolähdöt tai koulupaini. ▪ Liikkuvuutta harjoitetaan alku- ja loppuverryttelyillä liikuntatunneilla. Tutustutetaan oppilaat monipuolisesti venyttelyyn sekä erilaisiin kehonhuoltomenetelmiin. <p>Ideoita löytää:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.tervekoululainen.fi/ ▪ http://www.terveurheilija.fi/ 	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosi- luokkaisu
<p>T6: Vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3</p>	<p>SI</p>		<p>L6 Työelämäntaidot ja yrittäjyys Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelu yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.</p>	<p>T6, vuosiluokat 7-9 SI Fyysinen toimintakyky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uimataito on Pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selkäuintia. Syvennetään uimataitoa: selkäkrooli, rintauinti ja krooliuinti. ▪ Uintitaitoa kehittää myös pelailu, kuten vesipallo, vesikoris tai lentopallo syvässä päässä, samoin kuin vesijuoksu, vesijumppa, vesikuntopiiri tai vesiestera- ▪ Vesipelastustaitojen rooli kasvaa yläkoululaisilla. Itsensä pelastamista voi harjoittaa esim. vedenpoljen- nalla ja skullauksella (skulling) sekä vaatteet päällä veteen hyppäämällä. Toisen pelastamista vedestä apuvälineitä käyttäen voidaan harjoitella esimerkiksi kylkiuiden. Lisäksi voidaan harjoitella pelastusotteita ja altaasta ylös nostamista sekä Suomen uima- ja hengenpelastusliiton (SUH ry) hengenpelastajan testiuintia. <p>Ideota löytää:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkohtaiset tavoitteet ja sisällöt ▪ http://moniviestin.jyu.fi ▪ http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista 	<p>Vuosi- luokat 7-9 TI-T13</p>
<p>T7: Ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan.</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3, L6, L7</p>	<p>SI</p>		<p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.</p>	<p>T7, vuosiluokat 7-9 SI Fyysinen toimintakyky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla. ▪ Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä. 	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosi- luokkaisu
<p>Sosiaalinen toimintakyky</p> <p>T8: Ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelmään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L6, L7</p>	<p>S2</p>	<p>S2 Sosiaalinen toimintakyky:</p> <p>Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.</p>		<p>T8, vuosiluokat 7-9</p> <p>S2 Sosiaalinen toimintakyky:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ohjataan oppilasta kohteliaaseen, ystävälliseen ja vastuulliseen käytökseen tasapuolisesti kaikkia kohtaan, ryhmän jäsenistä huolehtien. Oppilasta ohjataan antamaan rakentavaa vertaispalautetta. Oppilas osaa suhteuttaa taitonsa siten, että muutkin pääsevät peliin mukaan. Omien taitojensa salliessa oppilas kykenee toimimaan myös apuopettajana. 	<p>Vuosi- luokat 7-9 T1-T13</p>
<p>T9: Ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L6, L7</p>	<p>S2</p>			<p>T9, vuosiluokat 7-9</p> <p>S2 Sosiaalinen toimintakyky:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ohjataan oppilaita ottamaan vastuuta yhteisistä asioista, esimerkiksi tunnin järjestelyistä (välineet ym.) ja suunnittelusta vastaamalla. Annetaan oppilaiden itse sopia ja soveltaa sääntöjä; toverituomarointi. Kannustetaan oppilaita kehittämään itse leikkejä ja pelejä. 	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Esimerkkejä laaja-alaisen osaamisen tavoitteista	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin liittyviin sisältöalueisiin	Vuosi- luokkai- tus
Psyykkinen toimintakyky			S3 Psyykkinen toimintakyky:		T10, vuosiluokat 7-9	Vuosi- luokat 7-9
T10: Kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikunta- muodoissa.			S3 Psyykkinen toimintakyky: ▪ Oppilaita ohjataan oma-aloitteiseen, yhteisvastuulliseen toimintaan, turvallisuuteen ja toiset huomioivaan käyttäytymiseen.	TI-T13
T11: Huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3				T11, vuosiluokat 7-9 S3 Psyykkinen toimintakyky: Tuetaan oppilaan myönteisiä kokemuksia: ▪ omasta kehosta: esimerkiksi voimistelu, yleisurheilu, koulupaini, tanssi, jooga, parkour ▪ omasta pätevyydestä: esimerkiksi sopivan tasoisten tehtävien tarjoaminen jokaiselle (eriyttäminen) ▪ yhteisöllisyydestä: esimerkiksi kannustaminen, joukkuehenki ja oman osaamisen jakaminen kannustavasti ▪ turvallisuuden tunteesta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta. ▪ Annetaan oppilaalle mahdollisuus esteettisiin haavaintoihin ja kokemuksiin sekä mahdollisuus ilmaista itseään kehollisesti.	

<p>T12: Auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3</p>	<p>S3</p>			<p>T12, vuosiluokat 7-9 S3 Psykkinen toimintakyky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Toimintakyvyn mittaamiseen ja kannustavaan palauteantoon on kehitetty Move!-mittaristo. Tulosten raportointi on pakollista 8. luokalla, ja mittaristoa voidaan käyttää edistymisen seurantaan myös muilla luokilla. Koulukohtaisesti on tärkeää sopia käytänteitä liikuntaa opettavien opettajien ja terveydenhoitajan kesken. ▪ Lisätietoja: http://www.edu.fi/move 	
<p>T13: Tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L3</p>	<p>S3</p>			<p>T13, vuosiluokat 7-9 S3 Psykkinen toimintakyky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Annetaan oppilaille tietoa hyvinvoinnista ja kokemuksia erilaisista tavoista harrastaa liikuntaa, jotta kukin voi löytää itselleen sopivimman tavan rentoutua, virkistyä ja kokea myönteisiä tunteita. 	
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>					

K O t i
T A L O u S

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Kotitalouden kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/502086>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, kotitalous:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/39923/vlk/40024/vuosi/3435924>

Luovut 2-7 perustuvat eteläpohjalaisiin linjauksiin kotitalous-oppiaineessa. Lisäksi taulukkoon on koostettu kotitalouden tavoitteet T1-T13 ja niihin liittyvät sisältöalueet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat vuosiluokilla 7-9. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisuus on **SINISESSÄ OSIOSSA**. Taulukon **RUSKEAAN OSIOON** on koottu tavoitteisiin liittyviin sisältöihin tehdyt eteläpohjalaiset tarkennukset sekä vuosiluokkaistus.

2. Kotitalous eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

Kotitalouden maakunnallisessa opetussuunnitelmassa nostetaan esille muutamia maakunnallisia painotuksia opetussuunnitelman perusteiden tueksi. Opetussuunnitelman perusteiden kotitalous-oppiaineen sisältöjä ja tavoitteita täydennetään paikallisesti mahdollisuuksien mukaan maakunnalliset painotukset huomioiden. Maakunnallisesti on linjattu, että kaikille yhteinen kotitalous toteutuu 7. luokalla. Opetussuunnitelman perusteista nostetaan maakunnallisesti esille kolme pääteemaa, jotka muodostavat perustan eteläpohjalaiselle kotitalouden opiskelulle: yhteiskunnan aktiivinen jäsenyys, oppimisen ilo sekä monipuolinen kotitaloudellinen ajattelu ja osaaminen.

Yhteiskunnan aktiivinen jäsen	Oppimisen ilo	Monipuolinen kotitaloudellinen ajattelu ja osaaminen
Toiminnallisuus Yritteliäisyys Vastuullisuus Taloudellisuus	Tiedot ja taidot kokonaisuudeksi	Arjen hallinta
Kanssaihmisistä huolta pitäminen	Syy-seuraussuhteiden ymmärtäminen	Kestävä elämäntapa
Yhdessä eläminen ja vuorovaikutus	Tiedon sovellus toiminnaksi	

Eteläpohjalaisen kotitalousopetuksen pääteemat

Kotitalous-oppiaineessa on moninaiset mahdollisuudet vahvistaa ja rakentaa maakuntaidentiteettiä. Tämän voi toteuttaa esimerkiksi tutustumalla paikalliseen ruoan alkutuotantoon ja

elintarviketeollisuuteen sekä opiskelemalla alueellista ruoka- ja tapakulttuuria. Etelä-Pohjanmaa muodostaa ruokamaakunta-alueen, josta käytetään nimitystä Ruokaprovinssi, koska alueella tuotetaan merkittävä osa (14 %) koko Suomen maatalous- ja elintarviketuotannosta. Ruokaprovinssia kehittävät julkiset organisaatiot ja muut yleishyödylliset tahot (www.ruokaprovinssi.fi). Kotitalousopetuksella on tärkeä tehtävä olla lisäämässä nuorten tietoisuutta ja arvostusta maakuntamme ruokatuotannossa sekä siihen liittyvästä osaamisesta.

Laaja-alaisena oppiaineena kotitaloudessa korostuu myös yrittäjämäinen toimintatapa. Kotitaloudessa yrittäjämäinen toimintatapa kannustaa yhteisöllisyyteen yhteistyötaitoja vahvistamalla. Oppilaita rohkaistaan ja kannustetaan itsensä ilmaisemiseen sekä mielipiteiden perustelemiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaan vastuunottoon omasta toiminnastaan. Yrittäjämäistä toimintatapaa tukee myös oppilaan osallisuus kotitalouden eri toiminnoissa ja oppimistilanteiden suunnittelussa. Oppilaat osallistetaan mahdollisuuksien mukaan oman toiminnan ja työskentelyn suunnitteluun, kehittämiseen sekä arviointiin. Tämä edistää oppilaiden vastuuntuntoa ja oppimisen omistajuutta.

Kotitalouden opetus alakoulussa

On tärkeää, että oppilaille on mahdollisuus olla osallisina päättämässä omista asioistaan ja valinnoistaan. Kotitalouden opetus alakoulussa tukee luontaisesti kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Kotitalous on monipuolinen ja laaja-alainen oppi-

aine, jonka opetus ei välttämättä vaadi keittiötiloja tai kotitalousluokkaa. Mikäli kunta/koulu tarjoaa alakoulussa kotitaloutta valinnaisena oppiaineena, on tarkoituksenmukaista opettaa kotitalouden aihealueita, jotka vastaavat oppilaan omaa kehitystasoa – ei siirtää kaikille yhteisen kotitalouden sisältöjä suoraan alakouluun. Näin kotitalouden jatkumo ja ehjä oppimispolku taataan alakoulusta lähtien. Tästä on etua nivelvaiheessa, jolloin oppimisympäristö, opettaja ja oppiaine ovat tuttuja yläkouluun siirryttäessä.

Kotitalouden valinnaisuus yläkouluissa

Kotitalouden valinnainen opetus yläkouluissa jatkaa luontevasti kaikille yhteisen kotitalouden aihesisältöjen käsittelyä syventäen ja laajentaen. Valinnaisen opetuksen tavoitteet ja sisällöt suunnitellaan koulukohtaisesti siten, että ne muodostavat jatkumon kaikille yhteisen kotitalouden opiskelun jälkeen. Valinnaisen kotitalouden opiskelun tulee tukea kokonaisvaltaisen kotitaloudellisen ajattelun sekä tietojen ja taitojen kehittymistä. Opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen tulee tukea monipuolista kotitaloudellista osaamista siten, että oppilaiden tulevaisuuden tarpeet huomioidaan. Yhteistyö eri oppiaineiden ja yhteistyötahtojen kanssa tukee ja laajentaa kotitalouden opetuksen sisältöjä. Tukimateriaalia koulukohtaisen opetussuunnitelman tueksi eri vuosiluokille löytyy osoitteesta: http://www.edu.fi/perusopetus/kotitalous/ops2016_kotitalouden_tukimateriaalit.

3. Arvot kotitaloudessa

Opimme

Kotitaloudessa oppilas on aina aktiivinen oppija sekä yksilönä että ryhmässä. Opetuksessa oppilaan kannustaminen käy luontevasti. Kotitalous antaa mahdollisuuden opiskella eri tavoin sekä mahdollistaa elinikäisen oppimisen jatkumon myös koulun ulkopuolella.

Tunnettemme

Kaikki kotitalouden sisältöalueet vahvistavat elämäntaitoja yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaiden erilaiset vahvuudet tukevat koko ryhmän toimintaa. Erilaiset oppimiskokemukset kehittävät oppilaan tervettä itsetuntoa.

Kotitalous

Iloitsemme

Kotitaloudessa koetaan oppimisen iloa yksin ja yhdessä tekemällä. Toiminnan tulos on usein konkreettinen, eri aistein koettavissa. Oppiaineen sisällöt ovat oppilaan arkeen kuuluvia asioita, mikä luo turvallisuutta ja ilon aiheita myös elämään koulun ulkopuolella.

Toimimme

Kotitalouden opiskelu on jatkuvaa vuorovaikutusta. Yhteistyötaitojen harjoittelu on kotitalousopetuksen arkipäivää. Neuvottelu, sopimusten tekeminen ja ongelmien ratkaisut ovat olennainen osa työskentelyä. Tuntikokonaisuus on aina urakka, joka on vietävä loppuun sisukkaasti ja tavoitteiden mukaan. Jokaisella on tärkeä rooli työn loppuun saattamisessa.

4. Kotitalouden oppimisympäristöihin ja työtöihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppimisympäristöinä ja yhteistyötahoina kannattaa hyödyntää mahdollisuuksien mukaan paikallisia yrityksiä ja sidosryhmiä, esimerkiksi kauppoja, maatiloja, jätehuoltoa ja erilaisia yhdistyksiä. Kotitalouden opetuksen oppimisympäristöinä käytetään opetussisältöihin sopivia ja tarkoituksenmukaisia tiloja ja paikkoja eri oppijoiden ikäkauden ja kehitystason mukaan.

5. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Kotitalouden opetuksen eriyttämisessä on tärkeää, että tavoitteet ja sisällöt valitaan siten, että ne tukevat erityisesti oppilaan elämänhallinnallisia taitoja henkilökohtaisella tasolla. Oppimisen tavoitteet ja sisällöt suunnitellaan oppilaskohtaisesti, jolloin myös yksilöllinen taso ja tarpeet otetaan huomioon. Kotitalouden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet ovat laajoja kokonaisuuksia, joista valitaan aihealueita supistaen tai laajentaen oppilaan tarpeita vastaavat kokonaisuudet.

Oppilaan kotitalouden opiskelun tuen suunnittelussa käytetään moniammatillista yhteistyötä.

Kotitaloudessa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

6. Oppilaan oppimisen arviointi kotitaloudessa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen ja kehittymisen kannalta on tärkeää, että erilaisissa oppimistilanteissa annetaan sekä kannustavaa että ohjaavaa palautetta. Palautteella on tärkeä merkitys oppimisprosessissa ja oppilaan itsetunnon kehittämisessä. Palaute kasvattaa vastuuntuntoa. Opettajan antaman palautteen sekä itse- ja vertaisarvioinnin avulla oppilas oppii hahmottamaan itsensä oppijana sekä havaitsemaan omat vahvuutensa, kehittämiskohteensa sekä tapansa oppia. Oppilaan oppimisen reflektointia voidaan tukea käyttämällä esimerkiksi oppimispäiväkirjaa osana tuntityöskentelyä.

Monipuolisia arviointikeinoja ovat esimerkiksi havainnointi, arviointikeskustelu, oppimistilanteissa annettava suullinen arviointi ja kokeet. Oppimisprosessin dokumentointi on tärkeää. Lisäksi itsearviointi sekä ryhmä- ja vertaisarviointi ovat tärkeitä mittareita oppimisen edistymisen arvioinnissa.

Oman oppimisen pohdinta on hyvä ottaa osaksi jokaista oppituntia. Jotta oppilas voi arvioida omaa oppimistaan, täytyy hänen olla tietoinen myös oppimisen tavoitteista: siitä, mitä on tarkoitus oppia. Apuna voi käyttää esimerkiksi avointa tai ohjattua oppimispäiväkirjaa sekä kirjattuja oppimisen tavoitteita.

Kotitalous arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T13

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Vuosiluokkaisuus
Käytännön toimintataidot		S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri:		T1, vuosiluokka 7	Vuosiluokka 7:
T1: Ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa Laaja-alainen osaaminen: L3	S1-S3	Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuosituksen, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.		<ul style="list-style-type: none"> Ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa. 	T1-T13
T2: Ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen Laaja-alainen osaaminen: L2, L3	S1-S2	S2 Asuminen ja yhdessä eläminen: Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.		T2, vuosiluokka 7 <ul style="list-style-type: none"> Ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen. 	
T3: Ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävasti ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa Laaja-alainen osaaminen: L3-L5, L7	S1-S3	S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa: Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuutaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.		T3, vuosiluokka 7 <ul style="list-style-type: none"> Ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävasti ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. 	

<p>T4: Ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L6</p>	<p>S1-S2</p>		<p>T4, vuosiluokka 7</p> <ul style="list-style-type: none"> Ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana. 	
<p>T5: Ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3, L5, L7</p>	<p>S1-S3</p>		<p>T5, vuosiluokka 7</p> <ul style="list-style-type: none"> Ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin. 	
<p>Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen</p>		<p>Tavoitteisiin liittyvät sisällöt</p> <p>Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9</p>	<p>Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9</p> <p>Tarkennukset tavoitteisiin</p>	<p>Vuosiluokkaisuus</p>
<p>Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot</p>				
<p>T6: Ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L6, L7</p>	<p>S1-S3</p>		<p>T6, vuosiluokka 7</p> <ul style="list-style-type: none"> Ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa 	<p>Vuosiluokka 7: T1-T13</p>

<p>T7: Aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L3</p>	<p>SI-S3</p>		<p>T7, vuosiluokka 7</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä 	
<p>T8: Ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L3, L6, L7</p>	<p>SI-S2</p>		<p>T8, vuosiluokka 7</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä 	
<p>T9: Kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L2, L6, L7</p>	<p>SI-S3</p>		<p>T9, vuosiluokka</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa 	

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, vuosiluokat 7-9 Tarkennukset tavoitteisiin	Vuosiluokkaisuus
Tiedonhallintataidot				T10, vuosiluokka <ul style="list-style-type: none"> Kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana 	
T10: Kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana Laaja-alainen osaaminen: L1, L4	S1-S3			T11, vuosiluokka <ul style="list-style-type: none"> Harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä 	
T11: Harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä Laaja-alainen osaaminen: L4	S1-S3			T12, vuosiluokka <ul style="list-style-type: none"> Ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä 	
T12: Ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä Laaja-alainen osaaminen: L1	S1-S3				

<p>T13: Ohjata oppilasta kestäväan elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja.</p> <p>Laaja-alainen osaaminen: L1, L7</p>	<p>S1-S3</p>		<p>T13, vuosiluokka</p> <ul style="list-style-type: none"> Ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja. 	
<p>Koulun/opettajan omat tarkennukset:</p>				

O

P

P

i

L

a

A

N

O

H

J

A

U

S

vuosiluokat 7-9

1. Ohje

Maakunnallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin:

http://www.opi.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

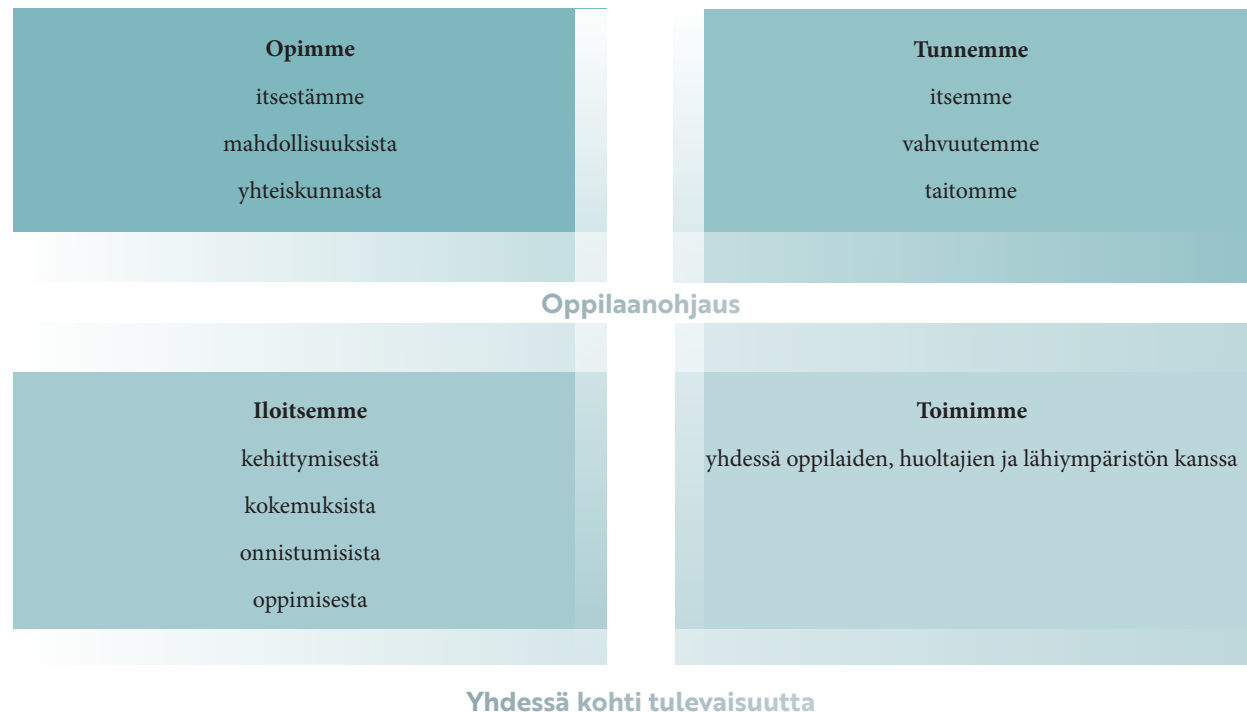
Oppilaanohjauksen kuvaus ePerusteet-palvelussa (www.eperusteet.opintopolku.fi):

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/605632?valittu=428782>

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, oppilaanohjaus:

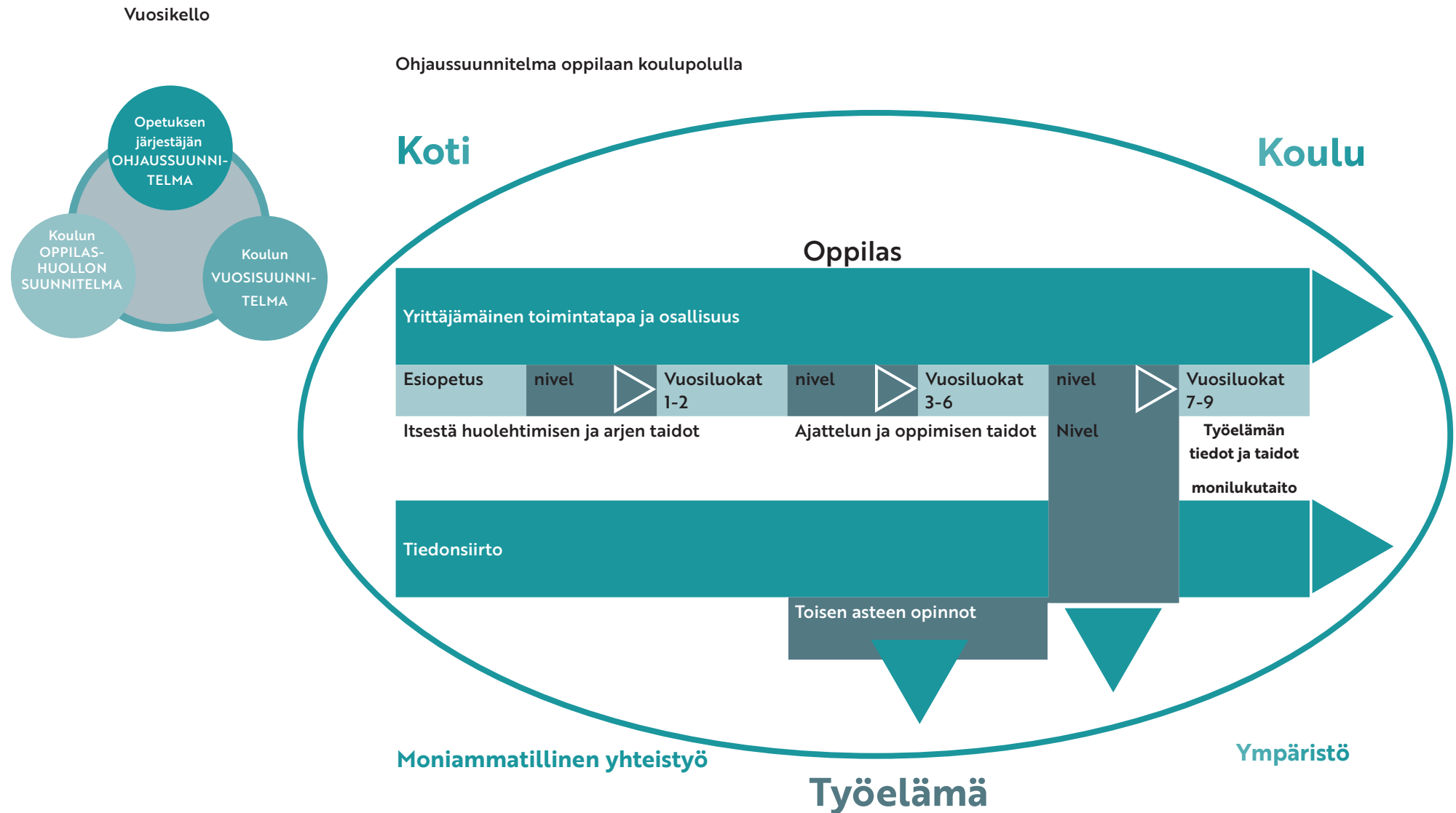
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/oppiaineet/39925/vlk/40028/vuosi/3152493>

2. Arvot oppilaanohjauksessa

3. Oppilaanohjaus eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa

Koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan kirjataan ohjauksen yleiset toimintatavat, jotka tarkennetaan ohjaussuunnitelmasa. Opetuksen järjestäjä laatii koko perusopetusta koskevan ohjaussuunnitelman, jota tarkennetaan tarvittaessa koulukohtaisesti. Ohjaussuunnitelma sisältää kunta-/koulukohtaiset toimintatavat muun muassa tarvittavan yhteistyön, työnjaon ja vastuiden osalta, erityisesti nivelvaiheita korostaen.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 oppilaan ohjaaminen on osa arjen toimintakulttuuria, jota toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä. Oppilaanohjausta koordinoi opinto-ohjaaja. Ohjaus on monimuotoista ja se kattaa myös muun oppilaan lähiympäristön.

Oppilaanohjauksen monimuotoisuus vuosiluokilla 7-9

Yläkoulussa oppilaanohjauksen painoalueina ovat monilukutaito, työelämätaidot ja yrittäjyys sekä jatko-opinnot. Ohjaussuunnitelmassa tulee huomioida yhteistyö paikallisten yritysten ja toisen asteen yhteistyökumppaneiden kanssa.

Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 7-9

Nivelvaihe siirryttäessä seitsemännelle vuosiluokalle:

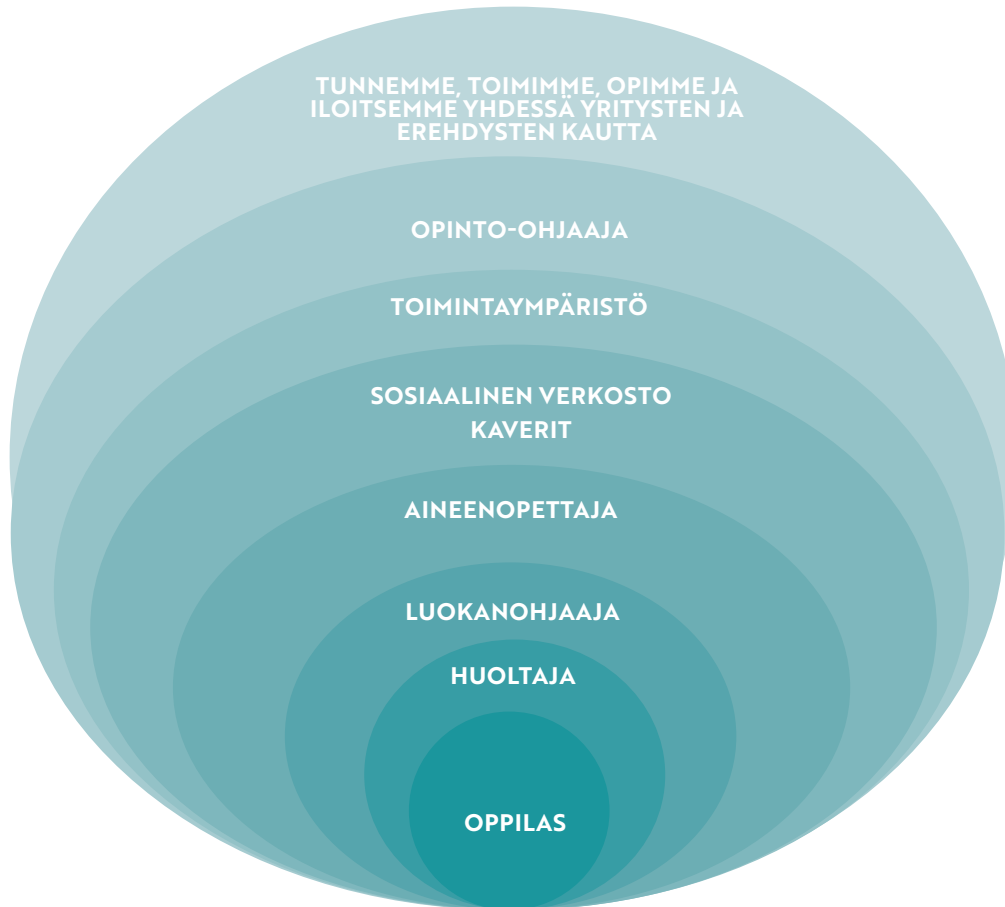
- kodin ja koulun välinen moniammatillinen yhteistyö ja tiedonsiirto
- oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tarkistus ja päivitys siirryttäessä 7. vuosiluokalle
- tutustuminen yläkouluun
- ryhmäytytys

Vuosiluokat 7-9: Yksilönä ja yhteisön jäsenenä kasvaminen

- Tuetaan oppilaiden kykyä asettaa tavoitteita oppimiselleen ja ottaa vastuuta opiskelustaan
- Ohjataan oppilaita tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja rakentamaan tulevaisuuttaan oppimisen keinoin
- Ohjataan oppilaita huomioimaan toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön
- Ohjataan käyttämään yhteiskunnan tieto- ja viestintäteknologiaa
- Tuetaan oppilaan yleissivistyksen ja maailmankuvan kehittymistä
- Tuetaan työelämän tiedot ja taidot yhdistävää osaamista
- Tuetaan oppilasta itsenäisessä päätöksenteossa
- Tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen koulun arjessa

Nivelvaihe toiselle asteelle

- Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut oppilaiden kanssa, huol-

tajat mukana tarvittaessa

- Kodin, koulun ja toisen asteen välinen yhteistyö ja tiedonsiirtoluvat
- Oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tarkistus ja päivitys
- Toisen asteen koulutukseen tutustuminen
- Moniammatillinen yhteistyö ja tukea tarvitsevien oppilaiden huomioiminen
- Yhteishaun tulosten saavuttua opiskelupaikkaa vailla oleville tarjotaan jälkiohjausta ja tarvittaessa ohjataan etsivän nuorisotyön palveluihin
- Pyritään varmistamaan, että jokaisella peruskoulun päättävällä nuorella on opiskelupaikka peruskoulun jälkeen

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 7–9

7. luokka

- Ryhmytyminen
- Koulun toimintakulttuuri
- Opiskelutaidot
- Valinnaisaineet
- Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Työelämään tutustuminen eli TET

8. luokka

- Itsetuntemus
- Opiskelutaidot
- Tutustuminen koulutukseen Suomessa
- Ammatti- ja työelämätietous

- Työn hakeminen
- Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Työelämään tutustuminen eli TET

9. luokka

- Vaihtoehdot peruskoulun jälkeen
- Itsetuntemus
- Yhteiskunnan ohjaus-, tieto- ja tukipalvelut
- Yhteishaku
- Kansainvälisyys
- Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Työelämään tutustuminen eli TET ennen yhteishakua

TET eli työelämään tutustuminen

Työelämäyhteistyö lisää vuorovaikutusta lähiympäristön kanssa, mahdollistaa oppivan yhteisön syntymisen sekä lisää ja vahvistaa opettajien ja oppilaiden osallisuuden kokemuksia yhteistyössä sidosryhmien kanssa. TET-jaksot antavat hyvän pohjan integroitaessa eri oppiaineita työelämään.

Työelämään tutustumista tulee järjestää jokaiselle yläkoulun vuosiluokalle. Tavoitteena on, että oppilas tutustuu yläkoulun aikana vähintään kolmeen erilaiseen työtehtävään aloilla, joista vähintään kahdesta hän on kiinnostunut ja joille hän mahdollisesti aikoo hakeutua peruskoulun tai toisen asteen jälkeen. Oppilas harjoittelee TETin aikana työelämän pelisääntöjä ja vieraiden aikuisten kanssa toimimista. Yrittäjämäistä toimintatapaa tukee TET-paikan hankkiminen mahdollisimman itsenäisesti. Myös alakoulussa on mahdollista toteuttaa TET-jaksoja. TET-jaksojen aikataulu ja laajuus kirjataan koulukohtaiseen vuosisuunnitelmaan. TET-jaksojen sijoittelussa tulee ottaa huomioon päättävien luokkien yhteishaku. Ohjaussuunnitelmassa määritellään tarkemmin, miten ja missä oppiaineissa ja/tai monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa TET-jaksojen sisältöjä ja kokemuksia käsitellään. TET-jaksoihin kuuluu työnantajan palaute sekä oppilaan

itsearviointi. Pidemmistä, koulun ulkopuolisista TET-jaksoista on laadittava aina TET-sopimus. Oppilaiden, huoltajien ja työnantajien tulee olla tietoisia nuoria koskevasta työläinsäädännöstä.

Maakunnallisena linjauksena on, että luokan kaikki oppilaat ovat TETissä samaan aikaan, elleivät paikalliset erityiset syyt edellytä muunlaista toimintatapaa (esim. TET-paikkojen lukumäärä).

Koulun vuosisuunnitelmaan kirjataan, miten opettajien tunnit, toimintatavat ja tehtävät TETin aikana toteutetaan. Pääpaino on erilaisissa oppilaita tukevissa ohjauksellisissa toimenpiteissä.

Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi:

- Opettajien vierailut oppilaiden TET-paikoille
- Samanaikaisopetus
- Tehostetun tuen antaminen
- Luokan/ryhmän jakaminen
- Oman valvontaluokan oppituntien seuranta
- Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen
- Opettajien työelämään tutustumisjaksot (ope-TET)
- Muut ohjaussuunnitelman mukaiset ohjaukselliset tehtävät

7. vuosiluokan TET

7. luokan työelämään tutustuminen voidaan järjestää kuten 8. ja 9. luokan TET tai lyhyempänä kokonaisuutena, esimerkiksi yhtenä tai kahtena perättäisenä päivänä. 7. luokan TET voi olla ns. matalan kynnyksen työelämään tutustumista, jolloin läheiset aikuiset yhdessä koulun henkilökunnan kanssa auttavat TET-paikan löytämisessä. TET voi olla myös läpi vuoden jatkuvaa toimintaa esimerkiksi koulun ruokalassa tai muutaman tunnin kestävä vierailu koulun lähellä sijaitsevaan vanhusten palvelutaloon. Esimerkkejä TETin toteuttamiseen:

- Huoltaja-TET huoltajien tai jonkun muun läheisen aikuisen työpaikalla
- Keittiö-TET koulun ruokalassa, esimerkiksi parin tunnin päivittäiset tiskivuorot pareittain

- TET koulun vahtimestarin, kiinteistöhuollon tai siistijöiden kanssa
- TET-päivä tai pari tuntia vanhusten palvelutalolla esimerkiksi lukemassa sanomalehtiä
- TET-päivä tai pari tuntia päiväkodissa tai esikoulussa esimerkiksi pitämässä satutuntia tai puuhatuokiota
- TET kirjastossa
- TET koulun kummiyhteyksessä
- Apuopettajina alakoululla
- Lehtijutun tekeminen paikallislehteen

Ohjaussuunnitelmaan kirjataan ja koulukohtaisessa vuosisuunnitelmassa tarkennetaan:

- Montako TET-jaksoa yläkoulun aikana toteutetaan?
- Miten TET-jaksot järjestetään?
- Kuinka pitkiä TET-jaksot ovat?
- Miten TET-jaksot integroidaan eri oppiaineisiin?

Koulun vuosisuunnitelmaan kirjataan, miten opettajien tunnit, toimintatavat ja tehtävät TETin aikana toteutetaan.

4. Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

5. Oppilaan oppimisen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjaus arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

6. Tavoitteiden vuosiluokkaistus

Vuosiluokka	Tavoite
7	T1-T2, T4
8	T1-T8
9	T3-T10

Opetussuunnitelman perusteet: Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen		Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	Vuosiluokkaistus	Huomioita!
Osallisuus ja aktiivinen toiminta			S1 Oppiminen ja opiskelu:	T1: Vuosiluokat 7 ja 8	
T1: Auttaa oppilasta muodostamaan kokonais käsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskelu ympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista Laaja-alainen osaaminen: L3, L7	S1, S2	Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.			
Oppimaan oppimisen taidot			S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu:	T2: Vuosiluokat 7 ja 8	
T2: Kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan Laaja-alainen osaaminen: L1	S1	Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.			
Elinikäinen oppiminen				T3: Vuosiluokat 8 ja 9	
T3: Luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan Laaja-alainen osaaminen: L1	S1, S2				
Itsetuntemus			S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot:	T4: Vuosiluokat 7-9	
T4: Ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti Laaja-alainen osaaminen: L3	S2	Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuoro-vaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.			

Tavoitteiden asettaminen T5: Ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista Laaja-alainen osaaminen: L1, L3		S2, S5	S4 Työelämään tutustuminen: Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämä-tietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämä-taitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.	T5: Vuosiluokat 8 ja 9
Työelämään suuntautuva oppiminen T6: Auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta Laaja-alainen osaaminen: L6, L7		S2, S3, S5	S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen: Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.	T6: Vuosiluokat 8 ja 9
T7: Ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen Laaja-alainen osaaminen: L4, L5, L6		S2-S5		T7: Vuosiluokat 8 ja 9
Koulutus- ja työelämä-tiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa T8: Antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämä-tietoa sekä Suomesta että ulkomailta Laaja-alainen osaaminen: L4, L5		S4, S5		T8: Vuosiluokat 8 ja 9
T9: Ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta Laaja-alainen osaaminen: L4, L5, L6		S2, S3, S5	T9: Vuosiluokka 9	

Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys			T10: Vuosiluok- ka 9
T10: Tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla	S4-S5		
Laaja-alainen osaaminen: L2			
Koulun/opettajan omat tarkennukset:			